

SLUŽBENI VJESNIK

OPĆINE KLIS

KLIS, 28. studenog 2022. godine

BROJ 11A

PLAN upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Klis za 2023. godinu

1. UVOD

Donošenje Godišnjeg plana upravljanja utvrđeno je člancima 15. i 19. Zakona o upravljanju državnom imovinom ("Narodne novine", broj 52/18), gdje je propisana obveza donošenja Plana upravljanja imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske. Kako se sukladno članku 35., stavku 8. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17) na pravo vlasništva jedinica lokalne samouprave na odgovarajući način primjenjuju pravila o vlasništvu Republike Hrvatske, to se načelo upravljanja imovinom u vlasništvu Države treba dosljedno i u cijelosti primjenjivati i na imovinu jedinica lokalne samouprave.

Tri su ključna i međusobno povezana dokumenta upravljanja i raspolaganja imovinom Općine Klis:

- Strategija upravljanja imovinom Općine Klis za razdoblje od 2021. - 2027. godine,
- Godišnji plan upravljanja imovinom Općine Klis, i
- Izvješće o godišnjem planu upravljanja imovinom Općine Klis.

Plan upravljanja Općinsko vijeće donosi za razdoblje od godinu dana. Obvezni sadržaj, podaci koje mora sadržavati, te druga pitanja vezana za Plan upravljanja imovinom propisana su Uredbom o obaveznom sadržaju plana upravljanja imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 24/14).

Godišnjim planom upravljanja imovinom Općine Klis, određuju se kratkoročni ciljevi i smjernice upravljanja imovinom, te provedbene mjere u svrhu provođenja Strategije, te mora sadržavati detaljnu analizu stanja upravljanja pojedinim oblicima imovine u vlasništvu Općine:

- godišnji plan upravljanja trgovačkim društvima u (su)vlasništvu Općine Klis,

- godišnji plan upravljanja i raspolaganja stanovima i poslovnim prostorima u vlasništvu Općine Klis,
- godišnji plan upravljanja i raspolaganja građevinskim zemljištem u vlasništvu Općine Klis,
- godišnji plan rješavanja imovinsko-pravnih i drugih odnosa vezanih uz projekte obnovljivih izvora energije te ostalih infrastrukturnih projekata, kao i eksploataciju mineralnih sirovina sukladno propisima koji uređuju ta područja,
- godišnji plan provođenja postupaka procjene imovine u vlasništvu Općine Klis,
- godišnji plan prodaje nekretnina u vlasništvu Općine Klis,
- godišnji plan rješavanja imovinsko-pravnih odnosa,
- provedbe projekata javno-privatnog partnerstva,
- godišnji plan vođenja registra imovine,
- godišnji plan postupaka vezanih uz savjetovanje sa zainteresiranom javnošću i pravo na pristup informacijama koje se tiču upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Klis,
- godišnji plan zahtjeva za darovanje nekretnina upućen Ministarstvu državne imovine.

Navedenim poglavljima definiraju se kratkoročni ciljevi, pružaju izvedbene mjere, odnosno specificiraju se aktivnosti za ostvarenje ciljeva, te određuju smjernice upravljanja, a sve u svrhu učinkovitog upravljanja i raspolaganja imovinom Općine s ciljem njezina očuvanja i važnosti za život i rad sadašnjih i budućih generacija, te njezine funkcije u službi gospodarskog rasta.

Upravljanje imovinom podrazumijeva pronalaženje optimalnih rješenja koja će dugoročno očuvati imovinu, čuvati interese Općine Klis i generirati gospodarski rast. Vlasništvo osigurava kontrolu, javni interes i pravično raspolaganje nad prirodnim bogatstvima, kulturnom i tradicijskom baštinom i drugim resursima u vlasništvu Općine Klis, kao i prihode koji se mogu koristiti za opće dobro.

Vlasništvo Općine važan je instrument postizanja strateških razvojnih ciljeva vezanih za regionalnu prometnu, kulturnu i zdravstvenu politiku, kao i za druge razvojne politike Općine. Učinko-

vito upravljanje imovinom Općine Klis trebalo bi poticati razvoj gospodarstva i važno je za njegovu stabilnost, a istodobno pridonosi boljoj kvaliteti života svih mještana općine kao i onih koji privremeno borave na području općine.

Tijekom sljedećih godina struktura Plana će se usavršavati, posebno u vidu modela planiranja koji bi bio primjenjiv na metode usporedbe i mjerljivosti rezultata ostvarivanja provedbe Plana. Nedostaci će se svakako pokušati maksimalno ukloniti razvijanjem unificirane metode izvještavanja provedbe Plana i mjerljivosti rezultata rada. Godišnji plan iskorak je u smislu transparentnosti i javne objave podataka vezanih za upravljanje i raspolaganje Općinskom imovinom.

Člankom 48. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisano je da vrijednostima nekretnina iznad 0,5 % prihoda bez primitaka iz prethodne godine raspolaže Općinsko vijeće, a ispod iznosa 0,5 % Općinski načelnik Općine Klis.

Tablica 1. Sredstva za upravljanje imovinom Općine Klis u 2023. godini

Redni broj	Opis ulaganja	Iznos u kunama		
		Plan 2022.	Projekcija 2023.	Projekcija 2024.
1.	Prihodi od imovine	2.386.000,00 kn	2.386.000,00 kn	2.386.000,00 kn
2.	Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	4.790.000,00 kn	9.745.000,00 kn	8.795.000,00 kn
3.	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	200.000,00 kn	200.000,00 kn	200.000,00 kn

Izvor: Proračun Općine Klis za 2022. godinu s projekcijama za 2023. i 2024. godinu

Člankom 28. Statuta Općine Klis ("Službeni vjesnik Općine Klis" broj 6/19, 4/20 i 1/21) definirano je da Općinsko vijeće donosi:

- odluku o uvjetima, načinu i postupku gospodarenja nekretninama u vlasništvu Općine,
- odlučuje o stjecanju i otuđenju pokretnina, nekretnina i drugom raspolaganju imovinom Općine, čija ukupna vrijednost prelazi 0,5 % iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđenju pokretnina i nekretnina, odnosno drugom raspolaganju imovinom Općine, čija pojedinačna vrijednost prelazi iznos od 1.000.000,00 kuna,
- osniva javne ustanove, ustanove, trgovačka društva i druge pravne osobe, za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za Općinu.

Člankom 44. Statuta Općine Klis ("Službeni vjesnik Općine Klis", broj 6/19, 4/20 i 1/21) definirano je da Općinski načelnik:

- upravlja imovinom Općine u skladu sa zakonom, ovim Statutom i općim aktima Općinskog vijeća,
- odlučuje o stjecanju i otuđenju pokretnina, nekretnina i drugom raspolaganju imovinom Općine čija pojedinačna vrijednost ne prelazi 0,5 % iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina, odnosno drugom raspolaganju imovinom Općine čija pojedinačna vrijednost ne prelazi iznos od 1.000.000,00 kuna.

Sve pokretne i nepokretne stvari, te imovinska prava koja pripadaju Općini, čine imovinu Općine.

2. SREDSTVA ZA UPRAVLJANJE IMOVINOM

Sredstva za upravljanje imovinom Općine Klis u 2023. godini osigurana su u Proračunu Općine Klis za 2023. godinu, a sastoje se od sljedećih stavki:

3. PLAN UPRAVLJANJA TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA U VLASNIŠTVU/SUVLASNIŠTVU OPĆINE KLIS

Upravljanje poslovnim udjelima u trgovačkim društvima podrazumijeva posjedovanje, stjecanje i raspolaganje poslovnim udjelima te ostvarivanje prava članova društva sukladno važećim propisima.

Podizanje kvalitete upravljanja u trgovačkim društvima presudno je važno za osiguravanje njihova pozitivnog doprinosa cjelokupnoj ekonomskoj učinkovitosti i konkurentnosti Općine Klis. Potrebno je kontinuirano vršiti kontrolu nad trgovačkim društvima u kojima Općina ima poslovni udio, kako bi ta društva poslovala ekonomski opravdano i prema zakonskim odredbama.

Općina ima udjele u vlasništvu sljedećih trgovačkih društava:

Tablica 2. Popis trgovačkih društava u kojima Općina Klis ima poslovni udio

Redni broj	Opći podaci o poduzeću/ trgovačkom društvu			Poslovni udio
	Trgovačko društvo	Sjedište društva	OIB	%
1.	Promet d.o.o. za obavljanje komunalne djelatnosti prijevoza putnika u javnom prometu	Hercegovačka 20, Split	13421314997	2,41%
2.	Vodovod i kanalizacija d.o.o. za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda	Hercegovačka 8, Split	56826138353	1,81%
3.	Poduzetnički inkubator Klis d.o.o. za razvoj poduzetništva	Iza Grada 4, Klis	79976084797	100,00%
4.	Komunalno Klis d.o.o. za komunalne djelatnosti	Iza Grada 4, Klis	82766951440	100,00%

Izvor: Općina Klis; Sudski registar; Službene web stranice trgovačkih društava

Strategijom upravljanja imovinom definirane su sljedeće smjernice za upravljanje trgovačkim društvima u vlasništvu/suvlasništvu Općine Klis:

- vršiti kontrolu nad trgovačkim društvima u kojima Općina Klis ima poslovni udio, kako bi ta društva poslovala ekonomski opravdano i prema zakonskim odredbama.

Planom upravljanja imovinom definiraju se sljedeće smjernice za upravljanje trgovačkim društvima u vlasništvu/suvlasništvu Općine Klis:

- vršiti kontrolu nad trgovačkim društvima u kojima Općina Klis ima poslovni udio, kako bi ta društva poslovala ekonomski opravdano i prema zakonskim odredbama,
- sudjelovati na sjednicama skupština trgovačkih društava u vlasništvu/suvlasništvu Općine,
- prikupljati i pregledavati izvješća o poslovanju trgovačkih društava,
- Općina Klis treba djelovati kao informiran i aktivan vlasnik/suvlasnik te ustanoviti jasnu i konzistentnu vlasničku politiku.

U 2023. godini nije planirano raspolaganje, odnosno stjecanje i prodaja poslovnih udjela Općine Klis u trgovačkim društvima.

4. PLAN UPRAVLJANJA I RASPOLAGANJA POSLOVNIM PROSTORIMA U VLASNIŠTVU OPĆINE KLIS

Poslovni prostori su, prema odredbama Zakona o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora (“Narodne novine”, broj 125/11, 64/15, 112/18), poslovne zgrade, poslovne prostorije, garaže i garažna mjesta.

Odlukom o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora u vlasništvu Općine Klis (“Službeni vjesnik Općine Klis”, broj 9/22) utvrđuje zasnivanje i prestanak zakupa poslovnog prostora, te međusobna prava i obaveze zakupodavca i zakupnika, uvjeti i postupak davanja u zakup poslovnog prostora u vlasništvu Općine Klis, te međusobna prava i obaveze zakupodavca i zakupnika, kao i kupoprodaja poslovnog prostora u vlasništvu Općine Klis sadašnjem zakupniku, odnosno sadašnjem korisniku.

Zakup poslovnog prostora zasniva se ugovorom o zakupu.

Ugovor o zakupu poslovnog prostora mora biti sastavljen u pisanom obliku, a kada je kao zakupodavac Općina i potvrđen (solemniziran) po javnom bilježniku.

Poslovni prostor u vlasništvu Općine te pravni osoba u njegovom vlasništvu ili pretežitom vlasništvu daje se u zakup putem javnog natječaja.

Ugovor o zakupu može se sklopiti na određeno vrijeme, najduže za 10 (deset) godina.

Općina Klis trenutno raspolaže, odnosno u svom vlasništvu ima poslovne prostore koji su dani u zakup. Poslovni prostori Općine Klis su navedeni u sljedećoj tablici.

Tablica 3. Popis poslovnih prostora danih u zakup u vlasništvu Općine Klis

Red. broj	Naziv/opis poslovnog prostora	Adresa	Površina (u m ²)	Cijena (u kn)	Zakupnik	Trajanje zakupa
1.	Klis - Varoš, Stomatološka ordinacija	Kneza Trpimira 235	46	740,00	dr. Slađana Srdelić	15 god.
2.	Klis - Varoš, caffe bar Oprah	Kneza Trpimira 229	135	2.112,00	vl. Damir Vetma	10 god.
3.	Klis - Megdan, caffe bar Belfast	Trg Mejdan 7	115	1.757,52	vl. Goran Žura	5 god.
4.	Klis - Megdan, poštanski ured	Trg Mejdan 1	280	4.000,00	HP d.d.	5 god.
5.	Dugobabe, trgovina mješovitom robom	Dugobabe bb	108	910,00	Pisac commerce	15 god.
6.	Brštanovo, proizvodno-poslovna djelatnost	Brštanovo bb	234	615,67	Marinplast	15 god.
7.	Klis, Donja Rupotina, poslovna djelatnost	Donja Rupotina 16	100	7,00	Hrvoje Tešija	10 god.
8.	Klis - Kosa, trgovački obrt	Sv. Jure 46	49,27	1,00	Ankica Trgovina d.o.o.	10 god.
9.	Klis - Varoš, obrt	Kneza Trpimira 235	18,54	370,08	vl. Katarina Vetma	5 god.
10.	Broćanac, poslovna djelatnost	Broćanac bb	360	168,00	Željka Mićin Matek	1 god.
11.	Klis, Gornja Rupotina, poslovna djelatnost	Tunel Greben bb	260	1.573,00	vl. Marko Goleš	15 god.
12.	Klis, Gornja Rupotina, poslovna djelatnost	Tunel Greben bb	900	4.860,00	Fundal d.o.o.	15 god.
13.	Vrtić Klis - Kosa	Sv. Jure 46	137	1.233,00	Dječji vrtić	5 god.

Izvor: Općina Klis

Za sve poslovne prostore potrebno je kontinuirano praćenje postojećeg stanja, te kontinuirano voditi brigu o njihovom tekućem održavanju.

Stanom se, prema odredbama Zakona o najmu stanova ("Narodne novine", broj 91/96, 48/98, 66/98, 22/06, 68/18, 105/20), smatra skup prostorija namijenjenih za stanovanje s prijeko potrebnim sporednim prostorijama koje čine jednu zatvorenu građevinsku cjelinu i imaju poseban ulaz.

Općina Klis trenutno raspolaže, odnosno u svom vlasništvu ima stambene prostore koji su dani u najam. Stambeni prostori Općine su navedeni u sljedećoj tablici.

Tablica 4. Popis stambenih prostora danih u najam u vlasništvu Općine Klis

Red. broj	Naziv/opis stambenog prostora	Adresa	Površina (u m ²)	Cijena (u kn)	Najmoprimac	Trajanje zakupa
–	–	–	–	–	–	–

Izvor: Općina Klis

Općina planira utvrditi namjenu nekretnina s kojima upravlja i raspolaže, te ustrojiti evidenciju o ostvarenim prihodima i rashodima od upravljanja i raspolaganja nekretninama po svakoj jedinici nekretnina kako bi se mogla utvrditi i pratiti učinkovitost upravljanja i raspolaganja nekretninama.

Strategijom upravljanja imovinom definirane su sljedeće smjernice upravljanja i raspolaganja poslovnim prostorima u vlasništvu Općine:

- na racionalan i učinkovit način upravljati poslovnim prostorima na način da oni prostori koji su potrebni Općini budu stavljeni u funkciju koja će služiti racionalnijem i učinkovitijem funkcioniranju, dok svi drugi prostori moraju biti ponuđeni na tržištu, bilo u formi najma, odnosno zakupa, bilo u formi njihove prodaje javnim natječajem,
- poduzeti aktivnosti za naplatu potraživanja vezanih uz zakup poslovnih prostora te aktivnije pratiti istek roka zaključenih ugovora i pravodobno poduzimati radnje u vezi s produljenjem ugovora o zakupu odnosno provedbi natječaja za zakup.

Ovim Planom definiraju se sljedeće smjernice upravljanja i raspolaganja poslovnim prostorima u vlasništvu Općine:

- na racionalan i učinkovit način upravljati poslovnim prostorima na način da oni poslovni prostori koji su potrebni Općini Klis budu stavljeni u funkciju koja će služiti njezinu racionalnijem i učinkovitijem funkcioniranju, dok svi drugi poslovni prostori moraju biti ponuđeni na tržištu, bilo u formi najma, odnosno zakupa, bilo u formi njihove prodaje javnim natječajem,
- poduzeti aktivnosti za naplatu potraživanja vezanih uz zakup poslovnih prostora te aktivnije pratiti istek roka zaključenih ugovora i pravodobno poduzimati radnje u vezi s produljenjem ugovora o zakupu odnosno provedbi natječaja za zakup,
- nove natječaje za zakup poslovnih prostora raspisati ovisno o raspoloživim kapacitetima postojećih i izvršiti ugovaranje prema eventualnim potrebama reguliranja ugovornog odnosa s postojećim korisnicima putem aneksa/dopune Ugovora o zakupu.

5. PLAN UPRAVLJANJA I RASPOLAGANJA GRAĐEVINSKIM I POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM U VLASNIŠTVU OPĆINE KLIS

Građevinsko je zemljište, prema odredbama Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", broj 153/13, 65/17, 114/18, 98/19), zemljište koje je izgrađeno, uređeno ili prostornim planom namijenjeno za građenje građevina ili uređenje površina javne namjene.

Građevinsko zemljište čini važan udio nekretnina u vlasništvu Općine koji predstavlja veliki potencijal za investicije i ostvarivanje ekonomskog rasta. Aktivnosti u upravljanju i raspolaganju građevinskim zemljištem u vlasništvu Općine podrazumijevaju i provođenje postupaka stavljanja tog zemljišta u funkciju: prodajom, osnivanjem prava

građenja i prava služnosti, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, davanjem u zakup zemljišta te kupnjom nekretnina za korist Općine, kao i drugim poslovima u vezi sa zemljištem Općine, ako upravljanje i raspolaganje njima nije u nadležnosti drugog tijela.

Građevinsko zemljište označava izgrađeno ili neizgrađeno zemljište koje je dokumentima prostornog uređenja predviđeno za izgradnju građevine ili za drugi način i oblik korištenja ili uređenja, a nalazi se unutar građevinskog područja općine.

Za građevinsko zemljište za koje nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi planira se nastaviti s rješavanjem imovinsko-pravnih odnosa te ažuriranjem vrijednosti imovine temeljem procjena ovlaštenih sudskih vještaka za procjenu nekretnina. Općina također nadalje planira pokretati postupke za ostvarivanje prihoda od prava služnosti, što predstavlja ograničeno stvarno pravo na nečijoj nekretnini, gdje vlasnik, u ovom slučaju Općina, ovlašćuje nositelja da se na određeni način služi tom nekretninom, što je vlasnik te nekretnine dužan trpjeti ili zbog toga nešto propuštati.

Poljoprivrednim zemljištem, u smislu Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Narodne novine", broj 20/18, 115/18, 98/19, 57/22), smatraju se poljoprivredne površine koje su po načinu uporabe u katastru opisane kao: oranice, vrtovi, livade, pašnjaci, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare, kao i drugo zemljište koje se može privedi poljoprivrednoj proizvodnji.

Poljoprivredno zemljište mora se održavati pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju. Pod održavanjem poljoprivrednog zemljišta pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju smatra se sprječavanje njegove zakorovljenosti i obrastanja višegodišnjim raslinjem, kao i smanjenje njegove plodnosti.

Za što učinkovitije upravljanje i raspolaganje zemljištem u vlasništvu Općine podrazumijeva se provođenje postupaka stavljanja zemljišta u funkciju: prodajom, osnivanjem prava građenja i prava služnosti, rješavanjem zahtjeva razvrgnuća suvlasničke zajednice na zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske, Općine i drugih osoba, zatim provođenjem postupaka osnivanja založnog prava, davanjem u zakup zemljišta, ako upravljanje i raspolaganje njima nije u nadležnosti nekog drugog tijela.

Raspolaganje navedenim nekretninama će se vršiti prema potrebi i odredbama odluka vezanih za upravljanje i raspolaganje nekretninama na području općine.

5.1. Poduzetnička zona

Od 2001. godine provode se programi Vlade za poticanje malog gospodarstva, te je donesen i Zakon o unaprjeđenju poduzetničke infrastrukture ("Narodne novine", broj 93/13, 114/13, 41/14, 57/18) u kojemu se u članku 2., stavka 2. i 3. definirani pojam i cilj unaprjeđenja poduzetničke infrastrukture u Republici Hrvatskoj.

Poduzetničke zone su sukladno Zakonu definirane kao infrastrukturno opremljena područja određena prostornim planovima, namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti. Njihova osnovna karakteristika je zajedničko korištenje infrastrukturno opremljenog i organiziranog prostora od strane poduzetnika kojima se poslovanjem unutar poduzetničke zone omogućuje racionalizacija poslovanja i korištenje raspoloživih resursa poduzetničke zone zajedno s ostalim korisnicima poduzetničke zone.

6. PLAN UPRAVLJANJA I RASPOLAGANJA KOMUNALNOM INFRASTRUKTUROM U VLASNIŠTVU OPĆINE KLIS

Sukladno Zakonu o komunalnom gospodarstvu ("Narodne novine", broj 68/18, 110/18, 32/20) komunalna infrastruktura jesu:

- 1) nerazvrstane ceste,
- 2) javne prometne površine na kojima nije dopušten promet motornih vozila,
- 3) javna parkirališta,
- 4) javne garaže,
- 5) javne zelene površine,
- 6) građevine i uređaji javne namjene,
- 7) javna rasvjeta,
- 8) groblja i krematoriji na grobljima, te
- 9) građevine namijenjene obavljanju javnog prijevoza.

Jedinice lokalne samouprave dužne su u donošenju i provođenju programa građenja komunalne infrastrukture i programa održavanja komunalne infrastrukture poštovati javni interes i omogućiti ostvarivanje i zaštitu pojedinačnih interesa na način koji nije u suprotnosti i na štetu javnog interesa (načelo zaštite javnog interesa).

6.1. Nerazvrstane ceste

Nerazvrstana cesta je javna prometna površina koja se koristi za promet prema bilo kojoj osnovi i koja je pristupačna većem broju raznih korisnika, a nije razvrstana u javnu cestu u smislu posebnog propisa.

Odlukom o nerazvrstanim cestama na području općine Klis ("Službeni vjesnik Općine Klis", broj 5/20 i 6/21) uređuje se pravni status nerazvrstanih cesta, upravljanje, građenje i održavanje nerazvrstanih cesta; vrsta, opseg i rokovi izvođenja radova redovitog i izvanrednog održavanja nerazvrstanih cesta te kontrola i nadzor nad izvođenjem tih radova; financiranje nerazvrstanih cesta; njihova zaštita te nadzor i kaznene odredbe.

Nerazvrstana cesta na području općine Klis je javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Općine, a postaje javnim dobrom u općoj uporabi temeljem pravomoćnog akta kojim je dopuštena uporaba građevine prema posebnom propisu i upisuje se s istim pravnim statusom u zemljišnoj knjizi kao neotuđivo vlasništvo Općine.

Pravo građenja i pravo služnosti može se podijeliti temeljem odgovarajućeg ugovora, odlukom Općinskog načelnika te plaćanjem odgovarajuće naknade.

Dio nerazvrstane ceste namijenjen pješacima (nogostup i slično) može se dati u zakup sukladno posebnim propisima, ako se time ne ometa odvijanje prometa, sigurnost kretanja pješaka i održavanje nerazvrstane ceste.

O korištenju, održavanju, zaštiti, rekonstrukciji i građenju nerazvrstanih cesta na svom području brine Općina Klis, osim o nerazvrstanim cestama kojima upravljaju šumarska i vodoprivredna poduzeća u skladu s posebnim propisima.

Općina Klis je donijela Registar nerazvrstanih cesta po katastarskim općinama, s popisom katastarskih čestica preko kojih cesta prolazi, s podacima o broju nerazvrstane ceste, nazivu ulice, opisu ceste, duljini, širini, stanju, te grafički prikaz na ortofoto podlozi.

Planom upravljanja imovinom definiraju se sljedeće smjernice za nerazvrstane ceste:

- upisati sve nerazvrstane ceste kao javno dobro u općoj uporabi i kao neotuđivo vlasništvo Općine Klis,
- nerazvrstane ceste održavati na temelju godišnjeg Programa održavanja komunalne infrastrukture na način da se na njima može obavljati trajan, siguran i nesmetan promet, bez opasnosti za osobe i imovinu,
- građenje i rekonstrukciju nerazvrstanih cesta obavljati sukladno godišnjem Programu gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture na temelju tehničke dokumentacije, propisa o gradnji i prostornih planova,

– voditi i ažurirati jedinstvenu bazu podataka o nerazvrstanim cestama.

Općina Klis u 2023. godini planira nastaviti provedbu aktivnosti uređenih Odlukom o nerazvrstanim cestama na području općine Klis.

6.2. Groblja i krematoriji na grobljima

Groblja i krematoriji su ograđeni prostori zemljišta na kojem se nalaze grobna mjesta, prostori i zgrade za obavljanje ispraćaja i pokopa umrlih (građevine mrtvačnica i krematorija, dvorane za izlaganje na odru, prostorije za ispraćaj umrlih s potrebnom opremom i uređajima), pješačke staze te uređaji, predmeti i oprema na površinama groblja, sukladno posebnim propisima o grobljima.

Odlukom o grobljima ("Službeni vjesnik Općine Klis" broj 6/21) se propisuju uvjeti i mjerila za dodjelu i izgradnju grobnih mjesta za korištenje, određuju vremenski razmaci ukopa nepoznatih osoba, utvrđuje način održavanja i uklanjanja otpada na groblju, određuju uvjeti upravljanja te uvjeti i mjerila za plaćanje naknade kod dodjele grobnog mjesta i godišnje naknade za korištenje grobnog mjesta.

Grobljem u Klisu i ostalim grobljima na području općine Klis upravlja, do uspostave Uprave groblja, Upravni odjel za komunalne djelatnosti i prostorno uređenje Općine Klis.

Održavanje groblja i mrtvačnica na području općine Klis obavlja poduzeće Komunalno Klis d.o.o.

Tablica 5. Komunalna infrastruktura – groblja i krematoriji na grobljima

Red. broj	Naziv komunalne infrastrukture	k.č.br.	Vrsta komunalne infrastrukture	Površina (u m ²)	Vlasništvo (upravljanje)
1.	Groblje Prugovo	k.o. Prugovo 3071	groblje	4.403	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis
2.	Mjesno groblje Sv. apostola Petra i Pavla	k.o. Vučevica 2357	groblje	1.563	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis
3.	Mjesno groblje Sv. apostola Petra i Pavla	k.o. Broćanac 1880	groblje	2.010	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis
4.	Groblje Nisko	k.o. Nisko 1370	groblje	2.624	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis
5.	Mjesno groblje Sv. Duha, Korusce	k.o. Korusce 2617	groblje	12.809	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis
6.	Groblje Klis	k.o. Klis 3664, 3665, 604	groblje	7.350	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis
7.	Groblje Broćanac	k.o. Broćanac 1878	groblje	2.965	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis
8.	Groblje Vučevica	k.o. Vučevica 2358	groblje	1.634	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis
9.	Mjesno groblje Uznesenja Marijina, Brštanovo	k.o. Brštanovo 2223	groblje	4.852	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis
10.	Groblje Dugobabe	k.o. Dugobabe 1367	groblje	3917	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis

Red. broj	Naziv komunalne infrastrukture	k.č.br.	Vrsta komunalne infrastrukture	Površina (u m ²)	Vlasništvo (upravljanje)
11.	Groblje Konjsko	k.o. Konjsko 2015	groblje	3.741	Javno dobro u općoj uporabi Općine Klis

Izvor: Općina Klis

6.3. Javne zelene površine

Javne zelene površine su parkovi, drvoredi, živice, cvjetnjaci, travnjaci, skupine ili pojedinačna stabla, dječja igrališta s pripadajućom opremom, javni športski i rekreacijski prostori, zelene površine uz ceste i ulice, ako nisu sastavni dio nerazvrstane ili druge ceste odnosno ulice i sl.

Tablica 6. Komunalna infrastruktura – javne zelene površine

Red. broj	Naziv komunalne infrastrukture	k.č.br.	Vrsta komunalne infrastrukture	Površina (u m ²)	Vlasništvo (upravljanje)
1.	Igralište Broćanac	dio 458/1	igralište	1.448	Općina Klis
2.	Igralište Klis Brdo	dio 5774/1	igralište	127	Općina Klis
3.	Igralište Dugobabe	dio 673/1 dio 1026/1, dio 2209/1 Brštanovo	igralište	1.606	Općina Klis
4.	Tržnica Dugobabe	dio 139/1, dio 1360/1 Dugobabe	tržnica	1.206	Općina Klis
5.	Igralište Konjsko	dio 1867/58	igralište	1.478	Općina Klis
6.	Park Nisko (kod groblja)	dio 1	park	697	Općina Klis
7.	Park Konjsko (kod groblja)	dio 1750/39	park	5.559	Općina Klis
8.	Park ispod Tvrđave Klis	dio 4436/1	park	1.835	Općina Klis
9.	Igralište, društveni domovi Nisko	dio 101/2	igralište	1.281	Općina Klis
10.	Spomen park – Klis Kosa	1403/2, dio 1401/1, dio 1401/4, dio 1402/2, dio 1403/1	spomen park	1.249	Općina Klis
11.	Ivana Pavla II Prugovo	dio 2376/2, 2377, dio 2459/18, dio 2459/19	dječji vrtić i igralište	2.045	Općina Klis
12.	Društveni dom – Klis Kosa	dio 1280/1, 1326/2	društveni dom	468	Općina Klis
13.	Društveni dom Konjsko	1867/72, dio *286, dio 1867/64	društveni dom	582	Općina Klis
14.	Društveni dom Korušce	dio 450/1	društveni dom	349	Općina Klis
15.	Društveni dom Vučevica	dio 961/1	društveni dom	2.874	Općina Klis
16.	Društveni dom – Klis Varoš	dio 210/1, dio 210/2, dio 210/3, 210/4	društveni dom	741	Općina Klis

Red. broj	Naziv komunalne infrastrukture	k.č.br.	Vrsta komunalne infrastrukture	Površina (u m ²)	Vlasništvo (upravljanje)
17.	Društveni dom Dugobabe	dio 1039/1	društveni dom	1.418	Općina Klis
18.	Igralište, društveni dom Brštanovo	dio 378/3, dio , 378/4, dio 378/5, dio 378/6, 2212	igralište, društveni dom	1.132	Općina Klis

Izvor: Općina Klis

7. PLAN PRODAJE NEKRETNINA U VLASNIŠTVU OPĆINE KLIS

Jedan od ciljeva Strategije je da Općina mora na racionalan i učinkovit način upravljati svojim nekretninama na način da one nekretnine koje su potrebne Općini budu stavljene u funkciju koja će služiti njezinu racionalnijem i učinkovitijem funkcioniranju. Sve druge nekretnine moraju biti ponuđene na tržištu bilo u formi najma, odnosno zakupa, bilo u formi njihove prodaje javnim natječajem.

Općina može prodati nekretnine u svom vlasništvu na temelju javnog natječaja i uz cijenu koja odgovara tržišnoj vrijednosti nekretnine, osim u slučajevima kad je mjerodavnim zakonskim propisima drukčije određeno.

Općina Klis planira prodaju nekretnina u vlasništvu Općine osim u slučajevima kad je mjerodavnim zakonskim propisima drukčije određeno (Zakon o prostornom uređenju).

Nekretnine u vlasništvu Općine Klis mogu se prodati po tržišnoj vrijednosti bez provedbe javnog natječaja (izravnom pogodbom) samo iznimno, u slučajevima predviđenim zakonom.

Tablica 7. Nekretnine koje su za prodaju u vlasništvu Općine Klis

Red. broj	Broj k.č.	Katastarska općina	Površina (m ²)	Kratki opis
1.	5543/11	Klis	57.000	Građevinsko zemljište
2.	5209/1	Klis	10.000	Građevinsko zemljište
3.	dio 4223/1	Klis	1.600	Građevinsko zemljište
4.	dio 3787/7	Klis	2.100	Građevinsko zemljište
5.	4806/56	Klis	54.755	Građevinsko zemljište
6.	4806/55	Klis	20.464	Građevinsko zemljište
7.	3787/12	Klis	530	Građevinsko zemljište
8.	3887/1	Klis	772	Građevinsko zemljište

Izvor: Općina Klis

8. PLAN STJECANJA NEKRETNINA U VLASNIŠTVU OPĆINE KLIS

Općina stječe vlasništvo i druga stvarna prava na nekretninama kupnjom, prihvatom dara, zamjenom, nasljeđivanjem i drugim načinima određenim zakonom.

Obzirom na eventualno moguće iskazane potrebe za provođenje projekata od posebne važnosti i od posebnog interesa Općinu Klis, Općina Klis može stjecati i druge nekretnine u skladu s proračunskim mogućnostima, a po posebnim odlukama Općinskog vijeća Općine Klis ili Općinskog načelnika sukladno zakonskim odredbama koje utvrđuju ingerencije u postupcima upravljanja imovinom.

Tablica 8. Nekretnine koje Općina planira stjecati

Red. broj	Broj k.č.	Katastarska općina	Površina (m ²)	Kratki opis
1.	4475/5	Klis	771	Građevinsko zemljište

Red. broj	Broj k.č.	Katastarska općina	Površina (m ²)	Kratki opis
2.	4474/3	Klis	289	Građevinsko zemljište
3.	4476/4	Klis	370	Građevinsko zemljište
4.	5528/1	Klis	1.022	Građevinsko zemljište
5.	5528/2	Klis	772	Građevinsko zemljište
6.	5529	Klis	692	Građevinsko zemljište
7.	5530	Klis	1.519	Građevinsko zemljište
8.	5531/1	Klis	1.517	Građevinsko zemljište
9.	5052	Klis	413,68	Građevinsko zemljište
10.	5200	Klis	11.392,26	Građevinsko zemljište
11.	5222	Klis	26,26	Građevinsko zemljište
12.	5315/21	Klis	105,73	Građevinsko zemljište
13.	5315/14	Klis	30,65	Građevinsko zemljište
14.	5315/11	Klis	1.885,17	Građevinsko zemljište
15.	5315/10	Klis	46,49	Građevinsko zemljište
16.	5315/1	Klis	9.347,24	Građevinsko zemljište
17.	5315/7	Klis	54,26	Građevinsko zemljište
18.	5315/6	Klis	136,14	Građevinsko zemljište
19.	5315/3	Klis	4.692,24	Građevinsko zemljište
20.	5315/9	Klis	483,22	Građevinsko zemljište
21.	5543/1	Klis	1.171,65	Građevinsko zemljište
22.	5543/33	Klis	9.106,97	Građevinsko zemljište
23.	5543/35	Klis	2.434,71	Građevinsko zemljište
24.	5543/8	Klis	2.027,94	Građevinsko zemljište
25.	5774/5	Klis	156,38	Građevinsko zemljište
26.	3353	Klis	609,45	Građevinsko zemljište
27.	3313	Klis	1.489,29	Građevinsko zemljište
28.	3451/2	Klis	1.023,75	Građevinsko zemljište
29.	3448	Klis	1.059,95	Građevinsko zemljište
30.	3843/7	Klis	3.187,69	Građevinsko zemljište
31.	3843/8	Klis	9.532,71	Građevinsko zemljište
32.	3843/9	Klis	616,87	Građevinsko zemljište
33.	3844/2	Klis	9.576,07	Građevinsko zemljište
34.	3849/1	Klis	492,59	Građevinsko zemljište
35.	3844/3	Klis	117,99	Građevinsko zemljište
36.	506	Klis	210	Građevinsko zemljište
37.	3845	Klis	1.504	Građevinsko zemljište
38.	3768/1	Klis	3.054	Građevinsko zemljište
39.	3787/9	Klis	6.470	Građevinsko zemljište

Red. broj	Broj k.č.	Katastarska općina	Površina (m ²)	Kratki opis
40.	3868	Klis	5.893	Građevinsko zemljište
41.	3867	Klis	662	Građevinsko zemljište
42.	3465	Klis	350	Građevinsko zemljište
43.	3873/5	Klis	1.059	Građevinsko zemljište
44.	3787/14	Klis	342	Građevinsko zemljište
45.	3787/12	Klis	533	Građevinsko zemljište
46.	3887/1	Klis	726	Građevinsko zemljište
47.	3886/3	Klis	291	Građevinsko zemljište
48.	3873/5	Klis	1.048	Građevinsko zemljište
49.	3873/3	Klis	69	Građevinsko zemljište
50.	3862/2	Klis	337	Građevinsko zemljište
51.	364/4	Klis	6.738	Građevinsko zemljište
52.	258	Klis	1.282	Građevinsko zemljište
53.	49/2	Klis	146	Građevinsko zemljište
54.	254	Klis	868	Građevinsko zemljište
55.	255	Klis	283	Građevinsko zemljište
56.	256	Klis	95	Građevinsko zemljište
57.	49/1	Klis	255	Građevinsko zemljište
58.	4391/2	Klis	213	Građevinsko zemljište
59.	4391/1	Klis	25	Građevinsko zemljište
60.	3740/1	Klis	5.542	Građevinsko zemljište
61.	1888/1	Klis	16.882	Građevinsko zemljište
62.	437/1	Klis	124	Građevinsko zemljište
63.	453/3	Klis	447	Građevinsko zemljište
64.	4341/7	Klis	660	Građevinsko zemljište
65.	4348/1	Klis	7.987	Građevinsko zemljište
66.	4426/1	Klis	156	Građevinsko zemljište
67.	4432/3	Klis	454	Građevinsko zemljište
68.	4434/5	Klis	501	Građevinsko zemljište
69.	4634/14	Klis	998	Građevinsko zemljište
70.	4963	Klis	14.015	Građevinsko zemljište
71.	4457/2	Klis	2.641	Građevinsko zemljište
72.	4556/2	Klis	784	Građevinsko zemljište
73.	4556/3	Klis	20	Građevinsko zemljište
74.	4556/4	Klis	1.637	Građevinsko zemljište
75.	4556/5	Klis	1.528	Građevinsko zemljište
76.	4556/6	Klis	180	Građevinsko zemljište
77.	4634/6	Klis	2.694	Građevinsko zemljište

Red. broj	Broj k.č.	Katastarska općina	Površina (m ²)	Kratki opis
78.	4457/12	Klis	1.349	Građevinsko zemljište
79.	4457/13	Klis	187	Građevinsko zemljište
80.	4806/42	Klis	97	Građevinsko zemljište
81.	4806/43	Klis	116	Građevinsko zemljište
82.	4024	Klis	620	Građevinsko zemljište
83.	505/1	Klis	137	Građevinsko zemljište
84.	1100	Klis	553	Građevinsko zemljište
85.	2914/4	Klis	4.397,18	Građevinsko zemljište
86.	4435/5	Klis	1.448,4	Građevinsko zemljište

Izvor: Općina Klis

9. PLAN PROVOĐENJA POSTUPAKA PROCJENE IMOVINE U VLASNIŠTVU OPĆINE KLIS

Procjena vrijednosti nekretnina u Republici Hrvatskoj regulirana je Zakonom o procjeni vrijednosti nekretnina ("Narodne novine", broj 78/15) koji je donesen 3. srpnja 2015. godine, a na snazi je od 25. srpnja 2015. godine. Zakon se isključivo bavi tržišnom vrijednosti nekretnina koja se procjenjuje pomoću tri metode i sedam postupaka, a propisan je i način na koji se prikupljaju podaci koje procjenitelji dobiju primjenjujući propisanu metodologiju, te potom evaluiraju i dalje koriste. Procjenu vrijednosti nekretnine mogu vršiti jedino ovlaštene osobe: stalni sudski vještaci i stalni sudski procjenitelji.

Na nekretninama na kojima nije izvršena procjena vrijednosti vršit će se pojedinačna procjena na temelju procjembenih elaborata koje će izraditi ovlaštene procjenitelji. Podaci o nekretninama se neprestano usklađuju, unose se promjene vezano uz prodaju nekretnina, kupnju nekretnina, povrat imovine, izgradnju, upotrebu, ulaganja i slično.

Ukoliko se ukaže potreba za davanje u zakup ili prodaju nekretnine tada će se provesti procjena koju će obavljati ovlaštene sudski vještak s kojim će se sklopiti ugovor za izradu elaborata o procjeni tržišne vrijednosti nekretnina. Sadržaj i oblik elaborata mora se izraditi sukladno zakonskim propisima i aktima te uputama iz ugovora sklopljenog s izabranim sudskim vještakom.

Procjena potencijala imovine mora se zasnovati na snimanju, popisu i ocjeni realnog stanja. U planiranom razdoblju, kako se budu usklađivali imovinsko-pravni odnosi (vlasnički udjeli), tako će Općina usklađivati, odnosno revalorizirati vrijednosti imovine.

Strategijom upravljanja imovinom definirane su sljedeće smjernice za provođenja postupaka procjene imovine u vlasništvu Općine:

- procjenjivanje imovine te njeno iskazivanje u knjigovodstvu Općine Klis,
- procjenu potencijala imovine Općine Klis zasnovati na snimanju, popisu i ocjeni realnog stanja,
- uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se što transparentnije odredila njezina vrijednost.

Planom upravljanja imovinom definiraju se sljedeće smjernice za provođenje postupaka procjene imovine u vlasništvu Općine:

- procjenu potencijala imovine Općine Klis zasnovati na snimanju, popisu i ocjeni realnog stanja,
- kontinuirano raditi na detektiranju jedinica imovine u vlasništvu Općine, te istu procjenjivati i upisivati u poslovne knjige,
- uspostaviti jedinstven sustav i kriterije u procjeni vrijednosti pojedinog oblika imovine, kako bi se što transparentnije odredila njezina vrijednost,
- vršiti procjenu nekretnina u trenutku kada se za to ukaže potreba, odnosno prije raspolaganja nekretninama,
- sadržaj i oblik procjembenog elaborata mora se izraditi sukladno zakonskim propisima i aktima te uputama iz ugovora sklopljenog s izabranim sudskim vještakom
- temeljem ažuriranog Registra nerazvrstanih cesta koje su u vlasništvu Općine izvršiti procjenu novoupisanih stavki imovine u registar imovine Općine,
- ažurirati Registar ugovora Općine.

Sve nekretnine pojedinačno se procjenjuju od strane ovlaštenog sudskog procjenitelja, a temeljem

procjemenog elaborata napravljenog sukladno važećim zakonskim i podzakonskim propisima.

Općina Klis u 2023. godini ima u planu vršiti procjenu nekretnina za one nekretnine kojima se bude raspolagalo.

10. PLAN RJEŠAVANJA IMOVINSKO-PRAVNIH ODNOSA

Jedan od osnovnih zadataka u rješavanju prijepora oko zahtjeva koje jedinice lokalne i područne samouprave imaju prema Republici Hrvatskoj je u rješavanju suvlasničkih odnosa u kojima se međusobno nalaze. U tom smislu potrebno je popisati sve nekretnine (stanove, poslovne prostore i građevinska zemljišta) na kojima postoji suvlasništvo i gdje god je to moguće i ne preklapaju se interesi, ili zamijeniti suvlasničke omjere na pojedinim nekretninama ili razvrgnuti suvlasničku zajednicu geometrijskom diobom. U praksi bi to, između ostalog, značilo da bi se zamjenom nekretnina formirale veće građevinske čestice pogodne za investicije.

U dijelu koji se odnosi na rješavanje imovinsko-pravnih odnosa za potrebe realizacije projekata jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, prije svega, obuhvaćeni su:

1. projekti koji su od općeg javnog ili socijalnog interesa,
2. projekti od osobitog značaja za gospodarski razvoj poput izgradnje novih, odnosno proširenja postojećih poduzetničkih zona,
3. infrastrukturni projekti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
4. projekti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji se financiraju iz fondova Europske unije.

Zakonom o uređivanju imovinsko-pravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina ("Narodne novine", broj 80/11) u cilju osiguravanja pretpostavki za učinkovitije provođenje projekata vezano za izgradnju infrastrukturnih građevina od interesa za Republiku Hrvatsku i u interesu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, radi uspješnijeg sudjelovanja u Kohezijskoj politici Europske unije i u korištenju sredstava iz fondova Europske unije, uređuje rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i oslobodjenje od plaćanja naknada za stjecanje prava vlasništva, prava služnosti i prava građenja, na zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske i vlasništvu jedinica lokalne, odnosno jedinica područne (regionalne) samouprave.

Strategijom upravljanja imovinom definirane su sljedeće smjernice vezane za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa:

- neprestani rad na detektiranju i uknjižbi jedinica imovine u vlasništvu Općine Klis koje do sada nisu bile evidentirane kao općinska imovina,
- rješavati imovinsko-pravne odnose na nekretninama, kao osnovni preduvjet realizacije investicijskih projekata,
- usklađivati podatke u zemljišnim knjigama s podacima u katastru radi utvrđivanja stvarnog stanja na terenu,
- popisati sve nekretnine na kojima postoji suvlasništvo i gdje god je to moguće, zamijeniti suvlasničke omjere na pojedinim nekretninama ili provesti razvrgnuće suvlasničke zajednice.

Planom upravljanja imovinom definiraju se sljedeće smjernice vezane za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa:

- rješavati imovinsko-pravne odnose na nekretninama, kao osnovni preduvjet realizacije investicijskih projekata,
- početak usklađivanja vanknjižnih stanja sa stanjem upisa u zemljišne knjige,
- usklađivati podatke u zemljišnim knjigama s podacima u katastru radi utvrđivanja stvarnog stanja na terenu,
- popisati sve nekretnine na kojima postoji suvlasništvo i gdje god je to moguće, zamijeniti suvlasničke omjere na pojedinim nekretninama ili provesti razvrgnuće suvlasničke zajednice,
- u poslovnim knjigama evidentirati, te u financijskim izvještajima iskazati imovinu (nekretnine) za koju su riješeni imovinsko-pravni odnosi, prema procijenjenim vrijednostima sudskog vještaka.

11. PLAN PROVEDBE PROJEKATA JAVNO-PRIVATNOG PARTNERSTVA

Zakonom o javno-privatnom partnerstvu ("Narodne novine", broj 78/12, 152/14) utvrđen je postupak predlaganja i odobravanja prijedloga projekata javno-privatnog partnerstva, provedba tih projekata, sadržaj ugovora o javno-privatnom partnerstvu te druga bitna pitanja.

Javno-privatno partnerstvo jest dugoročan ugovorni odnos između javnog i privatnog partnerstva, čiji je predmet izgradnja ili rekonstrukcija te održavanje javne građevine, u svrhu pružanja javnih usluga iz okvira nadležnosti javnog partnera. Obvezu i rizike u financiranje i proces gradnje preuzima privatni partner. Statusno javno-privatno partnerstvo jest model temeljen na ugovornom odnosu između javnog i privatnog partnera.

Javno tijelo može dopustiti i obavljanje komercijalne djelatnosti s ciljem naplate prihoda, ako je tako ugovoreno. U svrhu provedbe projekata javno-privatnog partnerstva, javni partner prenosi na privatnog pravo građenja ili mu daje koncesiju. Ugovor o javno-privatnom partnerstvu zaključuje se u pisanom obliku na određeno razdoblje koje ne može biti kraće od pet ni duže od četrdeset godina, osim ako posebnim zakonom nije propisano duže razdoblje.

Javno-privatno partnerstvo oblik je suradnje dvaju sektora, u okviru koje se udruživanjem resursa i podjelom rizika postiže dodana vrijednost. Kod projekata javno-privatnog partnerstva vodit će se računa o ciljevima koji se žele postići uključivanjem privatnog sektora u isporuku javnih usluga, kao što su smanjenje ukupnih životnih troškova javnog projekta, povećanje efikasnosti trošenja javnog novca, ubrzanje raspoloživosti ponude javne infrastrukture i slično.

U financiranju projekta dijelom sudjeluje privatni poduzetnik, a ostatak vrijednosti nadoknađuje javno tijelo iz svog proračuna. Relativno dugo trajanje odnosa (maksimum je do četrdeset godina) omogućuje povrat uloženi sredstava privatnom poduzetniku.

Općina Klis ima planova za ulaženje u projekte javno-privatnog partnerstva u 2023. godini (na čest. zem. 4467/1 i 4468/1). Izgradnja pojedinog javnog objekta primjenom javno-privatnog partnerstva smatrat će se samo jednom od mogućnosti koja se može primijeniti samo kad to dopušta situacija, obilježja projekta i gdje se mogu dokazati jasne prednosti i koristi. Primjena dolazi u obzir samo ako se pokaže boljim rješenjem od, na primjer, tradicionalnih modela javne nabave, a sukladno definiranoj proceduri i metodologiji u sklopu važeće zakonske regulative u Republici Hrvatskoj.

12. PLAN POSTUPAKA VEZANIH UZ SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU I PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA KOJE SE TIČU UPRAVLJANJA I RASPOLAGANJA IMOVINOM U VLASNIŠTVU OPĆINE

Kontinuiranom i redovitom objavom informacija koje se tiču upravljanja i raspolaganja imovinom na internet stranici Općine Klis zainteresiranoj javnosti omogućava se uvid u rad općinske uprave te se povećava transparentnost i učinkovitost cjelokupnog sustava upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Klis.

Planom upravljanja imovinom definiraju se sljedeće smjernice vezane uz savjetovanje sa

zainteresiranom javnošću i pravo na pristup informacijama:

- na službenoj internet stranici omogućiti pristup dokumentima upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Klis,
- nastaviti sa redovitom i proaktivnom objavom dokumenata upravljanja i raspolaganja imovinom na internetskoj stranici Općine,
- provoditi savjetovanje sa zainteresiranom javnošću i pravo na pristup informacijama koje se tiču upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine.

13. PLAN ZAHTJEVA ZA DAROVANJE NEKRETNINA UPUĆENIH MINISTARSTVU PROSTORNOGA UREĐENJA, GRADITELJSTVA I DRŽAVNE IMOVINE

Nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske mogu se darovati jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske mogu se darovati u svrhu:

- ostvarenja projekata koji su od osobitog značenja za gospodarski razvoj, poput izgradnje poduzetničkih zona te realizacije strateških investicijskih projekata od šireg značaja za Republiku Hrvatsku i/ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji su kao takvi utvrđeni od strane nadležnog tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- ostvarenja projekata koji su od općeg javnog ili socijalnog interesa, poput izgradnje škola, dječjih vrtića, bolnica, domova zdravlja, društvenih domova, izgradnje spomen obilježja i memorijalnih centara, groblja, ustanova socijalne skrbi, provođenje programa deinstitucionalizacije osoba s invaliditetom, izgradnje sportskih i drugih sličnih objekata i provedbe programa prema Zakonu o društveno poticanoj stanogradnji, ukoliko se ne osniva pravo građenja i
- izvršenja obveza Republike Hrvatske.

Nekretnine koje su u zemljišnim knjigama upisane kao vlasništvo Republike Hrvatske i koje su se na dan 1. siječnja 2017. koristile kao škole, domovi zdravlja, bolnice i druge ustanove kojima su osnivači jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i koje se koriste u obrazovne i zdravstvene svrhe te groblja, mrtvačnice, spomenici, parkovi, trgovi, dječja igrališta, sportsko-rekreacijski objekti, sportska igrališta, društveni domovi, vatrogasni domovi, spomen-domovi, tržnice i javne stube temeljem novog Zakona o upravljanju državnom

imovinom upisat će se u vlasništvo jedinca lokalne ili područne (regionalne) samouprave na čijem području se nalaze odnosno u vlasništvo ustanove koja ih koristi ili njima upravlja i koja je vlasništvo nekretnine stekla temeljem posebnog propisa.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno ustanove bile su dužne do 31. prosinca 2019. dostaviti Ministarstvu zahtjev za izdavanje isprave podobne za upis prava vlasništva na gore spomenutim nekretninama.

Ministarstvo će izdati ispravu podobnu za upis prava vlasništva na navedenim nekretninama jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno ustanovi sukladno pravodobno podnesenim zahtjevima. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno ustanove dužne su provesti sve pripremne i provedbene postupke uključujući i formiranje građevinskih čestica radi upisa vlasništva na spomenutim nekretninama u zemljišne knjige.

Općina Klis je zatražila od Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine darovanje sljedećih nekretnina:

Tablica 9. Nekretnine za koje je Općina Klis zatražila darovanje od Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Naziv nekretnine	Broj čestice	Katastarska općina	Površina (m ²)	Razlog zahtjeva za darovanje
Klis (Greben)	3451/9	Klis	280	Izgradnja ceste
Klis (Greben)	3843/16	Klis	610	Izgradnja ceste
Klis (Greben)	3451/10	Klis	178	Izgradnja ceste
Klis (Greben)	3843/17	Klis	1.724	Izgradnja ceste
Prugovo	2459/22	Klis	14.335	Nogometno igralište

Izvor: Općina Klis

Općina Klis do kraja 2023. godine dostaviti će Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine zahtjeve za darovanje nekretnina prema svojim potrebama.

14. PLAN VOĐENJA EVIDENCIJE IMOVINE

Središnji registar državne imovine uređen je Zakonom o Središnjem registru državne imovine ("Narodne novine", broj 112/18) s ciljem evidencije, uvida u opseg i strukturu pojavnih oblika državne imovine, učinkovitijeg upravljanja i nadzor nad raspolaganjem i stanjem državne imovine, kvalitetnijeg i bržeg donošenja odluka o upravljanju i raspolaganju državnom imovinom te praćenja koristi i učinaka upravljanja pojavnim oblicima državne imovine.

Sukladno članku 7. Zakona Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o Središnjem registru

državne imovine ("Narodne novine", broj 3/20) kojom je pobliže uređeno ustrojstvo i način vođenja, sadržaj Središnjeg registra, način prikupljanja podataka i utvrđeni podaci koji se javno objavljuju.

Sukladno navedenom Zakonu, pod pojmom državne imovine podrazumijeva se sva nefinancijska i financijska imovina države i to: imovina u vlasništvu Republike Hrvatske, imovina jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, imovina trgovačkih društava, zavoda i drugih pravnih osoba čiji je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, imovina ustanova kojima je jedan od osnivača Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, imovina ustanova kojima je jedan od osnivača ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave i imovina pravnih osoba s javnim ovlastima te pojavni oblici državne imovine koji su tim pravnim osobama na temelju posebnog propisa ili pravnog posla dani na upravljanje ili korištenje (u daljnjem tekstu: državna imovina), bez obzira na visinu vlasničkih udjela.

Obveznici su dužni:

- voditi svoju evidenciju o pojavnim oblicima državne imovine kojom upravljaju, raspoložu ili im je dana na korištenje, neovisno o nositelju vlasničkih prava te imovine,
- dostaviti i unijeti podatke o pojavnim oblicima državne imovine kojom upravljaju ili raspoložu u Središnji registar, uz naznaku isprave na temelju koje je upis, promjena ili brisanje izvršeno.

Jedan od prioritetnih ciljeva je vođenje, razvoj i unaprjeđenje sveobuhvatne interne evidencije pojavnih oblika imovine kojom upravlja Općina kako bi se osigurali podaci o cjelokupnoj imovini odnosno resursima s kojima Općina Klis raspolaže.

Općina Klis je uspostavila bazu podataka te kontinuirano popisuje imovinu, što je prvi i najvažniji korak u uspostavi djelotvornog sustava

upravljanja imovinom. Detaljna baza podataka omogućava nadzor i analizu nekretnina te osigurava transparentnost u radu. Općina Klis ima ustrojen registar imovine te se isti ovisno o promjenama, redovito ažurira/nadopunjuje.

Općina Klis je imenovala odgovornu osobu za elektronički unos i ažuriranje podataka te se obvezuje dostaviti i unijeti podatke o pojavnim oblicima državne imovine kojom upravlja ili raspolaže u Središnji registar, uz naznaku isprave na temelju koje je upis, promjena ili brisanje izvršeno.

15. POSEBNI CILJEVI I MJERE – SISTEMATIZIRANI PRIKAZ

Posebni cilj: Učinkovito upravljanje nekretninama u vlasništvu Općine Klis operacionalizira se putem sljedećih mjera:

- Održavanje postojećih portfelja nekretnina kojima upravlja Općina,
- Aktivacija neiskorištene i neaktivne općinske imovine.

Posebni cilj: Učinkovito upravljanje vlasničkim udjelima u trgovačkim društvima operacionalizira se putem sljedećih mjera:

- Vršiti kontrolu nad trgovačkim društvima u kojima Općina ima vlasnički udio te prikupljati i pregledavati izvješća o poslovanju trgovačkih društava.

Posebni cilj: Vođenje, razvoj i unaprjeđenje sveobuhvatne interne evidencije pojava oblika imovine kojom upravlja Općina Klis operacionalizira se putem sljedećih mjera:

- Funkcionalna uspostava evidencije općinske imovine.

Posebni cilj: Nekretnine dovesti u stanje imovinsko-pravne, prostorno-planske i funkcionalno-tržišne sposobnosti operacionalizira se putem sljedećih mjera:

- Provođenje aktivnosti rješavanja imovinsko-pravnih odnosa,
- Procjena potencijala imovine Općine Klis – snimanje, popis i ocjena realnog stanja imovine.

Posebni cilj: Normativno urediti upravljanje i raspolaganje svim pojavnim oblicima nekretnina operacionalizira se putem sljedećih mjera:

- Izmjene i dopune važećih strateških akata te izrada novih strateških akata upravljanja imovinom,
- Donositi opće i pojedinačne akte glede upravljanja imovinom.

UČINKOVITO UPRAVLJANJE NEKRETNINAMA U VLASNIŠTVU OPĆINE KLIS POSLOVNI PROSTORI Razdoblje: siječanj - prosinac 2023.						
Mjera	Pravno/upravni instrumenti provedbe mjere	Aktivnosti/način ostvarenja	Opis aktivnosti	Pokazatelji rezultata	Mjerna jedinica za pokazatelj rezultata	Polazna i ciljana vrijednost mjerne jedinice
Aktivacija neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma)	Zakon o upravljanju državnom imovinom ("Narodne novine", broj 52/18); Zakon o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora ("Narodne novine", broj 125/11, 64/15, 112/18); Zakon o procjeni vrijednosti nekretnina ("Narodne novine", broj 78/15)	Sklapanje ugovora o zakupu poslovnih prostora	Potpisivanje ugovora o zakupu poslovnih prostora s fizičkom ili pravnom osobom	Broj sklopljenih ugovora o zakupu poslovnih prostora	Broj	Polazna (13) Ciljana (16)

UČINKOVITO UPRAVLJANJE NEKRETNINAMA U VLASNIŠTVU OPĆINE KLIS						
POSLOVNI PROSTORI						
Razdoblje: siječanj - prosinac 2023.						
Mjera	Pravno/upravni instrumenti provedbe mjere	Aktivnosti/način ostvarenja	Opis aktivnosti	Pokazatelji rezultata	Mjerna jedinica za pokazatelj rezultata	Polazna i ciljana vrijednost mjerne jedinice
Aktivacija neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma)	Odluka o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora u vlasništvu Općine Klis ("Službeni vjesnik Općine Klis", broj 9/22)	Sklapanje ugovora o zakupu poslovnih prostora	Potpisivanje ugovora o zakupu poslovnih prostora s fizičkom ili pravnom osobom	Broj sklopljenih ugovora o zakupu poslovnih prostora	Broj	Polazna (13) Ciljana (16)

UČINKOVITO UPRAVLJANJE NEKRETNINAMA U VLASNIŠTVU OPĆINE KLIS						
STAMBENI PROSTORI						
Razdoblje: siječanj - prosinac 2023.						
Mjera	Pravno/upravni instrumenti provedbe mjere	Aktivnosti/način ostvarenja	Opis aktivnosti	Pokazatelji rezultata	Mjerna jedinica za pokazatelj rezultata	Polazna i ciljana vrijednost mjerne jedinice
Aktivacija neiskorištene i neaktivne općinske imovine putem zakupa (najma)	Zakon o upravljanju državnom imovinom ("Narodne novine", broj 52/18); Zakon o procjeni vrijednosti nekretnina ("Narodne novine", broj 78/15);	Sklapanje ugovora o najmu stambenih prostora	Potpisivanje ugovora o najmu s fizičkom ili pravnom osobom	Broj sklopljenih ugovora o najmu stanova	Broj	Polazna (0) Ciljana (3)

UČINKOVITO UPRAVLJANJE VLASNIČKIM UDJELIMA U TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA

Razdoblje: siječanj - prosinac 2023.

Mjera	Pravno/upravni instrumenti provedbe mjere	Aktivnosti/način ostvarenja	Opis aktivnosti	Pokazatelji rezultata	Mjerna jedinica za pokazatelj rezultata	Polazna i ciljana vrijednost mjerne jedinice
Vršiti kontrolu nad trgovačkim društvima u kojima Općina ima vlasnički udio te prikupljati i pregledavati izvješća o poslovanju trgovačkih društava	Zakon o upravljanju državnom imovinom ("Narodne novine", broj 52/18); Zakon o pravu na pristup informacijama ("Narodne novine", broj 25/13, 85/15); Zakon o trgovačkim društvima ("Narodne novine", broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19)	Prikupljati i analizirati izvješća o poslovanju trgovačkih društava	Zaprimanje i analiziranje financijskih izvještaja dostavljenih od trgovačkih društava	Broj prikupljenih izvještaja	Broj	Polazna (3) Ciljana (3)
		Zaprimanje, obrada i analiza godišnjih i srednjoročnih planova dostavljenih od strane trgovačkih društava od posebnog interesa za Općinu	Pravodobno i potpuno informiranje o poslovanju trgovačkih društava	Broj zaprimljenih planova	Broj	Polazna (3) Ciljana (3)

VOĐENJE, RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE SVEOBUHVAATNE INTERNE EVIDENCIJE**POJAVNIH OBLIKA IMOVINE KOJOM UPRAVLJA OPĆINA KLIS**

Razdoblje: siječanj - prosinac 2023.

Mjera	Pravno/upravni instrumenti provedbe mjere	Aktivnosti/način ostvarenja	Opis aktivnosti	Pokazatelji rezultata	Mjerna jedinica za pokazatelj rezultata	Polazna i ciljana vrijednost mjerne jedinice
Funkcionalna uspostava evidencije općinske imovine	Zakon o upravljanju državnom imovinom ("Narodne novine", broj 52/18); Zakon o središnjem registru državne imovine ("Narodne novine", broj 112/18);	Klasifikacija imovine i standardizacija podataka o imovini	Klasifikacija imovine u izrađenoj internoj evidenciji imovine po utvrđenim odredbama	Broj pojava oblika općinske imovine u internim evidencijama	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)

VOĐENJE, RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE SVEOBUHVAATNE INTERNE EVIDENCIJE POJAVNIH OBLIKA IMOVINE KOJOM UPRAVLJA OPĆINA KLIS Razdoblje: siječanj - prosinac 2023.						
Mjera	Pravno/upravni instrumenti provedbe mjere	Aktivnosti/ način ostvarenja	Opis aktivnosti	Pokazatelji rezultata	Mjerna jedinica za pokazatelj rezultata	Polazna i ciljana vrijednost mjerne jedinice
Funkcionalna uspostava evidencije općinske imovine	Zakon o upravljanju državnom imovinom ("Narodne novine", broj 52/18); Zakon o središnjem registru državne imovine ("Narodne novine", broj 112/18); Uredba o Središnjem registru državne imovine ("Narodne novine", broj 3/20)	Redovito ažuriranje i objava podataka o imovini u internoj evidenciji imovine Općine	Kontinuirano ažuriranje postojećeg registra imovine	Broj izvršenih ažuriranja registra imovine godišnje	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)

NEKRETNINE DOVESTI U STANJE IMOVINSKO-PRAVNE, PROSTORNO-PLANSKE I FUNKCIONALNO-TRŽIŠNE SPOSOBNOSTI Razdoblje: siječanj - prosinac 2023.						
Mjera	Pravno/upravni instrumenti provedbe mjere	Aktivnosti/ način ostvarenja	Opis aktivnosti	Pokazatelji rezultata	Mjerna jedinica za pokazatelj rezultata	Polazna i ciljana vrijednost mjerne jedinice
Provođenje aktivnosti rješavanja imovinsko-pravnih odnosa	Zakon o upravljanju državnom imovinom ("Narodne novine", broj 52/18); Zakon o uređivanju imovinsko-pravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina ("Narodne novine", broj 80/11);	Godišnji plan rješavanja imovinsko-pravnih odnosa vezanih uz infrastrukturne projekte	Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na nekretninama, kao osnovni preduvjet realizacije investicijskih projekata	Broj infrastrukturnih projekata za koje je potrebno provoditi aktivnosti rješavanja imovinsko-pravnih odnosa	Broj	Polazna (2) Ciljana (5)

NEKRETNINE DOVESTI U STANJE IMOVINSKO-PRAVNE, PROSTORNO-PLANSKE I FUNKCIONALNO-TRŽIŠNE SPOSOBNOSTI Razdoblje: siječanj - prosinac 2023.						
Mjera	Pravno/upravni instrumenti provedbe mjere	Aktivnosti/način ostvarenja	Opis aktivnosti	Pokazatelji rezultata	Mjerna jedinica za pokazatelj rezultata	Polazna i ciljana vrijednost mjerne jedinice
Provođenje aktivnosti rješavanja imovinsko-pravnih odnosa	Zakon o upravljanju državnom imovinom ("Narodne novine", broj 52/18); Zakon o uređivanju imovinsko-pravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina ("Narodne novine", broj 80/11); Zakon o procjeni vrijednosti nekretnina ("Narodne novine", broj 78/15); Pravilnik o informacijskom sustavu tržišta nekretnina ("Narodne novine", broj 114/15, 122/15)	Zamjena nekretnina	Sklapanje ugovora o zamjeni nekretnina	Broj sklopljenih ugovora o zamjeni nekretnina	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)
		Razvrgnuće suvlasničke zajednice	Sklapanje sporazuma o razvrgnuću suvlasničke zajednice	Broj sklopljenih sporazuma o razvrgnuću suvlasničke zajednice	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)
Procjena potencijala imovine Općine Klis – snimanje, popis i ocjena realnog stanja imovine		Sklapanje okvirnog ugovora sa sudskim vještakom građevinske struke (procjeniteljem)	Procjena tržišne vrijednosti nekretnine koju utvrđuje ovlaštenu sudski vještak građevinske struke. Procjenu može obavljati ovlaštenu sudski vještak s kojim je sklopljen okvirni ugovor za izradu elaborata o procjeni tržišne vrijednosti nekretnina.	Broj sklopljenih ugovora godišnje	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)
		Procjena (utvrđivanje) vrijednosti nekretnina		Broj procijenjenih nekretnina	Broj	Polazna (17) Ciljana (25)

NORMATIVNO UREDITI UPRAVLJANJE I RASPOLAGANJE SVIM POJAVNIM OBLICIMA NEKRETNINA Razdoblje: siječanj - prosinac 2023.						
Mjera	Pravno/upravni instrumenti provedbe mjere	Aktivnosti/način ostvarenja	Opis aktivnosti	Pokazatelji rezultata	Mjerna jedinica za pokazatelj rezultata	Polazna i ciljana vrijednost mjerne jedinice
Izmjene i dopune važećih strateških akata te izrada novih strateških akata upravljanja imovinom	Zakon o upravljanju državnom imovinom ("Narodne novine", broj 52/18); Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ("Narodne novine", broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)	Izrada Godišnjeg plana upravljanja imovinom	Izrada Plana upravljanja imovinom za 2023. godinu	Broj izrađenih dokumenata	Broj	Polazna (1) Ciljana (1)
Donošenje općih i pojedinačnih akata glede upravljanja imovinom		Priprema, izrada i usvajanje općih i pojedinačnih akata glede upravljanja imovinom	Donošenje općih akata upravljanja imovinom	Broj donesenih općih akata	Broj	Polazna (0) Ciljana (2)
			Donošenje pojedinačnih akata upravljanja imovinom	Broj donesenih pojedinačnih akata	Broj	Polazna (0) Ciljana (0)

KLASA: 406-07/22-01/05
 URBROJ: 2180-03-02-22-1
 Klis, 28. studenog 2022. godine

Predsjednik
 OPĆINSKOG VIJEĆA
Josip Didović, v.r.

Na temelju članka 17., stavka 1., alineja 1. Zakona o sustavu civilne zaštite ("Narodne novine", broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 144/22), članka 48. Pravilnika o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti u postupku njihovog donošenja ("Narodne novine", broj 466/21) i članka 28. Statuta Općine Klis ("Službeni vjesnik Općine Klis", broj 6/19, 4/20 i 1/21), Općinsko vijeće Općine Klis, na prijedlog Načelnika, na 19. sjednici, održanoj dana 28. studenog 2022. godine, donosi

ANALIZU STANJA sustava civilne zaštite na području općine Klis za 2022. godinu

1. UVOD

Sukladno članku 48. Pravilnika o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti u postupku njihovog donošenja ("Narodne novine", broj 66/21), godišnjim analizama stanja sustava civilne zaštite prati se napredak implementacije ciljeva iz Smjernica, utvrđuje novo stanje, redefiniraju prioritete, ocjenjuje doprinos nositelja i sudionika u provođenju mjera i aktivnosti iz plana razvoja sustava civilne zaštite, analizira financiranje sustava civilne zaštite i realizacija svih drugih aktivnosti od značaja za provođenje revizije planova razvoja sustava civilne zaštite.

Godišnju analizu stanja sustava civilne zaštite prema članku 17., stavku 1. Zakona o sustavu civilne zaštite ("Narodne novine", broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 144/22), u nastavku Zakon, donosi Općinsko vijeće na prijedlog Načelnika.

2. DOKUMENTI IZ PODRUČJA CIVILNE ZAŠTITE TE NAPREDAK IMPLEMENTACIJE CILJEVA IZ SMJERNICA ZA ORGANIZACIJU I RAZVOJ SUSTAVA CIVILNE ZAŠTITE NA PODRUČJU OPĆINE KLIS ZA RAZDOBLJE 2020. - 2024. GODINE

Cilj postavljen Smjernicama: Razvoj organizacije sustava civilne zaštite i operativnih kapaciteta za reagiranje u velikim nesrećama.

– Ispunjenje cilja (trenutno stanje):

Pravilnikom o vođenju evidencija pripadnika operativnih snaga sustava civilne zaštite ("Narodne novine", broj 75/16) propisuje se vođenje evidencije osobnih podataka za operativne snage civilne zaštite. Općina Klis nije ustrojila navedene evidencije.

U nastavku je opisano trenutno stanje operativnih snaga civilne zaštite koje djeluju na području općine.

1. Stožer civilne zaštite Općine Klis

Načelnik Općine Klis je Odlukom osnovao Stožer civilne zaštite te imenovao načelnika, zamjenika načelnika i članove stožera civilne zaštite. Stožer se sastoji od 9 članova. Administrativno - tehničke poslove za potrebe Stožera civilne zaštite Općine Klis obavlja Jedinostveni upravni odjel Općine Klis – od kolovoza 2019. Upravni odjel za opće poslove Općine Klis.

Tablica 1. Članovi Stožera civilne zaštite Općine Klis

Redni broj	Član stožera (ime i prezime)	Dužnost u stožeru	Dužnost (u općini, pravnoj osobi/udruzi)
1.	Milan Kurtović	Načelnik stožera	Pročelnik Ureda Općinskog načelnika
2.	Andrejas Granić	Zamjenik načelnika stožera	Direktor Komunalnog poduzeća Klis d.o.o.
3.	Ivica Žunić	član	predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova

Redni broj	Član stožera (ime i prezime)	Dužnost u stožeru	Dužnost (u općini, pravnoj osobi/udruzi)
4.	Daniela Roso	članica	Predstavnica PU CZ Split
5.	Željko Grubišić	član	Predstavnik GDCK Solin
6.	Ivan Valenta	član	Zapovjednik DVD-a Klis
7.	Srđan Listeš	član	Zapovjednik DVD-a Zagora Vučevica
8.	Dr. Ante Radoš	član	Liječnik obiteljske medicine Klis
9.	Sanja Uvodić	članica	Predstavnica Poduzetničkog inkubatora Klis

Načelnik Općine za osnovani Stožer je donio Poslovnik o radu Stožera CZ Općine kojim se definira način rada Stožera. Načelnik Općine je donio Odluku o donošenju Plana pozivanja i aktiviranja Stožera CZ. Obavljeno je osposobljavanje svih članova Stožera civilne zaštite.

U 2022. godini Stožer civilne zaštite Općine Klis nije sazvaio sjednicu.

Na području općine u 2022. godini nije provedena vježba civilne zaštite.

Sukladno članku 22. Zakona, Stožer civilne zaštite RH donosi odluke i upute koje provode stožeri civilne zaštite jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

2. Vatrogasne snage

Vatrogasno Općine je po stručnosti, opremljenosti, osposobljenosti i spremnosti, najkvalitetnija postojeća operativna i organizirana snaga civilne zaštite i njen glavni nositelj na ovom području. Na području općine Klis djeluje dobrovoljno vatrogasno društvo Klis te dobrovoljno vatrogasno društvo Zagora.

DVD Klis broji 20 operativnih vatrogasaca te posjeduju 2 vozila i 2 autocisterne.

DVD Zagora ima 24 operativna vatrogasaca s 3 vozila i jednu autocisternu.

U 2022. godini DVD Klis je imao ukupno 265 intervencija (47 intervencija gašenja požara otvorenog i zatvorenog tipa, 13 intervencija tehničkog tipa – uklanjanje zapreka, automobilskih nesreća,

zbrinjavanje životinja, 17 intervencija izvida te 188 intervencija dostave vode).

DVD Zagora je imala ukupno 34 intervencije (3 tehničke i 31 gašenje požara otvorenog tipa), te 200 intervencija dostave vode.

U 2022. godini Općina nije donijela Izvješće o stanju zaštite od požara na području općine Klis za 2021. godinu. Na području općine su održavani protupožarni putovi sukladno financijskim mogućnostima i Planu održavanja.

3. Gradsko društvo Crveni križ Solin

Gradsko društvo Crvenog križa Solin svojim aktivnostima djeluje na području općine. Općina Klis svake godine iz proračuna izdvaja sredstva za financiranje GDCK.

4. Hrvatska gorska služba spašavanja (HGSS) – Stanica Split

Na području općine djeluje HGSS – Stanica Split, koja predstavlja interventnu javnu službu, koja je specijalizirana za spašavanje s nepristupačnih terena, pri teškim vremenskim prilikama.

Općina Klis s HGSS Stanicom Split ima sporazum o sufinanciranju djelatnosti HGSS-a. Služba je jedinstvenog organizacijskog karaktera što znači da se u svakom trenutku može mobilizirati svaka Stanica HGSS-a sa svim raspoloživim resursima.

5. Postrojba civilne zaštite opće namjene te povjerenici i zamjenici povjerenika civilne zaštite Općine Klis

Općina nije donijela Odluku o imenovanju povjerenika i zamjenika povjerenika civilne zaštite na području općine u skladu s Procjenom rizika od velikih nesreća Općine Klis (2021.).

Općina nije donijela Odluku o osnivanju postrojbe civilne zaštite opće namjene na području općine u skladu s Procjenom rizika od velikih nesreća Općine Klis (2021.). Postrojba bi se trebala sastojati od 26 članova.

Popunjavanje i revidiranje postrojbi CZ te povjerenika CZ, planira se provoditi u narednom razdoblju pozivanjem dragovoljaca, volontera kao i pripadnika specijaliziranih udruga u sustavu civilne zaštite.

Tablica 2. Prikaz planirane popune civilne zaštite na području općine Klis

Ukupno	Stožer civilne zaštite	Povjerenici i zamjenici	Postrojba CZ opće namjene
71	9	36	26

6. Koordinator na lokaciji

Koordinatora na lokaciji, sukladno specifičnostima izvanrednog događaja, određuje načelnik stožera civilne zaštite Općine iz redova operativnih snaga sustava civilne zaštite. Odlukom je potrebno imenovati koordinatora na lokaciji za najočekivnije rizike u skladu s Procjenom rizika od velikih nesreća.

7. Pravne osobe u sustavu civilne zaštite

Općina nije donijela odluku o određivanju pravnih osoba od posebnog interesa za sustav civilne zaštite u skladu s Procjenom rizika od velikih nesreća (2021.). Odlukom o određivanju pravnih osoba od interesa za civilnu zaštitu se definiraju pravne osobe koje bi sudjelovale u provođenju pojedinih mjera civilne zaštite i spašavanja, a s ciljem priprema i sudjelovanja u otklanjanju posljedica katastrofa i velikih nesreća. Navedene pravne osobe kojima civilna zaštita i spašavanje nije redovna djelatnost, izrađuju svoje operativne planove u kojima se utvrđuju mjere, postupci i način realizacije operativnih zadaća.

Budući da nije donesena odluka o određivanju pravnih osoba od posebnog interesa za sustav civilne zaštite u skladu s Procjenom rizika od velikih nesreća (2021.), istima nisu dostavljeni izvodi iz Procjene i Plana djelovanja CZ na području općine.

Cilj postavljen Smjernicama: Odgovorno upravljanje rizicima od strane svih sektorskih sudionika s lokalne razine sustava civilne zaštite

– **Ispunjenje cilja (trenutno stanje):**

Načelnik Općine je obavio stručno osposobljavanje u području civilne zaštite.

U članku 17. stavku 4. Zakon određuje da načelnik koordinira djelovanje operativnih snaga sustava civilne zaštite osnovanih za područje općine u velikim nesrećama i katastrofama uz stručnu potporu Stožera civilne zaštite Općine.

Nije uspostavljen sustav jasnih ovlasti i nadležnosti, odnosno, jasne koordinacije djelovanja sustava.

U 2022. godini se nisu poduzele značajne radnje u cilju informiranja stanovništva s ciljem edukacije o pravilnom postupanju u slučaju katastrofa i velikih nesreća.

Suradnja Općine na polju civilne zaštite sa susjednim jedinicama lokalne samouprave je zadovoljavajuća.

Cilj postavljen Smjernicama: Uspostava organiziranog i učinkovitog sustava civilne zaštite izradom dokumenata iz područja civilne zaštite pre-

ma zakonskim propisima (usvajanje općih akata, planovi djelovanja, vanjski i operativni planovi civilne zaštite i dr.) te provođenjem aktivnosti sustava civilne zaštite.

– **Ispunjenje cilja (trenutno stanje):**

Temeljem Zakona i podzakonskih propisa sustava civilne zaštite, Općina ima važeće akte navedene u sljedećoj tablici.

Tablica 3. Pregled planskih dokumenata i aktivnosti sustava civilne zaštite

Planski dokumenti i aktivnosti	Nositelj	Rok izvršenja	Izvršeno do donošenja ovog dokumenta	Napomena	
Zatražiti Izvješće o radu i Plan rada DVD-a	Načelnik	Na kraju godine	NE	–	
Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda za 2023. godinu	Općinsko vijeće	Jednom godišnje do 30. 11.	DA	–	
Godišnji plan razvoja sustava civilne zaštite za 2023. godinu s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje	Općinsko vijeće na prijedlog Načelnika	Jednom godišnje	DA	–	
Smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite za period od 2020. - 2024. godine	Općinsko vijeće na prijedlog Načelnika	Jednom u 4 godine	DA	–	
Procjena rizika od velikih nesreća za općinu Klis (2021. godina)	Općinsko vijeće na prijedlog Načelnika	U roku određenom Zakonom	DA	Izrada minimalno jednom u 3 godine	
Plan djelovanja civilne zaštite za općinu Klis (2021. godina)	Načelnik	6 mjeseci od donošenja Procjene rizika od velikih nesreća	DA	Ažuriranje kontinuirano jednom godišnje, a po potrebi i češće	
Odluka o određivanju pravnih osoba od interesa za sustav civilne zaštite	Općinsko vijeće na prijedlog Načelnika	Po donošenju Procjene rizika od velikih nesreća	NE	Potpisati ugovore	
Stožer civilne zaštite Općine Klis	Imenovanje	Načelnik	Nakon svakih lokalnih izbora najkasnije u roku od 30 dana	DA	–
	Osposobljavanje	Načelnik	Članovi Stožera u roku od godine dana od imenovanja	DA	–

Planski dokumenti i aktivnosti		Nositelj	Rok izvršenja	Izvršeno do donošenja ovog dokumenta	Napomena
Stožer civilne zaštite Općine Klis	Poslovnik o radu Stožera civilne zaštite	Načelnik	Po donošenju temeljnih akata	DA	–
	Plan aktiviranja i pozivanja Stožera civilne zaštite	Načelnik	Po donošenju temeljnih akata	DA	–
	Redovito godišnje sazivanje sjednica Stožera civilne zaštite	–	–	NE	–
Postrojba civilne zaštite opće namjene Općine Klis	Odluka o osnivanju postrojbe civilne zaštite opće namjene	Općinsko vijeće na prijedlog Načelnika	Po donošenju Procjene rizika od velikih nesreća	NE	–
	Rješenje o rasporedu u postrojbju civilne zaštite opće namjene	Načelnik	Po donošenju Odluke o osnivanju postrojbe CZ opće namjene	NE	–
	Osposobljavanje pripadnika postrojbe	Načelnik	Po donošenju Rješenja o rasporedu u postrojbju CZ opće namjene	NE	–
	Provedba smotre	Načelnik	Po donošenju Odluke o osnivanju postrojbe CZ opće namjene	NE	–
	Osiguranje od posljedica nesretnog slučaja te zdravstveni pregled	Načelnik	Po donošenju Odluke o osnivanju postrojbe CZ opće namjene	NE	–

Planski dokumenti i aktivnosti		Nositelj	Rok izvršenja	Izvršeno do donošenja ovog dokumenta	Napomena
Povjerenici civilne zaštite te njihovi zamjenici	Imenovanje povjerenika	Načelnik	Po donošenju Procjene rizika od velikih nesreća	NE	U skladu s Procjenom rizika od velikih nesreća
	Osposobljavanje	Načelnik	Kontinuirano	NE	Ovlaštena ustanova
Koordinatori na lokaciji		Načelnik Stožera civilne zaštite Općine	–	NE	Sukladno specifičnostima izvanrednog događaja imenuje se iz redova operativnih snaga sustava CZ
Osposobiti Načelnika za obavljanje poslova civilne zaštite		–	U roku od 6 mjeseci od stupanja na dužnost	DA	–
Plan vježbi civilne zaštite za 2023. godinu		Načelnik	Jednom godišnje	DA	–
Izvešće o stanju zaštite od požara za 2022. godinu		Općinsko vijeće	Jednom godišnje	NE	–
Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara za područje općine za 2022. godinu		Općinsko vijeće na prijedlog Stožera civilne zaštite Općine i Načelnika Općine	Na godišnjoj bazi	DA	–
Poduzimati preventivno - planske aktivnosti za reagiranje u slučaju izvanrednih događaja uzrokovanim nepovoljnim vremenskim uvjetima u zimskom razdoblju		–	Kontinuirano	DA	–
Plan motriteljsko-dojavne službe za 2022. godinu		Načelnik	Jednom godišnje	DA	–
Plan korištenja teške građevinske mehanizacije za žurnu izradu protupožarnih prosjeka i probijanja protupožarnih putova za 2022. godinu		Načelnik	Jednom godišnje u slučaju izmjena	DA	–
Plan unaprjeđenja zaštite od požara za 2022. godinu		Načelnik	Jednom godišnje	DA	–

Planski dokumenti i aktivnosti	Nositelj	Rok izvršenja	Izvršeno do donošenja ovog dokumenta	Napomena
Plan aktivnog uključenja svih subjekata zaštite od požara za 2022. godinu	Načelnik	Jednom godišnje	DA	–
Odluka o imenovanju teklića	Načelnik	Po donošenju Procjene rizika od velikih nesreća	NE	–
Godišnji plan nabave (u plan uključiti materijalna sredstva i opremu civilne zaštite)	Načelnik	Jednom godišnje	DA	–
Odluke iz svog samoupravnog djelokruga radi osiguranja materijalnih, financijskih i drugih uvjeta za financiranje i opremanje operativnih snaga sustava civilne zaštite	Načelnik	Kontinuirano	DA	–
Vođenje i ažuriranje baze podataka o pripadnicima, sposobnostima i resursima operativnih snaga sustava civilne zaštite	Načelnik	Kontinuirano	NE	Sukladno Pravilniku o vođenju evidencija pripadnika operativnih snaga sustava CZ ("Narodne novine", broj 75/16)
Sufinancirati programe i projekte za razvoj civilne zaštite	Općinsko vijeće	Kontinuirano	DA	–
Osiguranje uvjeta za premještanje, sklanjanje, evakuaciju i zbrinjavanje te izvršavanje zadaća u provedbi drugih mjera civilne zaštite	Načelnik	Kontinuirano	DA	–
Informiranje stanovništva s ciljem edukacije o pravilnom postupanju u slučaju katastrofa i velikih nesreća	–	Kontinuirano	DA	–

Cilj postavljen Smjernicama: Financiranje sustava civilne zaštite u cilju racionalnog, funkcionalnog i učinkovitog djelovanja sustava civilne zaštite.

– Ispunjenje cilja (trenutno stanje):

Financijska sredstva izdvojena iz Proračuna Općine za unaprjeđenje sustava civilne zaštite u 2022. godini su:

- Civilna zaštita i HGSS..... 185.000,00 kn;
- Zaštita od požara.....2.030.000,00 kn.

U cilju provedbe mjera civilne zaštite, posebno evakuacije i zbrinjavanja građana, u proteklom ra-

zoblju sukladno financijskim mogućnostima, Općina je osigurala sredstva civilne zaštite za potrebe Općine. Nabavka opreme, sredstava, odora civilne zaštite te vježbe i izobrazba postrojbi i pripadnika civilne zaštite, realizirat će se na prijedlog Stožera civilne zaštite Općine temeljem predloženog financijskog plana za naredno razdoblje.

3. DOPRINOS NOSITELJA I SUDIONIKA U PROVOĐENJU MJERA I AKTIVNOSTI IZ PLANA RAZVOJA SUSTAVA CIVILNE ZAŠTITE TE REDEFINIRANJE PRIORITETA

Potrebno je konstantno raditi na doprinosu nositelja i sudionika sustava civilne zaštite u pro-

vođenju mjera i aktivnosti u skladu sa Smjernicama za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite za period od 2020. - 2024. godine i Analizom stanja sustava civilne zaštite na području općine Klis u 2022. godini, utvrđuje se Godišnji plan aktivnosti za 2023. godinu. U njemu će biti prikazane planirane aktivnosti sustava civilne zaštite prema redefiniranim prioritetima za narednu godinu u skladu sa zakonskim obavezama i trenutnim stanjem civilne zaštite na području općine u 2022. godini. Poseban naglasak je na popunjavanju i osposobljavanju postrojbe civilne zaštite opće namjene te povjerenika i zamjenika povjerenika civilne zaštite kao i redovitom donošenju ostale dokumentacije iz područja civilne zaštite te provođenju vježbi civilne zaštite i redovitom sazivanju sjednice Stožera civilne zaštite.

Ova Analiza stanja sustava civilne zaštite u Općini Klis objavit će se u “Službenom vjesniku Općine Klis”.

KLASA: 240-01/22-01/02

URBROJ: 2180-03-02-22-1

Klis, 28. studenog 2022. godine

Predsjednik
OPĆINSKOG VIJEĆA
Josip Didović, v.r.

Temeljem članka 17., stavka 1. Zakona o sustavu civilne zaštite (“Narodne novine”, broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 144/22), članka 52. i 53. Pravilnika o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti u postupku njihovog

donošenja (“Narodne novine”, broj 66/21), te članka 28. Statuta Općine Klis (“Službeni vjesnik Općine Klis”, broj 6/19, 4/20 i 1/21), Općinsko vijeće Općine Klis na svojoj 19. sjednici, održanoj 28. studenog 2022. godine, donosi

GODIŠNJI PLAN razvoja sustava civilne zaštite na području općine Klis za 2023. godinu s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje

Godišnji plan razvoja sustava civilne zaštite predstavlja dokument za implementaciju ciljeva iz Smjernica koji se u njih prenose kako bi se konkretizirale mjere i aktivnosti te utvrdila dinamika njihovog ostvarivanja.

Godišnjim planom razvoja sustava civilne zaštite utvrđuju se nositelji, suradnici, rokovi za realizaciju ciljeva u narednoj godini te projekcija s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje, odnosno do zaključenja ciklusa/razdoblja za koje se Smjernice usvajaju.

U skladu sa Smjernicama i Analizom stanja sustava civilne zaštite na području općine Klis u 2022. godini, utvrđuje se Godišnji plan aktivnosti za 2023. godinu.

U sljedećoj tablici dan je prikaz aktivnosti sustava civilne zaštite za narednu 2023. godinu.

U tablici 2. dana je projekcija sustava civilne zaštite s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje (2023. godina - 2025. godina).

Tablica 1. Aktivnosti sustava civilne zaštite za narednu 2023. godinu

Aktivnosti	Rokovi izvršenja	Nositelji	Suradnja	Napomena
Ažuriranje Plana djelovanja civilne zaštite	Šest mjeseci od donošenja Procjene rizika od velikih nesreća	Načelnik	–	–
Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda za 2024. godinu	Studeni 2023. godine	Općinsko vijeće	–	–
Izrada Plana vježbi civilne zaštite za 2024. godinu	Prosinac 2023. godine	Načelnik	Stožer CZ	–
Izrada Analize stanja sustava civilne zaštite na području općine za 2023. godinu	Prosinac 2023. godine	Općinsko vijeće	–	–
Donijeti odluku o imenovanju povjerenika i zamjenika povjerenika civilne zaštite	Ožujak 2023. godine	Načelnik	–	U skladu s Procjenom rizika od velikih nesreća

Aktivnosti	Rokovi izvršenja	Nositelji	Suradnja	Napomena
Izvršiti obuku povjerenika i njihovih zamjenika	Prosinac 2023. godine	Načelnik	–	–
Izraditi godišnji plan nabave (u plan uključiti materijalna sredstva i opremu snaga civilne zaštite)	Prosinac 2023. godine	Načelnik	–	–
Odluke iz svog samoupravnog djelokruga radi osiguravanja materijalnih, financijskih i drugih uvjeta za financiranje i opremanje operativnih snaga sustava CZ	–	Načelnik	–	–
Odlukom imenovati teklíce	Ožujak 2023. godine	Načelnik	–	–
Odlukom imenovati koordinatora na lokaciji za najočekivanije rizike	Ožujak 2023. godine	Načelnik Stožera civilne zaštite	–	U skladu s Procjenom rizika od velikih nesreća
Izraditi Izvješće o stanju zaštite od požara na području općine za 2023. godinu	Siječanj 2024. godine	Općinsko vijeće	–	–
Postupati po Programu aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara na području općine za 2023. godinu te poduzimati preventivno - planske aktivnosti za reagiranje u slučaju izvanrednih događaja uzrokovanim nepovoljnim vremenskim uvjetima u zimskom razdoblju	Ožujak 2023. godine	Općinsko vijeće/ Načelnik	–	–
Donijeti Odluku o ustrojavanju motriteljsko-dojavne službe za 2023. godinu	Svibanj 2023. godine	Načelnik	–	–
Donijeti Plan korištenja teške građevinske mehanizacije za žurnu izradu protupožarnih prosjeka i probijanja protupožarnih putova za 2023. godinu	Svibanj 2023. godine	Načelnik	–	–
Donijeti Plan unaprjeđenja zaštite od požara na području općine za 2023. godinu	Svibanj 2023. godine	Načelnik	–	–
Vođenje i ažuriranje baze podataka o pripadnicima, sposobnostima i resursima operativnih snaga sustava civilne zaštite	kontinuirano	Načelnik	–	Sukladno Pravilniku o vođenju evidencija pripadnika operativnih snaga sustava civilne zaštite ("Narodne novine", broj 75/16)

Aktivnosti	Rokovi izvršenja	Nositelji	Suradnja	Napomena
Sufinancirati programe i projekte za razvoj civilne zaštite	kontinuirano	Općinsko vijeće	–	–
Osiguranje uvjeta za premještanje, sklanjanje, evakuaciju i zbrinjavanje te izvršavanje zadaća u provedbi drugih mjera civilne zaštite	kontinuirano	Načelnik	–	–
Informiranje stanovništva s ciljem edukacije o pravilnom postupanju u slučaju katastrofa i velikih nesreća	kontinuirano	–	–	–
Redovito sazivanje sjednica Stožera CZ	kontinuirano	–	–	–

Tablica 2. Projekcija sustava civilne zaštite s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje (2023. godina - 2025. godina)

Redni broj	Opis pozicije	Plan 2023. godine (EUR)	Plan 2024. godine (EUR)	Plan 2025. godine (EUR)
1.	STOŽER CIVILNE ZAŠTITE, POSTROJBE CIVILNE ZAŠTITE, POVJERENICI CIVILNE ZAŠTITE			
1.1.	Stožer civilne zaštite			
1.2.	Postrojba civilne zaštite opće namjene; povjerenici i zamjenici CZ			
1.2.1.	Postrojbe civilne zaštite – osiguranje, zdravstveni pregled			
1.2.2.	Vježbe civilne zaštite, naknade za rad na terenu			
1.2.3.	Opremanje postrojbi CZ osobnom i skupnom opremom			
1.3.	Povjerenici i zamjenici povjerenika civilne zaštite, osposobljavanje, opremanje	12.040,00	12.040,00	12.040,00
	UKUPNO	12.040,00	12.040,00	12.040,00
2.	VATROGASTVO			
2.1.	Dobrovoljno vatrogasno društvo Klis	67.000,00	67.000,00	67.000,00
2.2.	Dobrovoljno vatrogasno društvo Zagora	37.200,00	37.200,00	37.200,00
	UKUPNO	104.200,00	104.200,00	104.200,00
3.	PRAVNE OSOBE, HGSS, GDCK			
3.1.	Osobna i skupna oprema za pravne osobe u sustavu civilne zaštite			
3.2.	HGSS – Stanica Split	5.400,00	5.400,00	5.400,00
3.3.	Gradsko društvo Crvenog križa Solin	16.600,00	16.600,00	16.600,00
	UKUPNO	22.000,00	22.000,00	22.000,00

Redni broj	Opis pozicije	Plan 2022. godine (kn)	Plan 2023. godine (kn)	Plan 2024. godine (kn)
4.	IZRADA PLANSKE DOKUMENTACIJE			
4.1.	Izrada planske dokumentacije (Procjena, planova, operativnih planova)	6.600,00	6.600,00	6.600,00
UKUPNO		6.600,00	6.600,00	6.600,00
SVEUKUPNO ZA SUSTAV CIVILNE ZAŠTITE I VATROGASTVA		144.840,00	144.840,00	144.840,00

KLASA: 240-01/22-01/02

URBROJ: 2180-03-02-22-2

Klis, 28. studenog 2022. godine

Predsjednik
OPĆINSKOG VIJEĆA
Josip Didović, v.r.

P L A N djelovanja u području prirodnih nepogoda za 2023. godinu

POJMOVI – pojašnjenja

Jedinstvene cijene su cijene koje donosi, objavljuje i unosi u Registar šteta Državno povjerenstvo za procjenu šteta od prirodnih nepogoda na prijedlog nadležnih ministarstava (Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, "Narodne novine", broj 16/19).

Katastrofa je stanje izazvano prirodnim i/ili tehničko-tehnološkim događajem koji opsegom, intenzitetom i neočekivanošću ugrožava zdravlje i živote većeg broja ljudi, imovinu veće vrijednosti i okoliš, a čiji nastanak nije moguće spriječiti ili posljedice otkloniti djelovanjem svih operativnih snaga sustava civilne zaštite područne (regionalne) samouprave na čijem je području događaj nastao te posljedice nastale terorizmom i ratnim djelovanjem (Zakon o sustavu civilne zaštite, "Narodne novine", broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 144/22).

Oštećenik je fizička ili pravna osoba na čijoj je imovini utvrđena šteta od prirodnih nepogoda sukladno kriterijima iz Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ("Narodne novine", broj 16/19).

Prirodnom nepogodom smatraju se iznenadne okolnosti uzrokovane nepovoljnim vremenskim prilikama, seizmičkim uzrocima i drugim prirodnim uzrocima koje prekidaju normalno odvijanje života, uzrokuju žrtve, štetu na imovini i/ili njezin gubitak te štetu na javnoj infrastrukturi i/ili u okolišu (Za-

kon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, "Narodne novine", broj 16/19).

Registar šteta je digitalna baza podataka svih šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda na području Republike Hrvatske (Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda "Narodne novine", broj 16/19).

Pravilnik o registru šteta od prirodnih nepogoda ("Narodne novine", broj 65/19) je dokument kojim se propisuje sadržaj, oblik i način dostave podataka o nastalim štetama od prirodnih nepogoda iz članaka 12., 13., 14., 25., 28., 39. i 41. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ("Narodne novine", broj 16/19).

Velika nesreća je događaj koji je prouzročena iznenadnim djelovanjem prirodnih sila, tehničko-tehnoloških ili drugih čimbenika s posljedicom ugrožavanja zdravlja i života građana, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša na mjestu nastanka događaja ili širem području, čije se posljedice ne mogu sanirati samo djelovanjem žurnih službi na području njezina nastanka (Zakon o sustavu civilne zaštite, "Narodne novine", broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 144/22).

Žurna pomoć je pomoć koja se dodjeljuje u slučajevima u kojima su posljedice na imovini stanovništva, pravnih osoba i javnoj infrastrukturi uzrokovane prirodnom nepogodom i/ili katastrofom takve da prijete ugrozom zdravlja i života stanovništva na područjima zahvaćenim prirodnom nepogodom (Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, "Narodne novine", broj 16/19).

Uvod

Temeljem članka 17. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, "Narodne novine", broj 16/19 (u daljnjem tekstu: Zakon) predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, do 30. studenog tekuće godine, donosi Plan djelovanja za sljedeću kalendarsku godinu radi određenja mjera i postupanja

te načina djelomične sanacije šteta od prirodnih nepogoda. Osnovni cilj Zakona temeljem kojeg se donosi ovaj Plan, jest prikaz važnosti poljoprivrednih dobara te nužnosti uspostave Registra šteta.

Državna tvrtka APIS IT u suradnji s Državnim povjerenstvom za procjenu šteta od elementarnih nepogoda izradila je aplikaciju za prijavu šteta – “Registar šteta”, koja je za JLS-e u uporabi od 2014. godine. Korištenje aplikacije je besplatno, pri čemu se cijeli proces prijava šteta znatno ubrzava.

Registar šteta sadrži podatke koji se odnose na vrstu šteta, vrijeme nastanka prirodne nepogode, vrste korisnika (fizičke i pravne osobe) te na područje koje je zahvaćeno prirodnom nepogodom¹. Također, sadrži evidenciju svih prijavljenih šteta na području proglašenja prirodne nepogode na jednom mjestu – omogućuje veću preciznost pri unosu podataka te smanjuje mogućnost pogrešnog zbrajanja više vrsta unesenih šteta.

Pravilnikom o registru šteta od prirodnih nepogoda (“Narodne novine”, broj 65/19) propisan je sadržaj, oblik i način dostave podataka o nastalim štetama od prirodnih nepogoda. Člankom 17., stavkom 3. Zakona izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave podnosi predstavničkom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave do 31. ožujka tekuće godine, izvješće o izvršenju Plana djelovanja za proteklu kalendarsku godinu.

Obzirom na postupanje i obveze Županijskog povjerenstva za procjenu šteta, a koje se odnose i na Općinu Klis u ovom Planu su navedene i obveze Županijskog povjerenstva.

Temeljem članka 17., stavka 2. Zakona, Plan djelovanja treba sadržavati sljedeće:

1. popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode,
2. procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva,
3. sve druge mjere koje uključuju suradnju s nadležnim tijelima iz Zakona i/ili drugih tijela, znanstvenih ustanova i stručnjaka za područje prirodnih nepogoda.

1. MOGUĆE UGROZE NA PODRUČJU OPĆINE KLIS

1.1. Ugroze definirane Zakonom

Sukladno članku 3. Zakona, ugrozom se smatraju iznenadne okolnosti uzrokovane nepovoljnim vremenskim prilikama, seizmičkim uzrocima i drugim prirodnim uzrocima koje prekidaju normalno

odvijanje života, uzrokuju žrtve, štetu na imovini ili njezin gubitak te štetu na javnoj infrastrukturi ili u okolišu.

Kako se prirodne nepogode uglavnom javljaju iznenada i ne nastaju uvijek štete istih razmjera, u ovom dijelu moguće je provesti:

- **preventivne mjere** radi umanjenja posljedica prirodne nepogode koje obuhvaćaju: saniranje postojećih klizišta, uređivanje kanala i propusta uz prometnice, uređivanje korita potoka, rječica i rijeka, uređenje retencija, izgradnju barijera za sprječavanje odnošenja zemlje izvan poljoprivrednih površina, rušenje starih i trulih stabala, postavljanje zaštitnih mreža protiv tuče i sl.
- **mjere za ublažavanje i otklanjanje** izravnih posljedica prirodne nepogode podrazumijevaju procjenu šteta i posljedica; sanaciju nastalih oštećenja i šteta. Sanacija obuhvaća aktivnosti kojima se otklanjaju posljedice prirodne nepogode – pružanje prve pomoći unesrećenima, ukoliko ih je bilo, čišćenje stambenih, gospodarskih i drugih objekata od nanosa mulja, šljunka, drveća i slično, odstranjivanje odronjene zemlje, mulja i šljunka s cesta i lokalnih putova, te sve ostale radnje kojima se smanjuju nastala oštećenja.

Prirodnom nepogodom smatraju se (Prilog 1):

1. potres,
2. olujni i orkanski vjetar,
3. požar,
4. poplava,
5. suša,
6. tuča, kiša koja se smrzava u dodiru s podlogom,
7. mraz,
8. izvanredno velika visina snijega,
9. snježni nanos i lavina,
10. nagomilavanje leda na vodotocima,
11. klizanje, tečenje, odronjavanje i prevrtanje zemljišta,
12. druge pojave takva opsega koje, ovisno o mjernim prilikama, uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području.

Štetama od prirodnih nepogoda ne smatraju se one štete koje su namjerno izazvane na vlastitoj imovini te štete koje su nastale zbog nemara i/ili zbog nepoduživanja propisanih mjera zaštite. Kao šteta od prirodne nepogode, za koju se može dati pomoć, smatra se direktna odnosno izravna šteta.

Zakonom su određene skupine dobara za koje se utvrđuje šteta:

¹ Terminološki gledano, elementarne nepogode su jednake prirodnim nepogodama te zbog perioda prilagodbe ponegdje će se još koristiti naziv elementarne nepogode.

- građevine,
- oprema,
- zemljište,
- šume,
- poljoprivreda,
- biljna proizvodnja,
- višegodišnji nasadi,
- obrtna sredstva u poljoprivredi,
- stočarstvo,
- ribarstvo i akvakultura,
- divljač.

1.2. *Moguće ugroze na području općine Klis*

Uzimajući u obzir popis prirodnih nepogoda definiranih u Zakonu te prirodne nepogode obrađene u Procjeni rizika od velikih nesreća za općinu Klis izrađene uveljači 2021. godine, ovim dokumentom će se za područje općine Klis obrađivati mjere i postupci u slučaju pojave sljedećih prirodnih nepogoda:

- potres,
- suša,
- ekstremne temperature (toplinski val),
- olujno i orkansko nevrijeme,
- snijeg i led,
- tuča,
- požar otvorenog tipa,
- poplava,
- mraz.

U sljedećoj tablici prikazan je popis prirodnih nepogoda u posljednjih 10 godina na području općine Klis.

Tablica 1. Popis elementarnih nepogoda u posljednjih 10 godina na području općine Klis

Elementarne nepogode		Uništene kulture/ građevine	Štete uslijed elementarnih nepogoda
Godina	Uzrok		
2017.	Požar	Oštećenja na objektima, opremi i poljoprivrednim kulturama	–

Izvor: Općina Klis

2. PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE, PROCJENA ŠTETE I POSTUPANJE NADLEŽNIH TIJELA

Nadležna tijela za provedbu Zakona navedena u članku 5. su: Vlada Republike Hrvatske, povje-

renstva za procjenu šteta od prirodnih nepogoda, nadležna ministarstva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grad Zagreb.

2.1. *Proglašenje prirodne nepogode*

Odluku o proglašenju prirodne nepogode za Općinu Klis donosi Župan Splitsko-dalmatinske županije na prijedlog Načelnika Općine Klis. Odluka se donosi u slučaju da je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20 % vrijednosti izvornih prihoda Općine Klis za prethodnu godinu, ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30 % prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području općine Klis ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području općine Klis najmanje 30 %.

Imovina sukladno članku 2. Zakona obuhvaća građevine, infrastrukturu, opremu, zemljišta, višegodišnje nasade, šume, stoku, obrtna sredstva u poljoprivredi te ostala sredstva i dobra. Realna procjena vrijednosti imovine je procjena od strane nadležnih ministarstava.

Ispunjenje ovih uvjeta utvrđuje povjerenstvo Općine Klis.

2.2. *Registar šteta, prva procjena štete te sadržaj prijave prve procjene štete*

Svrha procjene šteta jest utvrđivanje vrste i veličine šteta na sredstvima i drugim dobrima, po vremenu i uzrocima nastanka te po vlasnicima i korisnicima dobara, kao i stradanja i gubici stanovništva. Kao šteta od prirodne nepogode, za koju se može dati pomoć, smatra se izravna (direktna) šteta. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila prirodna nepogoda. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine dobara (Prilog 2):

- a) građevine,
- b) opremu,
- c) zemljišta,
- d) višegodišnje nasade,
- e) šume,
- f) stoku,
- g) obrtna sredstva,
- h) ostala dobra.

Šteta se izražava u novčanoj vrijednosti koja je potrebna da se oštećena ili uništena imovina dovede u stanje prije nastanka štete, odnosno u vrijednosti potrebnoj da se ta dobra nabave u količini i kakvoći koju su imala neposredno prije nepogode.

U vrijednost štete ubrajaju se i troškovi koji su vezani za prirodnu nepogodu, tj. oni kojih ne bi bilo da nije nastupila opasnost od prirodne nepogode ili sama nepogoda (npr. troškovi sprječavanja

opasnosti, rada povjerenstva, raznih naknada i dr.). Najmanja jedinica procjene štete za fizičke osobe je domaćinstvo, a za pravne osobe šteta cjelovite pravne osobe.

Troškovi obuhvaćaju sve izdatke za privremene mjere obrane, za spašavanje i zbrinjavanje stanovništva, životinja i drugih dobara za trajanja ili neposredno nakon nastanka prirodne nepogode ili drugog uzroka koji je izazvao neposrednu (direktnu) štetu.

Nakon proglašenja prirodne nepogode, u cilju dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda, nadležna tijela iz članka 5. Zakona provode sljedeće radnje:

1. prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
2. prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
3. potvrdu konačne procjene štete u Registar šteta.

Registar šteta je jedinstvena digitalna baza podataka o svim štetama nastalim zbog prirodnih nepogoda na području Republike Hrvatske. Sukladno članku 41. Zakona, obveznik unosa podataka u Registar šteta na razini Općine Klis je Općinsko povjerenstvo. Općinsko povjerenstvo u Registar šteta unosi prijave prvih procjena šteta i prijave konačnih procjena šteta, jedinstvene cijene te izvješća o utrošku dodijeljenih sredstava pomoći u skladu s obrascima i elektroničkim sučeljem. Podaci iz Registra šteta koriste se kao osnova za određenje sredstava pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda te za izradu izvješća o radu Državnog povjerenstva.

Sukladno članku 25. Zakona, oštećenik nakon nastanka prirodne nepogode prijavljuje štetu na imovini Općinskom povjerenstvu u pisanom obliku, na propisanom obrascu, najkasnije u roku od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

Procjena štete na građevinama

Prema članku 6. Pravilnika o registru šteta od prirodnih nepogoda, šteta od prirodne nepogode na građevini procjenjuje se u kunama po formuli:

$$\mathring{S} = C \times A \times P \times E$$

gdje je:

- C – važeća tržišna cijena (samo troškovi građenja) nove građevine po jedinici mjere (m^3 , m^2 , m^1),
- A – veličina građevine izražena u m^3 , m^2 ili m^1 ,
- P – oštećenje građevine kao cjeline koje se izražava brojevima od 0,0 do 1,0 u koracima po 0,10. Za potpuno uništenu građevinu oštećenje je $P = 1,00$.

- E – koeficijent istrošenosti građevine (Prilog 3).

Veličina građevine (A) određuje se za jedinicu mjere koja je primjerena utvrđenoj cijeni, npr. za neto površinu, za dužni metar, za kubni metar i sl. Kod stambenih i poslovnih zgrada izračunava se bruto površina, kako bi se dobila neto površina koja je rezultat umnoška bruto površine s koeficijentom K (Prilog 4). Oštećenje "P" utvrđuje Općinsko povjerenstvo pregledom oštećene građevine. Osim navedenom formulom, šteta se može procijeniti i primjenom troškovničke metode, tj. izradom troškovnika radova potrebnih za dovođenje građevine u stanje prije nepogode. Za pojedinačnu štetu veću od 200.000 kuna potrebno je dostaviti fotodokumentaciju oštećene građevine.

Procjena štete na opremi

Prema članku 7. Pravilnika o registru šteta od prirodnih nepogoda, šteta od prirodne nepogode na opremi procjenjuje se u kunama po formuli:

$$\mathring{S} = C \times E \times P$$

gdje je:

- C – nabavna maloprodajna cijena nove opreme,
- E – koeficijent istrošenosti opreme u vrijeme nastanka prirodne nepogode (Prilog 5),
- P – oštećenje opreme koje se izražava brojevima od 0,0 do 1,0. Za potpuno uništenu opremu oštećenje je $P = 1,00$.

Pri određivanju nabavne cijene (C) dopušteno je uzeti cijenu najslabije opreme približno jednakih tehničkih svojstava. Vijek trajanja opreme i koeficijent istrošenosti (E) procjenjuje Općinsko povjerenstvo. Oštećenje "P" procjenjuje Općinsko povjerenstvo pregledom oštećene opreme. Osim formulom, šteta se može procijeniti i primjenom troškovničke metode, tj. izradom troškovnika radova potrebnih za dovođenje opreme u stanje prije nepogode. Istovrsna oprema procjenjuje se navođenjem broja istovrsnih komada.

Ostale procjene šteta, kao što su procjena štete u poljoprivredi, stočarstvu, biljnoj proizvodnji, višegodišnjim nasadima, ribarstvu i akvakulturi te na zemljištima, šumama, obrtnim sredstvima i divljači kao i razvrstavanje dobara vrši se prema izračunima navedenim u Pravilniku o registru šteta od prirodnih nepogoda (od članka 8. - 17).

Nakon isteka roka od 8 dana, Općinsko povjerenstvo unosi zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Iznimno, oštećenik može podnijeti prijavu prvih procjena šteta i nakon isteka roka od 8 dana od

dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Također, iznimno, rok za unos podataka u Registar šteta od strane Općinskog povjerenstva može se, u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojih je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, produljiti za 8 dana. O produljenju navedenog roka odlučuje Županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva Općinskog povjerenstva.

Prijava prve procjene štete sadrži (Prilog 2):

- datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj,
- podatke o vrsti prirodne nepogode,
- podatke o trajanju prirodne nepogode,
- podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom,
- podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine,
- podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete (članaka 25. i 26. Zakona),
- podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu.

2.3. Konačna procjena štete

Konačna procjena štete predstavlja procijenjenu vrijednost nastale štete uzrokovane prirodnom nepogodom na imovini oštećenika izražene u novčanoj vrijednosti na temelju prijave i procjene štete. Konačnu procjenu štete utvrđuje Općinsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu slijedom prijave oštećenika. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:

- stradanja stanovništva,
- opseg štete na imovini,
- opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu,
- iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda,
- opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja,
- vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete,

Prijava konačne procjene štete sadržava:

- odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
- podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
- podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
- podatke o uzroku i opsegu štete,
- podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život općine Klis,
- ostale statističke i vrijednosne podatke.

Način izračuna konačne procjene štete definiran je člankom 29. Zakona.

Konačnu procjenu štete po svakom pojedinom oštećeniku koji je ispunio uvjete iz članaka 25. i 26. Zakona, Općinsko povjerenstvo prijavljuje Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja odluke o proglašenju prirodne nepogode putem Registra šteta. Iznimno, ako se šteta na dugotrajnim nasadima utvrdi nakon isteka roka za prijavu konačne procjene štete u skladu s prethodno navedenim, oštećenik ima pravo zatražiti nadopunu prikaza štete najkasnije četiri mjeseca nakon isteka roka za prijavu štete. Prijavu konačne štete Općinsko povjerenstvo unosi u Registar šteta sukladno rokovima iz stavaka 4. i 6., članka 28. Zakona.

Županijsko povjerenstvo potom prijavljene konačne procjene štete dostavlja Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima iz članka 5. Zakona (ministarstva nadležna za financije; poljoprivredu; šumarstvo i ribarstvo; gospodarstvo; graditeljstvo i prostorno uređenje; zaštitu okoliša i energetiku; more, promet i infrastrukturu) u roku od 60 dana od dana donošenja odluke o proglašenju prirodne nepogode putem Registra šteta. Prilikom konačne procjene štete Županijsko povjerenstvo prihvaća isključivo procjene koje je obavilo Općinsko povjerenstvo. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva iz članka 5. Zakona, a prilikom potvrde konačne procjene štete mogu angažirati i druge znanstvene ili stručne institucije sa svrhom utvrđivanja vrijednosti konačnih šteta. Nakon potvrde konačne procjene štete, prethodno spomenuta nadležna ministarstva sastavljaju izvješće s prikazom svih potvrđenih šteta iz svoje nadležnosti te na temelju njega izrađuju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih od prirodnih nepogoda koji dostavljaju Državnom povjerenstvu. Državno povjerenstvo pristupa provjeri i obradi podataka o konačnim procjenama šteta na temelju podataka iz Registra šteta i ostale dokumentacije te utvrđuje iznos pomoći za pojedinu vrstu štete i oštećenike

tako da određuje postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrđene štete na imovini oštećenika.

Nakon utvrđivanja prethodno navedenih uvjeta Državno povjerenstvo, a prije isplate sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda, podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda na temelju kojeg Vlada donosi odluku.

2.4. Žurna pomoć te izvori sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda

Žurna pomoć je pomoć koja se dodjeljuje u slučajevima u kojima su posljedice na imovini stanovništva, pravnih osoba i javnoj infrastrukturi uzrokovane prirodnom nepogodom i/ili katastrofom takve da prijete ugrozom zdravlja i života stanovništva na područjima zahvaćenim prirodnom nepogodom.

Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini:

- jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša,
- oštećenicima fizičkim osobama koje nisu poduzetnici u smislu Zakona, a koje su pretrpjele štete na imovini, posebice ugroženim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijete ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.

U slučaju ispunjenja navedenih uvjeta, Općina Klis može isplatiti žurnu pomoć iz raspoloživih sredstava proračuna. Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom. Prijedlog žurne pomoći Načelnik upućuje Općinskom vijeću koje na temelju njega donosi odluku o prijedlogu žurne pomoći, koja sadržava sljedeće:

- vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći,
- kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći,

- drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

Vlada Republike Hrvatske također donosi odluku o dodjeli žurne pomoći te ju može donijeti i na temelju prijedloga Državnog povjerenstva i/ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava žurne pomoći, Općina Klis dužna je dostaviti Vladi RH u roku navedenom u zaprimljenoj odluci.

Sredstva pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda odnose se na novčana sredstva ili ostala materijalna sredstva, kao što je oprema za zaštitu imovine fizičkih i/ili pravnih osoba, javne infrastrukture te zdravlja i života stanovništva, koja su potrebna za djelomičnu sanaciju štete nastale od prirodne nepogode.

Novčana sredstva i druge vrste pomoći za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda na imovini oštećenika osiguravaju se iz:

1. državnog proračuna – s proračunskog razdjela ministarstva nadležnog za financije,
2. fondova Europske unije,
3. donacija.

U članku 20. Zakona navedeni su slučajevi kad se sredstva pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda ne dodjeljuju.

Općinsko povjerenstvo putem Registra šteta podnosi Županijskom povjerenstvu Izvješće o utrošku sredstava za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda dodijeljenih iz državnog proračuna Republike Hrvatske. Uz Izvješće o utrošku sredstava za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda, Općinsko povjerenstvo dostavlja Županijskom povjerenstvu i druge podatke, u pisanom i/ili elektroničkom obliku, koji osobito uključuju obrazloženja koja se odnose na utrošak i namjensko korištenje novčanih sredstava dodijeljenih iz državnog proračuna Republike Hrvatske, uključujući i izvore sredstava iz fondova Europske unije. Županijsko povjerenstvo na temelju prikupljenih podataka i izvješća podnosi Državnom povjerenstvu izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda sa stavke za prirodne nepogode u državnom proračunu Republike Hrvatske, putem Registra šteta i pisanim putem. U izvješću Županijskog povjerenstva navode se sredstva koja se za tu štetu dodjeljuju na razini županije, grada ili općine, kao i sredstva za naknadu štete iz drugih izvora. Na temelju tih izvje-

šća Državno povjerenstvo izrađuje skupno izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava sa stavke za prirodne nepogode u državnom proračunu Republike Hrvatske, koji dostavlja Vladi Republike Hrvatske.

2.5. Općinsko i stručno povjerenstvo

Sukladno Zakonu, poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva. Predstavnička tijela županija i JLS dužna su imenovati povjerenstva za procjenu štete. Odluka o imenovanju županijskih povjerenstava dostavlja se Državnom povjerenstvu, a odluka o imenovanju gradskog/općinskog povjerenstva dostavlja se Županijskom povjerenstvu.

Općinska povjerenstva obavljaju sljedeće poslove:

- utvrđuju i provjeravaju visinu štete od prirodne nepogode za područje općine Klis,
- unose podatke o prvim procjenama šteta u Registar šteta,
- unose i prosljeđuju putem Registra šteta konačne procjene šteta Županijskom povjerenstvu,
- raspoređuju dodijeljena sredstva pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda oštećenima,
- prate i nadziru namjensko korištenje odobrenih sredstava pomoći za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda prema Zakonu,
- izrađuju izvješća o utrošku dodijeljenih sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda i dostavljaju ih Županijskom povjerenstvu putem Registra šteta,
- surađuju sa Županijskim povjerenstvom u provedbi Zakona,
- donose Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti,
- obavljaju druge poslove i aktivnosti iz svojeg djelokruga u suradnji sa Županijskim povjerenstvima.

Sukladno članku 15. Zakona, kada Općinsko povjerenstvo nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od Županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda. Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć Općini u roku u kojem su imenovana i surađuju s Općinskim povjerenstvom i Županijskim povjerenstvom.

3. UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PRIRODNE NEPOGODE

Klimatske promjene – Međuvladin panel o klimatskim promjenama (IPCC) definira kao “... svaku promjenu u klimi tijekom vremena, bilo zbog prirodnih promjena bilo promjena koje su rezultat ljudskih aktivnosti.” Definicija klimatskih promjena prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) se posebno oslanja na ljudsko djelovanje kao: “promjena klime koja se pripisuje izravno ili neizravno ljudskim aktivnostima koje mijenjaju sastav globalne atmosfere i koja je, osim prirodnih klimatskih varijabilnosti, promatrana tijekom usporedivih razdoblja.”

Prilagodba klimatskim promjenama – IPCC definira prilagodbu kao “prilagodbu u prirodnim ili ljudskim sustavima kao odgovor na stvarne ili očekivane klimatske podražaje ili njihove učinke koji ublažavaju štetu ili iskorištavaju korisne mogućnosti”. Prilagodba se također može shvatiti kao učenje kako živjeti s posljedicama klimatskih promjena. Prilagodbu na klimatske promjene možemo sagledati i kao prilagodbu na prirodnu varijabilnost/promjenjivost, tj. pojavu ekstrema neovisno o tome povećava li se njihova frekvencija, trajanje ili prostorni obuhvat.

Klimatske promjene predstavljaju jednu od najvećih prijetnji današnjem društvu. Njihov utjecaj na učestalost pojava, jačinu i posljedice većine prirodnih nepogoda je neosporiv. Zbog navedenih razloga je Republika Hrvatska, 7. travnja 2020. godine usvojila Strategiju prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (“Narodne novine”, broj 46/20).

Navedeni dokument preporuča integriranje najbitnijih segmenata strategije u planske dokumente na lokalnoj razini. Cilj je s ostalim inicijativama postići jačanje otpornosti cijelog hrvatskog društva na klimatske promjene.

Strategija prilagodbe temelji se na analizi onih sektora i međusektorskih područja koji su relevantni za prilagodbu zbog njihove socioekonomske važnosti za Republiku Hrvatsku i/ili su od važnosti za prirodu i okoliš. U tu je svrhu odabrano osam ključnih sektora (vodni resursi; poljoprivreda; šumarstvo; ribarstvo; bioraznolikost; energetika; turizam i zdravlje) i dva međusektorska tematska područja (prostorno planiranje i uređenje te upravljanje rizicima). U Strategiji je prikazan utjecaj i izazovi prilagodbe klimatskim promjenama te mjere i aktivnosti kao mogući odgovori na smanjenje visoke ranjivosti.

Mjere su grupirane prema hitnosti i značaju provedbe u tri temeljne kategorije:

- mjere vrlo visoke važnosti provedbe,
- mjere visoke važnosti provedbe,
- mjere srednje važnosti provedbe.

U Strategiji je navedeno da osim na nacionalnoj razini, problematici prilagodbe klimatskim promjenama treba na jednako ozbiljan način pristupiti na područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini (JLP(R)S), prije svega jer je u mnogim aspektima prilagodba klimatskim promjenama pitanje od lokalnog značaja te se dionici na tim razinama smatraju ključnima u poduzimanju mjera prilagodbe. Tu spadaju djelatnosti koje, u manjoj ili većoj mjeri, imaju dodirnih točaka s aktivnostima prilagodbe klimatskim promjenama: uređenje naselja i stanovanja, komunalno gospodarstvo, prostorno i urbanističko planiranje, zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša, protupožarna i civilna zaštita. Za što učinkovitije djelovanje JLP(R)S-a prema prilagodbi klimatskim promjenama, potrebno je značajno jačati njihove kompetencije i kapacitete. Kako na strateškoj razini (izrada regionalnih razvojnih i prostornih planova koji će uključivati komponentu prilagodbe klimatskih promjenama), tako i na tehničkoj razini obukom službenika i stručnjaka u pojedinim područjima prilagodbe klimatskim promjenama.

Nacionalna razvojna strategija je dugoročni akt strateškog planiranja koji definira nacionalnu politiku regionalnog razvoja i hijerarhijski je najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj. Nacionalna razvojna strategija služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika Republike Hrvatske i ostali akti strateškog planiranja (između ostalog razvojni planovi) ne mogu biti u suprotnosti s Nacionalnom razvojnom strategijom.

U Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine ("Narodne novine", broj 13/21) navedeno je da Ujedinjeni narodi procjenjuju da će klimatske promjene do 2030. godine uzrokovati pad gospodarske produktivnosti koji će koštati do 2.000 milijardi dolara godišnje, dok Međunarodna organizacija rada predviđa da će globalno zatopljenje samo u ovom desetljeću uništiti preko 80 milijuna radnih mjesta. Isto tako procjenjuje se da bi, bez hitne akcije, klimatske promjene mogle do 2030. godine siromaštvu izložiti dodatnih 100 milijuna ljudi u svijetu. Svi ti izazovi povezani s okolišem i globalnim zatopljenjem, u središte pozornosti postavljaju način korištenja prirodnih resursa radi osiguranja dovoljne količine zdrave hrane, vode i "čiste" energije jer klimatske promjene već imaju stvarne i mjerljive učinke na ljudsko zdravlje. Ti će se učinci povećavati, a najviše će biti pogođeni siromašni i osjetljive skupine. Kao i za druge zemlje Sredozemlja, za Hrvatsku će to ponajprije značiti smanjenje bioraznolikosti, više ekstremnih vremenskih prilika, poplava, suša i požara te zabrinjavajući nastavak porasta razine mora, što su izazovi koji zahtijevaju ambiciozni zajednički i globalni odgovor na tragu Europskog zelenog plana.

Hrvatska je jedna od članica Europske unije koja je najviše izložena rizicima od klimatskih promjena zbog povećanja temperature, smanjivanja oborina, mogućnosti pojave ekstremnih vremenskih prilika kao što su poplave i suše, ali i daljnjeg podizanja razine mora. Sve to ukazuje da klimatske promjene imaju potencijal uzrokovati značajne štete za ljudsko zdravlje, fizičke objekte i gospodarsku aktivnost, naročito u poljoprivredi, ribarstvu, bioraznolikosti, turizmu, prometu, proizvodnji električne energije i sl.

Tablica 2. Projekcije klimatskih parametara za Republiku Hrvatsku prema scenariju RCP4.5 u odnosu na razdoblje 1971. - 2000. godine

Klimatski parametar 2011. - 2040.		Projekcije buduće klime prema scenariju RCP4.5 u odnosu na razdoblje 1971. - 2000. godine dobivene klimatskim modeliranjem	
		2011. - 2040.	2041. - 2070.
Oborine		Srednja godišnja količina: malo smanjenje (osim manji porast u SZ Hrvatskoj)	Srednja godišnja količina: daljnji trend smanjenja (do 5 %) u gotovo cijeloj Hrvatske osim u SZ dijelovima
		Sezone: različit predznak; zima i proljeće u većem dijelu Hrvatske manji porast + 5 - 10 %, a ljeto i jesen smanjenje (najviše 5 - 10 % u J Lici i S Dalmaciji)	Sezone: smanjenje u svim sezonama (do 10 % gorje i S Dalmacija) osim zimi (povećanje 5 - 10 % S Hrvatska)
		Smanjenje broja kišnih razdoblja (osim u središnjoj Hrvatskoj gdje bi se malo povećao). Broj sušnih razdoblja bi se povećao.	Broj sušnih razdoblja bi se povećao
Snježni pokrov		Smanjenje (najveće u Gorskom kotaru, do 50 %)	Daljnje smanjenje (naročito planinski krajevi)
Površinsko otjecanje		Nema većih promjena u većini krajeva; no u gorskim predjelima i zaleđu Dalmacije smanjenje do 10 %	Smanjenje otjecanja u cijeloj Hrvatskoj (osobito u proljeće)
Temperatura zraka		Srednja: porast 1 - 1,4 ⁰ C (sve sezone, cijela Hrvatska)	Srednja: porast 1,5 - 2,2 ⁰ C (sve sezone, cijela Hrvatska – naročito kontinent)
		Maksimalna: porast u svim sezonama 1 - 1,5 ⁰ C	Maksimalna: porast do 2,2 ⁰ C u ljeto (do 2,3 ⁰ C na otocima)
		Minimalna: najveći porast zimi 1,2 - 1,4 ⁰ C.	Minimalna: najveći porast na kontinentu zimi 2,1 - 2,4 ⁰ C; a 1,8 - 2 ⁰ C primorski krajevi
Ekstremni vremenski uvjeti	Vrućina (broj dana s Tmax > + 30 ⁰ C)	6 do 8 dana više od referentnog razdoblja (referentno razdoblje: 15 - 25 dana godišnje)	Do 12 dana više od referentnog razdoblja
	Hladnoća (broj dana s Tmin < - 10 ⁰ C)	Smanjenje broja dana s Tmin < - 10 ⁰ C i porast Tmin vrijednosti (1,2 - 1,4 ⁰ C)	Daljnje smanjenje broja dana s Tmin < -10 ⁰ C
	Tople noći (broj dana s Tmin ≥ + 20 ⁰ C)	U porastu	U porastu

Klimatski parametar 2011. - 2040.		Projekcije buduće klime prema scenariju RCP4.5 u odnosu na razdoblje 1971. - 2000. godine dobivene klimatskim modeliranjem	
		2011. - 2040.	2041. - 2070.
Vjetar	Srednja brzina na 10 m	Zima i proljeće bez promjene, no ljeti i osobito u jesen na Jadranu porast do 20 - 25 %	Zima i proljeće uglavnom bez promjene, no trend jačanja ljeti i u jesen na Jadranu.
	Max. brzina na 10 m	Na godišnjoj razini: bez promjene (najveće vrijednosti na otocima J Dalmacije) Po sezonama: smanjenje zimi na J Jadranu i zaleđu	Po sezonama: smanjenje u svim sezonama osim ljeti. Najveće smanjenje zimi na J Jadranu
Evapotranspiracija		Povećanje u proljeće i ljeti 5 - 10 % (vanjski otoci i Z Istra > 10 %)	Povećanje do 10 % za veći dio Hrvatske, pa do 15 % na obali i zaleđu te do 20 % na vanjskim otocima.
Vlažnost zraka		Porast cijele godine (najviše ljeti na Jadranu)	Porast cijele godine (najviše ljeti na Jadranu)
Vlažnost tla		Smanjenje u sjevernoj Hrvatskoj	Smanjenje u cijeloj Hrvatskoj (najviše ljeto i u jesen).
Sunčevo zračenje (tok ulazne sunčane energije)		Ljeti i u jesen porast u cijeloj Hrvatskoj, u proljeće porast u sjevernoj Hrvatskoj, a smanjenje u zapadnoj Hrvatskoj; zimi smanjenje u cijeloj Hrvatskoj.	Povećanje u svim sezonama osim zimi (najveći porast u gorskoj i središnjoj Hrvatskoj)
Srednja razina mora		2046. - 2065. 19 - 33 cm (IPCC AR5)	2081. - 2100. 32 - 65 cm (procjena prosječnih srednjih vrijednosti za Jadran iz raznih izvora)

IZVOR: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu ("Narodne novine", broj 46/20)

Tablica 3. Utjecaj klimatskih promjena na prirodne nepogode

Utjecaj klimatskih promjena na potres
Prilagodba klimatskim promjenama bavi se postojećim, ali i očekivanim utjecajima klime. S obzirom na specifičnost prirodne nepogode, klimatske promjene nemaju utjecaj na pojavnost prirodne nepogode.
Utjecaj klimatskih promjena na olujni orkanski vjetar
U odnosu na oluje, studije se uglavnom slažu o porastu broja najjačih oluja i onih koji proizvode najveću štetu u svim dijelovima Europe. Olujni i orkanski vjetrovi pripadaju u ekstremne vremenske pojave koje proizvode višestruke štete, posebice u poljoprivredi od polijeganja usjeva, uništavanja voćki, vinograda i povrtnjaka. Očekuje se utjecaj na bioraznolikost u smislu oštećivanja, degradacije i izumiranja.
Utjecaj klimatskih promjena na požar
Prema Strategiji klimatske promjene će na ovu prirodnu nepogodu utjecati u dugoročnom razdoblju. Prema projekcijama rizik od šumskih požara biti će veći za područje cijele Republike Hrvatske, što će

<p>proizvesti veće štete na šumskim ekosustavima, smanjenja vrijednosti drvnih sortimenata, smanjenje populacije šumskih vrsta i gubitka općekorisnih funkcija šuma. Požari otvorenog tipa imati će utjecaj i na prostorno planiranje i uređenje.</p>
<p>Utjecaj klimatskih promjena na poplavu</p>
<p>U sljedećim razdobljima očekuje se ranjivost u segmentu poljoprivrede (poplave mogu smanjiti ili posve uništiti prinose), energetike (mogu dovesti do oštećenja energetske postrojenja i infrastrukture) i izgrađenog okoliša (poplave u naseljima kao posljedice veće učestalosti i intenziteta ekstremnih vremenskih prilika koje obilježavaju velike količine oborine u kratkom razdoblju).</p>
<p>Utjecaj klimatskih promjena na tuču</p>
<p>Poljoprivreda je posebno osjetljiva na klimatske promjene jer je općenito jako ovisna o vremenskim prilikama. Sva izravna klimatska obilježja – temperatura, oborine i vremenski uvjeti utječu na proizvodnju. Zbog ukupne vrijednosti, utjecaja na sigurnost hrane i radnih mjesta koja otvara poljoprivreda je važna grana hrvatskoga gospodarstva na koju su već u proteklih nekoliko godina snažno utjecale klimatske promjene. Ranija cvatnja i sazrijevanje pojedinih sorata grožđa i voća zbog toplije zime i proljeća donekle pozitivno utječu na poljoprivrednu proizvodnju, što omogućuje veće prinose. Međutim, vinogradarske regije mogle bi proširiti svoje sortimente, zbog čega bi se izgubila regionalna obilježja vina i smanjila njihova konkurentnost.</p>
<p>Utjecaj klimatskih promjena na mraz</p>
<p>Klimatske promjene postale su veliki problem današnjice te se njihov utjecaj uočava u poljoprivrednoj proizvodnji, a isto tako i u voćarstvu. Javljaju se mnogi problemi vezani za mirovanje voćnih vrsta, prijevremenu cvatnju, pojavu raznih nepogoda (mraza, suše, poplava) i brojnih drugih stresnih čimbenika koji štetno djeluju na voćne vrste. U Republici Hrvatskoj prevladava umjerena klima te se posljednjih godina povećava srednja godišnja temperatura, zime postaju sve blaže, a u vegetaciji se javljaju mrazovi i ekstremne suše. Zadatak voćara je ublažiti negativno djelovanje klimatskih promjena na proizvodnju voća te prilagoditi tehnologiju uzgoja i sortiment voćne vrste s obzirom na klimu određenog područja.</p>
<p>Utjecaj klimatskih promjena na veliku visinu snijega</p>
<p>Jače smanjenje snježnog pokrivača u budućoj klimi očekuje se u onim predjelima koji imaju najveće snježne pokrove (Gorski kotar i ostali planinski krajevi).</p>
<p>Utjecaj klimatskih promjena na pojavu toplinskog vala i sušu</p>
<p>Povećanje broja sušnih razdoblja očekuje se u praktički svim sezonama do kraja 2070. godine. Ljeti se očekuje porast broja vrućih dana što bi moglo prouzročiti i produžena razdoblja s visokom temperaturom zraka (toplinski valovi).</p>

Izvor: Izvješće Europske agencije za okoliš o klimatskim promjenama, Izvještaj o procijenjenim utjecajima i ranjivosti na klimatske promjene po pojedinim sektorima, Zagreb 2017., Strategija prilagodbe klimatskim promjenama za Republiku Hrvatsku

4. POPIS MJERA I NOSITELJA MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE

Pod mjerama se smatraju sva djelovanja od strane JLS vezana uz sanaciju nastalih šteta, ovisno o naravi, odnosno vrsti prirodne nepogode koja je izgledna za određeno područje i o posljedicama iste. Mjere mogu biti preventivne, u cilju umanjavanja posljedica prirodne nepogode te mjere u cilju ublažavanja i otklanjanja izravnih posljedica prirodne nepogode.

Opće mjere za ublažavanje i uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda jesu:

- procjena štete i posljedica,
- sanacija područja zahvaćenog nepogodom,
- prikupljanje i raspodjela pomoći stradalom i ugroženom stanovništvu,
- provedba zdravstvenih i higijensko - epidemioloških mjera,
- provedba veterinarskih mjera,
- organizacija prometa i komunalnih usluga radi žurne normalizacije života.

U slučaju prirodne nepogode nositelji mjera su operativne snage sustava civilne zaštite, sustav zdravstvenih kapaciteta te MUP koji su detaljno

obrađeni u priložima unutar Plana djelovanja civilne zaštite Općine Klis.

Prilikom provedbi mjera radi djelomičnog ublažavanja šteta od prirodnih nepogoda, o kojima odlučuju nadležna tijela, navedena u članku 5. Zakona, obvezno se u obzir uzima opseg nastalih šteta i utjecaj prirodnih nepogoda na stradanja stanovništva, ugrozu života i zdravlja ljudi te onemogućavanje nesmetanog funkcioniranja gospodarstva. U cilju pravovremenog i učinkovitog ublažavanja i uklanjanja izravnih posljedica i procjena štete od ekstremnih prirodnih uvjeta, u pravilu se obavlja odmah ili u najkraćem roku.

Smjernice za pružanje podrške osobama s invaliditetom u kriznim situacijama:

Potrebno je da pripadnici službi koje se bave zaštitom i spašavanjem osvijeste prepreke koje imaju osobe s invaliditetom prilikom zaštite i spašavanja u rizičnim situacijama. Različita oštećenja, koja mogu biti tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna, stvaraju različite barijere. Nužna je edukacija o posebnostima komunikacije s osobama s pojedinom vrstom invaliditeta, da bi informacije o opasnosti i postupcima tijekom opasnosti bile uspješno prenesene i shvaćene.

Potrebna je suradnja skrbnika/izdržavatelja osoba s invaliditetom sa snagama Civilne zaštite, kako bi znali pravodobno reagirati u slučaju prirodnih nepogoda.

Privremeni smještaj za osobe s invaliditetom nakon katastrofe mora biti dostupan i dizajniran na način da zadovolji njihove osnovne potrebe do trenutka osiguravanja uvjeta za njihov povratak na mjesta iz kojih su evakuirani odnosno prije nastupanja stanja velike nesreće i katastrofe potrebno je utvrditi najprimjerenija mjesta i građevine za provođenje skrbi i osiguravanje hitnih potreba osoba s invaliditetom.

Sustav informiranja

Nužno je redovno informirati osobe s invaliditetom o načinima na koje je moguće kontaktirati hitne službe.

Pored općih uputa o brojevima hitnih službi upućenih svim građanima, potrebno je informirati javnost o:

- mogućnosti slanja SMS poruka u rizičnoj situaciji na broj 112, koja je pružena osobama s oštećenjem sluha,
- aplikaciji e-dojava Ministarstva unutarnjih poslova (MUP),
- aplikaciji “Policija – sigurnost i povjerenje” za upućivanje dojava policiji (osoba pametnim telefonom fotografira ili snimi događaj, pri čemu je

poželjno imati uključene geografske koordinate – lokacija uređaja, kako bi se skratilo vrijeme potrebno za intervenciju. Aplikacija služi i kao “poziv u pomoć” ako se osoba izgubila i potrebno je organizirati traganje i spašavanje. Aplikacija omogućava jednostavniju i bržu komunikaciju s policijom gluhim i naglušim osobama te osobama s teškoćama u govoru. Aplikacija je učinkovitija od slanja SMS poruke na broj 112 jer fotografija u pravilu daje više informacija u kraćem vremenu te može točno pokazati geografske koordinate. Također, ako osoba s oštećenjem vida, bez pratnje, sumnja da predstoji opasnost ili je nastupio ugožavajući događaj, može fotografirati svoju okolinu te će policijski službenici moći brže procijeniti situaciju te radi li se o opasnosti i da li je potrebno žurno spašavanje).

Prilikom informiranja javnosti o mogućim opasnostima te postupanju u slučaju opasnosti, potrebno je voditi računa o svim vrstama invaliditeta.

Načini informiranja osoba s invaliditetom:

- televizijski prilozi i video spotovi (moraju biti detaljni, jasni s titlovima i prevedeni na znakovni jezik),
- informacije u tekstualnom obliku moraju biti dostupne na Brailleovom pismu,
- upute moraju biti vizualno uočljive i jednostavno razumljive.

Sustav uzbunjivanja:

U slučaju nastanka rizične situacije, osobe s invaliditetom trebaju sljedeće informacije o evakuaciji:

- obavještanje (koja je hitna situacija?),
- traženje evakuacijskog puta (gdje je izlaz?),
- način kretanja evakuacijskim putem (sam, sam s pomagalom, sam s pomagačem?),
- pomoć druge osobe (tko? što? gdje? kada? kako?).

U slučaju predstojeće opasnosti upozorenja treba prilagoditi svim vrstama invaliditeta, da bi svaka osoba mogla jednako ostvariti pravo da bude zaštićena i spašena. Metode uzbunjivanja trebaju se razvijati tako da svi građani mogu imati informaciju bitnu za donošenje prikladnih i odgovornih odluka i akcija. U tu svrhu upozorenja moraju biti upućena u svim mogućim oblicima – zvučni signali, vizualni signali, tekstualne obavijesti itd. Često je korištenje kombinacije metoda uzbunjivanja i informiranja učinkovitije nego oslanjanje samo na jednu metodu.

Pružanje pomoći i evakuacija:

Evakuaciju, hitan prijevoz, utočište i rehabilitaciju osoba s invaliditetom u velikoj nesreći treba provoditi korištenjem svih kapaciteta koji trebaju

biti prilagođeni specifičnim potrebama osoba s invaliditetom, tako da se u planovima djelovanja civilne zaštite utvrde zadaće operativnim snagama sustava civilne zaštite, identificiraju materijalne potrebe i izvori iz kojih će se zadovoljavati.

Prije početka evakuacije, sve se osobe obavezno evidentiraju (ime i prezime, ime i prezime roditelja, datum rođenja, adresa stanovanja, broj članova obitelji koji se evakuiraju – isti podaci i srodstvo); uz osobne podatke, u evidencijske liste upisuje se vozilo kojim se osoba evakuira te mjesto na koje se evakuira, s mjesta prihvaća.

Potrebno je predstaviti se osobi kojoj se pruža pomoć (npr. slijepoj osobi reći da se radi o zaposleniku hitne službe, osobi s intelektualnim teškoćama objasniti zašto je došao policijski službenik i što će se dalje događati itd.). Tijekom pružanja pomoći treba voditi računa o različitim vrstama invaliditeta (o načinu nošenja, uspostavljanju komunikacije, itd.). Kod pružanja pomoći treba biti svjestan svojih sposobnosti i mogućnosti za pružanje pomoći, kako se osobu s invaliditetom ne bi stavilo u veći rizik. Uvijek pitati treba li osoba pomoć ili ne, a ako nismo upućeni u načine komunikacije i pružanje podrške osobi s invaliditetom, tražiti upute od same osobe kako joj pružiti pomoć.

JLS hitnim službama treba dostaviti popis osoba s invaliditetom sa svojeg područja, koji će sadržavati važne upute vezane uz mjesto boravišta te stupanj i vrstu invaliditeta osobe.

Potrebno je pružiti pomoć psima vodičima, terapijskim te rehabilitacijskim psima u suradnji s korisnikom psa. Iako su prošli postupak obuke, psi mogu biti dezorijentirani prilikom opasnosti. Dok je opasnost pod kontrolom psa ne smije ga se maziti, hraniti, niti mu davati upute bez dopuštenja korisnika. Ako se radi o psu vodiču, a situacija nalaže da pas ne bi trebao voditi vlasnika, psu je potrebno ukloniti pojas, i to bi trebao učiniti vlasnik psa, ako je moguće s obzirom na opasnost. U slučaju da je potrebno evakuirati psa, a istodobno se pomaže pojedincu, držati psa za povodac, a ne za pojas.

Neke od presudnih aktivnosti glede upravljanja rizičnim situacijama u odnosu na osobe s invaliditetom su sljedeće:

- uključiti posebnosti uzbunjivanja, informiranja, evakuiranja i pomaganja za svaku vrstu invaliditeta,
- uključiti osobe s invaliditetom u pripremu i razvoj upravljanja rizicima,
- osigurati materijalna sredstva za potrebe osoba s invaliditetom u svim područjima i etapama upravljanja rizicima,
- provoditi edukacije za djelatnike o posebnostima postupanja prema osobama s invaliditetom tijekom rizičnih situacija, što mora uključivati način komunikacije prilagođen svakoj vrsti invaliditeta,
- osigurati da su informacije u formi pristupačnoj osobama s invaliditetom,
- prilagoditi sustave upozorenja i medijska prenošenja upozorenja da budu dostupni i razumljivi osobama s invaliditetom,
- razvijati svijest o potrebi i odgovornosti smanjenja rizika na osobnom i zajedničkom planu,
- pomoći osobama s invaliditetom u razvijanju pojedinačnih planova zaštite i spašavanja za slučaj rizičnih situacija, što uključuje izradu evakuacijskih planova.

Prilikom provođenja evakuacije ili hitnog postupanja, za osobu s invaliditetom, ako je to potrebno, ovisno o vrsti invaliditeta potrebno je osigurati odgovarajuće transportno vozilo.

Jedinica lokalne samouprave mora pripremiti kapacitete za zbrinjavanje sukladno potrebama osobama s invaliditetom. (Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, "Narodne novine", broj 78/13).

JLS u suradnji s nadležnim službama, zdravstvenim ustanovama i centrom za socijalnu skrb, prilikom velike nesreće i katastrofe, osobama s invaliditetom mora osigurati svu potrebnu zdravstvenu i psihološku pomoć.

Smjernice za pomoć osobama s invaliditetom u rizičnim ili kriznim situacijama prikazane su u sljedećoj tablici.

Tablica 4. Smjernice za pomoć osobama s invaliditetom u rizičnim ili kriznim situacijama

Osobe u invalidskim kolicima	Osobe smanjene i otežane pokretljivosti trebaju posebnu pomoć da bi dospjele u sklonište.	<ul style="list-style-type: none"> – Prilikom davanja uputa osobi u invalidskim kolicima, razmisliti o udaljenosti, vremenskim uvjetima i fizičkim preprekama kao što su stepenice, vrata. – Opustite se i neka razgovor krene svojim prirodnim tokom. – Prilikom obraćanja osobi u invalidskim kolicima, ne naslanjati se na invalidska kolica, osim uz dopuštenje; invalidska kolica dio su osobnog prostora. – Gledati i govoriti izravno osobi u invalidskim kolicima, a ne preko treće osobe.
------------------------------	---	--

<p>Nagluhe i gluhe osobe</p>	<p>Nagluhe i gluhe osobe zahtijevaju posebne načine primanja upozorenja i obavijesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ponavljajući više puta upaliti/ugasiti svjetla pri ulasku u prostoriju kako bi se dobila pozornost osobe, – Osobe oštećenog sluha imaju potrebu za komunikacijom “licem u lice”, – Uspostaviti izravan kontakt očima s pojedincem, – Stati na dobro osvijetljeno mjesto, ne okretati se, ne pokrivati usta, – Koristiti izraze lica i ručne geste kao vizualne znakove, – Držati ruke podalje od lica tijekom razgovora, – Provjeriti da li je osoba razumjela i ponoviti ako je potrebno, – Ponuditi olovku i papir, neka pojedinac pročita napisanu poruku, – Pisana komunikacija može biti posebno važna ako je pojedinca teško razumjeti, – Ne dopustiti drugima da prekidaju prijenos hitnih informacija, – Pojedinac može imati poteškoće u shvaćanju hitnosti poruke, – Osigurati položaj pojedinca sa svjetiljkom za signalizaciju u slučaju da se odvoji od tima za spašavanje kako bi se olakšalo čitanje s usana u tami.
<p>Osobe s kognitivnim oštećenjima</p>	<p>Osobama s intelektualnim poteškoćama potrebna je pomoć prilikom reagiranja na hitan slučaj i pri odlasku u sklonište</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Vizualna percepcija pisanih uputa ili znakova može biti zbunjujuća ili pogrešno protumačena, – Upute ili informacije treba podijeliti u jednostavne korake; treba biti strpljiv, – Koristiti jednostavne signale i/ili simbole, – Nikako ne razgovarati s drugima o osobi kojoj pomažete dok je ona prisutna, – Upute / postupci za evakuaciju možda će se morati ponoviti više puta zbog jasnoće i razumijevanja. Izraz lica ukazat će na činjenicu da li je osoba razumjela upute / procedure odnosno da li je uputu potrebno ponoviti, – Osigurati slike, simbole ili dijagrame umjesto riječi, – Pročitati napisane informacije, – Osigurati pisane informacije na audio vrpčama.
<p>Slijepi i slabovidne osobe</p>	<p>Slabovidne osobe vrlo nerado napuštaju poznatu okolinu. Ako zahtjev za evakuaciju dolazi od nepoznate osobe, pas vodič može postati izgubljen ili dezorijentiran u katastrofi. Slijepim i slabovidnim osobama potrebna je osoba koja će ih usmjeravati, kako bi se osigurala sigurnost tijekom hitne situacije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Najaviti prisutnost; progovoriti pri ulasku u radni prostor, – Predstaviti se i ponuditi pomoć, ali neka osoba objasni kakva joj je pomoć potrebna, – Neka osoba koristi svoj štap ako želi, – Govoriti prirodno i izravno pojedincu, a ne preko treće osobe, ne vikati, – Objasniti osobi prirodu hitnog slučaja i ponuditi joj vođenje tako da se primi za lakat; ne primati osobu s oštećenjem vida za ruku, – Opisati unaprijed akcije koje će se poduzeti, dati jasne upute, – Bez straha koristiti riječi poput “vidi”, “gledaj” ili “slijep”.

<p>Slijepi i slabovidne osobe</p>	<p>Slabovidne osobe vrlo nerado napuštaju poznatu okolinu. Ako zahtjev za evakuaciju dolazi od nepoznate osobe, pas vodič može postati izgubljen ili dezorijentiran u katastrofi. Slijepim i slabovidnim osobama potrebna je osoba koja će ih usmjeravati, kako bi se osigurala sigurnost tijekom hitne situacije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Neka pojedinac kojem je potrebna pomoć primi ruku osobe koja sudjeluje u spašavanju ili stavi svoju ruku na njezino rame za vođenje. Pojedinac može odlučiti da hoda iza osobe koja pruža pomoć kako bi pratio njene pokrete tijela uslijed prepreka; hodati pola koraka ispred osobe koju se vodi te unaprijed spomenuti stepenice, rubnjake, hodnik, uzak prolaz, rampe, itd., – Nakratko pauzirati na stepenicama ili rubnjacima, – Kretati se stepenicama jedan korak ispred osobe koja se vodi, – Kad slijepa osoba poželi sjesti, postaviti joj ruku na naslon ili rukohvat stolice, – Ako se vodi nekoliko osoba u isto vrijeme, zamoliti ih da drže jedni druge za ruke, – Dati verbalne upute, savjete o najsigurnijim rutama ili smjeru, procijenjenim udaljenostima (npr. dizala se ne mogu koristiti ili postoje krhotine), – Informirati osobu o tome gdje se nalazi, savjetovati ju o preprekama (npr. stepenicama, visećim predmetima, neujednačenom kolniku...), – Slabovidna osoba može imati psa vodiča koji postaje dezorijentiran tijekom evakuacije i može zahtijevati dodatnu pomoć; nikako ne maziti psa ili mu nuditi hranu bez dopuštenja vlasnika; ako pas nosi pojas, on je na dužnosti; ako okolnosti nalažu da pas ne bi trebao voditi svog vlasnika, zamoliti vlasnika da ukloni psu pojas, – Pas se evakuirati s vlasnikom; u slučaju da je potrebno evakuirati psa, a istodobno se pomaže pojedincu, držati psa za povodac, a ne za pojas, – Dolaskom na sigurno mjesto, usmjeriti osobu na mjesto gdje se nalazi i pitati ju da li postoji potreba za daljnjom pomoći, – Bijeli štap vratiti vlasniku odmah nakon postizanja sigurnosti.
-----------------------------------	--	---

5. PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA

Općina Klis svake godine bi trebala izdvajati iz svog proračuna financijska sredstva za financiranje razvoja sustava civilne zaštite (postrojba civilne zaštite i stožer civilne zaštite), HGSS Split, DVD Klis, DVD Zagora Vučevica, GDCK Solin, udruge i pravne osobe od interesa za civilnu zaštitu, civilnu zaštitu te izradu planske dokumentacije.

Sukladno članku 65. Zakona o proračunu ("Narodne novine", broj 114/21) sredstva proračunske zalihe mogu se koristiti za nepredviđene namjene za koje u proračunu nisu osigurana sredstva ili za

namjene za koje se tijekom godine pokaže da nisu utvrđena dovoljna sredstva jer ih pri planiranju proračuna nije bilo moguće predvidjeti, za financiranje rashoda nastalih pri otklanjanju prirodnih nepogoda, epidemija, ekoloških nesreća ili izvanrednih događaja i ostalih nepredvidivih nesreća te za druge nepredviđene rashode tijekom godine.

Općina Klis izradila je Procjenu rizika od velikih nesreća u veljači 2021. godine na temelju koje će se planirati preventivne mjere, educirati stanovništvo, odnosno pripremati mjere odgovora na prirodnu nepogodu, katastrofu ili veliku nesreću te u kojoj je provedena analiza sustava civilne zaštite Općine Klis.

Temeljem Procjene rizika od velikih nesreća za Općinu Klis, spremnost sustava civilne zaštite, na

temelju ocjena fiskalne situacije i njezine perspektive, posebno za prenamjenu dijela sredstava koja se koriste za reagiranje i provođenje preventivnih mjera, procjenjuje se visokom. Procjenom rizika od velikih nesreća, procijenjeno je da je ukupna spremnost sustava civilne zaštite Općine Klis, u području provođenje preventivnih mjera i aktivnosti usmjerenih na zaštitu svih kategorija društvenih vrijednosti, koje su potencijalno izložene štetnim utjecajima velikih nesreća, niska. Ujedno je i ukupna spremnost sustava civilne zaštite Općine Klis u području reagiranja i aktivnosti usmjerenih na zaštitu svih kategorija društvenih vrijednosti, koje su potencijalno izložene štetnim utjecajima velikih nesreća, procijenjena niskom. Pri tom se misli na spremnost odgovornih i upravljačkih kapaciteta, spremnost operativnih kapaciteta te stanje mobilnosti operativnih kapaciteta sustava civilne zaštite i stanja komunikacijskih kapaciteta. Slijedom prethodno navedenog Općina Klis mora raditi na unapređenju sustava civilne zaštite kontinuiranim osposobljavanjem snaga civilne zaštite, educiranjem stanovništva o mogućim opasnostima od evidentiranih rizika te provođenjem vježbi kako bi svi sudionici civilne zaštite bili upoznati sa svojim aktivnostima u slučaju mogućih rizika na području općine.

Provedeno je osposobljavanje Načelnika Općine Klis, kao i načelnika Stožera i njegovih članova. Provođe se vježbe sudionika sustava CZ Općine Klis. Spremnost odgovornih i upravljačkih kapaciteta procjenjuje se visokom.

Zaključuje se da je procijenjena spremnost cjelovitog sustava civilne zaštite za upravljanje rizicima od velikih nesreća (područje preventive) i za spašavanje svih kategorija društvenih vrijednosti izloženih štetnim utjecajima u velikim nesrećama (područje reagiranja) na području općine Klis niska. Slijedom prethodno navedenog Općina Klis mora i dalje raditi na unapređenju sustava civilne zaštite kontinuiranim osposobljavanjem snaga civilne zaštite, educiranjem stanovništva o mogućim opasnostima od evidentiranih rizika te provođenjem vježbi, kako bi svi sudionici civilne zaštite bili upoznati sa svojim aktivnostima u slučaju mogućih rizika na području općine.

U Planu djelovanja sustava civilne zaštite Općine Klis iz ožujka 2021. godine utvrđen je način organizacije, aktiviranja i djelovanja sustava civilne zaštite, zadaća i nadležnosti, ljudskih snaga i potrebnih materijalno-tehničkih sredstava te mjera i postupaka za provedbu civilne zaštite u slučaju određenih rizika.

Operativne snage civilne zaštite raspolažu vlastitim materijalno-tehničkim i komunikacijskim sredstvima te su u stanju dovoljne mobilnosti i samodostatnosti. Gospodarski subjekti, koji raspolažu opremom, u okviru svoje redovne djelatnosti provode dio preventivnih mjera za smanjenje šteta pri nastajanju prirodne nepogode, dok je raspoloživa sredstva i opremu u privatnom vlasništvu, koju bi se moglo staviti na raspolaganje u slučaju potrebe, teško procijeniti.

6. DRUGE MJERE KOJE UKLJUČUJU SURADNJU S NADLEŽNIM TIJELIMA IZ ZAKONA I/ILI DRUGIH TIJELA, ZNANSTVENIH USTANOVA I STRUČNJAKA ZA PODRUČJE PRIRODNIH NEPOGODA

Djelovanje se temelji na suradnji posebno sa znanstvenim sektorom i ključnim tijelima koja se bave okolišem (uz okolišno monitoriranje, razvoj alata za procjenu rizika, uključanje ključnih dionika, edukacija i trening, tj. jačanje kapaciteta za odgovor) te je osnova pravilnog djelovanja sukladno ciklusu upravljanja rizicima.

Sukladno propisima kojima se uređuju pitanja u vezi elementarnih mjera kao mjera sanacije šteta od prirodnih nepogoda utvrđuje se:

- provedba mjera s ciljem dodjeljivanja pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje šteta od prirodnih nepogoda,
- provedba mjera s ciljem dodjeljivanja žurne pomoći u svrhu djelomične sanacije šteta od prirodnih nepogoda.

Nadležna tijela za provedbu mjera s ciljem djelomičnog ublažavanja šteta uslijed prirodnih nepogoda, sukladno Zakonu, su:

- Vlada Republike Hrvatske,
- Povjerenstva za procjenu šteta od prirodnih nepogoda,
- Nadležna ministarstva (ministarstva nadležna za financije; poljoprivredu; šumarstvo i ribarstvo; gospodarstvo; graditeljstvo i prostorno uređenje; zaštitu okoliša i energetiku; more, promet i infrastrukturu),
- Županija,
- JLS.

Znanstvene ustanove za područje prirodnih nepogoda:

- Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ),
- Zavod za seizmologiju.

7. PRIRODNE NEPOGODE

Tablica 5. Popis prirodnih nepogoda

Prirodna nepogoda	Općenito o prirodnoj nepogodi	Utjecaj na društvene vrijednosti	Preventivne mjere	Mjere odgovora
POTRES	<p>Potres je elementarna nepogoda uzrokovana prirodnim događajem koji je vjerojatno najveći uzrok stradavanja ljudi i uništenja materijalnih dobara. Potresi su uzrok katastrofa koje karakterizira brz nastanak, događaju se učestalo i bez prethodnog upozorenja.</p>	<p>Potresi mogu uzrokovati sljedeće: veliki postotak oštećenosti stambenih građevina, industrijske i komunalne infrastrukture, problemi u komunikaciji, neprotočne prometnice, određen broj povrijeđenih i poginulih, štetu na materijalnim i kulturnim dobrima te okolišu, nedovoljni kapaciteti za zbrinjavanje ozlijeđenih i evakuiranih itd. te sekundarne katastrofalne opasnosti i posljedice.</p>	<p>Protupotresno projektiranje i građenje građevina sukladno odgovarajućim tehničkim propisima i hrvatskim/ europskim normama. Izgradnja sustava ranog upozoravanja. Edukacija i osposobljavanje operativnih snaga sustava civilne zaštite.</p>	<p>Uzbunjivanje i obavješćivanje, evakuacija, zbrinjavanje, sklanjanje, spašavanje, pružanje prve pomoći.</p>
POPLAVA	<p>Plavljenje poljoprivrednih površina, gospodarskih i stambenih objekata. Moguće posljedice: velike materijalne štete, devastiranje kulturnih dobara i štete po okoliš; uništenje poljoprivrednih kultura.</p>	<p>U slučaju pada velike količine kiše u kratkom vremenu te nastanka velikih bujica najviše bi bile ugrožene prometnice i stambeni objekti koji se nalaze u području tokova bujica.</p>	<p>Izrada nasipa, čišćenje vodotokova i kanala te mjere zaštite od poplava u prostorno-planskim dokumentacijama. Izgradnja sustava ranog upozoravanja. Edukacija i osposobljavanje operativnih snaga sustava civilne.</p>	<p>Uzbunjivanje i obavješćivanje, evakuacija, zbrinjavanje, sklanjanje, spašavanje, pružanje prve pomoći.</p>
POŽARI OTVORENOG TIPA	<p>Požari otvorenog prostora zbog visokih temperatura u ljetnim mjesecima, nepristupačnog terena i velikog broja posjetitelja predstavlja jednu od mogućih ugroza. Dobra organizacija vatrogastva treba te iste ugroze smanjiti ili dovesti do minimuma.</p>	<p>Neke od posljedica uslijed izbijanja požara su zatvaranje cesta požarom te stoga i otežan pristup ugroženim područjima, prekidi u distribuciji strujom ili plinom.</p>	<p>Osposobljavanje vatrogasnih snaga, opremanje, edukacija.</p>	<p>Uzbunjivanje i obavješćivanje, evakuacija, zbrinjavanje, sklanjanje, spašavanje, pružanje prve pomoći.</p>

Prirodna nepogoda	Općenito o prirodnoj nepogodi	Utjecaj na društvene vrijednosti	Preventivne mjere	Mjere odgovora
SUŠA	Suša je pojava koja se javlja kada se na nekom području pojavi značajan manjak vode kroz neko vremensko razdoblje. Može uzrokovati značajne materijalne štete na prirodnim dobrima.	Može imati utjecaj na život i zdravlje ljudi, gospodarstvo te infrastrukturu.	Izgradnja sustava za navodnjavanje. Planiranje priključenja OPG-ova na sustav za vodoopskrbu.	Obavješćivanje, zbrinjavanje, pružanje prve pomoći.
EKSTREMNE TEMPERATURE (TOPLINSKI VAL)	Toplinski val kao prirodna pojava uzrokovana klimatskim promjenama nastaje naglo bez prethodnih najava, neočekivano. Toplinski val može uzrokovati zdravstvene smetnje kod ljudi te značajne gubitke u gospodarstvu.	Ekonomska analiza zdravstvenih učinaka i prilagodbe na klimatske promjene ukazuje na direktne i indirektne posljedice na zdravlje od pojave ekstremnih temperatura uslijed klimatskih promjena. Ujedno učinci toplinskih valova mogu imati za posljedicu uginuće peradi i svinja u intenzivnom uzgoju, uvenuće dijela ratarskih kultura, smanjenja radnih učinaka fizičkih radnika.	Pridržavanje uputa Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo te županijskog zavoda.	Uzbunjivanje i obavješćivanje, zbrinjavanje, pružanje prve pomoći.
OLUJNO I ORKANSKO NEVRIJEME	Područje općine može biti izloženo učincima olujnog vjetera koje je često praćeno jakim kišom i tučom.	Olujno i orkansko nevrijeme ima utjecaj na objektima kritične infrastrukture (elektroenergetika, telekomunikacije, vodoopskrba) i mogu učiniti znatne materijalne štete. Nedostatak energenata kod stanovništva stvara probleme u svakodnevnim aktivnostima.	Poštivanjem urbanističkih mjera u izgradnji objekata smanjit će se posljedice uzrokovane navedenim prirodnim uzrocima.	Uzbunjivanje i obavješćivanje, evakuacija, zbrinjavanje, sklanjanje, spašavanje, pružanje prve pomoći.

Prirodna nepogoda	Općenito o prirodnoj nepogodi	Utjecaj na društvene vrijednosti	Preventivne mjere	Mjere odgovora
SNIJEG I LED	Snijeg i led mogu uzrokovati ozljede ili gubitke života, štete na građevinama i drugoj infrastrukturi, prekide u odvijanju i nesreće u prometu kao i prekide u opskrbi uslugama (struja i voda, telekomunikacije). U područjima gdje snijeg rijetko pada čak i male visine snijega mogu izazvati negativne posljedice na ljude i odvijanje normalnog života.	Snijeg i led imaju utjecaj na život i zdravlje ljudi, gospodarstvo te društvenu stabilnost i politiku.	Preventivne mjere su redovito čišćenje prometnica, pločnika, pristupnih putova, zatim čišćenje snijega i leda s vozila prije uključivanja u promet te korištenje zimske opreme na vozilu i sl.	Uzbunjivanje i obavješćivanje, evakuacija, zbrinjavanje, sklanjanje, spašavanje, pružanje prve pomoći.
TUČA	Područje Hrvatske nalazi se u umjerenim geografskim širinama gdje je pojava tuče i sugradice relativno česta. Svojim intezitetom tuča nanosi velike štete na pokretnoj i nepokretnoj imovini kao i poljoprivredi.	Pojava tuče za posljedicu ima smanjenje prinosa na ruralnom poljoprivrednom području. Tuča može na prometnice nanijeti polomljene grane i ostalu materiju zbog čega bi promet bio kratkotrajno onemogućen.	U područjima gdje je pojava tuče češća potrebno je planirati zaštitne mreže za trajne nasade i staklenike, odnosno, izbjegavati izgradnju na tuču osjetljive strukture.	Uzbunjivanje i obavješćivanje, zbrinjavanje, sklanjanje, pružanje prve pomoći
MRAZ	Usljed mraza mogu nastati posljedice materijalne štete na prirodnim i kulturnim dobrima.	Utjecaj na život i zdravlje ljudi, gospodarstvo, društvenu stabilnost i politiku.	Preventivne mjere svode se na usporavanje vegetacije odnosno usporavanje faze cvjetanja i sprječavanje snižavanja temperature na kritičnu točku.	Obavješćivanje, zbrinjavanje.

7.1. Potres na području općine Klis

Potres se očituje podrhtavanjem tla zbog naglog oslobađanja energije u zemljinoj kori te pojava potresa pripada skupini prirodnih uzroka koji se ne mogu predvidjeti, s određenom vjerojatnošću mogu se dogoditi u bilo kojem trenutku. Budući da potrese nije moguće spriječiti, provođenje mjera za ublažavanje posljedica potresa i pripremljenost društvene zajednice u slučaju njegove pojave, od iznimne su važnosti. Za područje općine Klis očekuje se potres max. inteziteta VIII⁰ MSK ljestvice koji može izazvati veću materijalnu štetu i ljudske žrtve.

Potres je nepogoda s jednim od najvećih očekivanih razaranja. Utjecaj ovog razaranja na otvoreni prostor je manje izražen, izuzev mogućih razornih posljedica na elemente infrastrukture (vodovod, prometnice te energetske vodovi).

Način gradnje objekata za stanovanje i gustoća naseljenosti diktira povredljivost nekog naselja. Poznajući vrijeme izgradnje pojedine skupine zgrada može se dobiti grubi zaključak o njihovoj seizmičkoj otpornosti. Tako su zgrade zidane do 1920. godine imale stropne konstrukcije isključivo od drvenih greda. Armiranobetonski stropovi postupno su primjenjivi u razdoblju od 1920. do 1940. godine. Od 1945. do 1964. godine prevladavaju armiranobetonski monolitni stropovi polumontažnih tipova ili izvedeni na licu mjesta. Nakon 1964. godine zgrade se sustavno grade s horizontalnim i vertikalnim serklažima. Zgrade s armirano betonskim nosivim sustavom počinju se graditi nakon 1960. godine. Te zgrade su izgrađene prema odredbama seizmičkih propisa iz 1964. i 1981. godine.

U skladu s izračunima navedenim u Procjeni rizika od velikih nesreća za općinu Klis pri intenzitetu potresa VIII⁰ MSK ljestvice procjenjuje se

da na području općine Klis 231 objektat neće imati nikakvo oštećenje, 581 neznatno oštećenje, 550 umjereno oštećenje, 209 jako oštećenje, 21 totalno oštećenje, a njih 11 bi moglo biti srušeno.

Procjenjuje se da bi u slučaju potresa intenziteta VIII⁰ MSK ljestvice na području općine Klis bilo ranjeno ukupno 182, a poginulo bi ukupno 27 osoba.

Budući da još uvijek nisu objavljeni detaljni podaci o starosti građevina Popisom 2021. godine, ne može se napraviti novi izračun, već se koriste podaci Popisa stanovništva 2011. godine.

Kao posljedica učinka potresa moguća je i pojava zaraznih bolesti te psihičke posljedice koje se javljaju kod rodbine poginulih osoba, povrijeđenih i zatrpanih osoba te spasilaca.

7.1.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju potresa

Mjere civilne zaštite u slučaju potresa uključuju:

- Organizaciju obavještanja o pojavi opasnosti (standardni operativni postupak u suradnji s komunikacijskim centrom 112)

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Pozivanje Stožera CZ Općine Klis	Načelnik/načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ
Pozivanje povjerenika i zamjenika povjerenika civilne zaštite	Načelnik	članovi Stožera CZ
Aktiviranje vatrogasnih snaga	Načelnik/načelnik Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga
Pozivanje djelatnika Općine	Načelnik	članovi Stožera CZ
Prikupljanje informacija o broju potpuno srušenih objekata i stanova, stanje školskih objekata, vrtića, društvenih domova, ugostiteljskih objekata, trgovačkih centara i sl. Utvrđuje se koje su se aktivnosti odvijale u njima prije potresa i koliko je ljudi boravilo u njima	načelnik Stožera CZ	povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju prohodnosti prometnica	član Stožera, predstavnik PU	povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera za medicinsko zbrinjavanje	voditelji objekata zdravstvene zaštite
Organizacija pružanja medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja	član Stožera za medicinsko zbrinjavanje	voditelji objekata zdravstvene zaštite

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Ovisno o prikupljenim informacijama s terena traženje angažmana operativnih snaga vatrogastva	Načelnik	načelnik Stožera CZ, zapovjednici vatrogasnih snaga, zapovjednik PON CZ
Mobilizacija operativnih snaga vatrogastva i pripadnika PON CZ	načelnik Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga, zapovjednici PON CZ
Pozivanje povjerenika CZ	Načelnik	načelnik Stožera
Organizacija informativnih punktova u svim mjesnim odborima u cilju prikupljanja informacija o nestalim osobama	zamjenik načelnika Stožera CZ	povjerenici CZ
Utvrđivanje prioriteta u raščišćavanju ruševina kako slijedi: 1. raščišćavanje objekata gdje boravi više ljudi (škole, vrtići, ugostiteljski objekti), 2. osiguranje prohodnosti prometnica, 3. pristup kritičnoj infrastrukturi, 4. raščišćavanje ruševina obiteljskih kuća i stanova.	načelnik Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga, zapovjednici PON CZ
Aktivacija svih pripadnika vatrogasnih snaga te članova udruga	načelnik Stožera CZ	vatrogasne snage, članovi udruga
Mobiliziranje pravnih osoba – davatelja materijalno-tehničkih sredstava	načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera odgovorne osobe u pravnoj osobi
Raspoređivanje pripadnika PON CZ prema utvrđenim prioritetima raščišćavanja	načelnik Stožera CZ	zapovjednik PON CZ, voditelji operativnih skupina
Organizacija odvoza građevinskog otpada na za to predviđene lokacije	član Stožera za komunalne djelatnosti	pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite - davatelji MTS, PON CZ
Organiziranje prijema operativnih snaga za spašavanje iz ruševina – mjesto prihvata i razmještaja	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ
Upućivanje zahtjeva za žurnom objavom potrebnih informacija, ukoliko se na radijskim postajama nije objavio najavu vremenske nepogode i upute stanovništvu za postupanje u takvim situacijama	načelnik Stožera CZ	sredstva javnog priopćavanja
Kada su prethodno upotrijebljene sve sposobnosti operativnih snaga sustava civilne zaštite i iskorišteni svi kapaciteti ili ako su nedostatni za učinkovitost spašavanja na razini općine, načelnik Stožera upućuje Načelniku Zahtjev kojim traži pomoć od više hijerarhijske razine	Načelnik	Načelnik Stožera CZ

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Uspostavljanje 24-satnog dežurstva zbog informiranja stanovništva o trenutnoj situaciji, u cilju smanjenja osjećaja nesigurnosti i suzbijanja panike	načelnik Stožera CZ	djelatnici Općine Klis

- Organizaciju provođenja mjera i aktivnosti sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite za preventivnu zaštitu i otklanjanje posljedica potresa

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o mjestima gdje je moguća veća šteta uzrokovana potresom i procjena stanja što bi bilo ugroženo na zahvaćenom području	Načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, povjerenici CZ, seizmiološka služba
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava kritične infrastrukture	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnici objekata kritične infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> – čišćenje površina oko zdravstvenih ambulanti, – čišćenje površina oko školskih objekata (slobodni djelatnici škole,) – čišćenje površina oko društvenih domova, – čišćenje zelenih površina (djelatnici komunalnog poduzeća), – čišćenje površina oko trgovina i pošta (slobodni djelatnici trgovine i pošte), – čišćenje javnih površina ispred kuća (vlasnici i korisnici objekata na kućnom broju). 	Načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, PON CZ

- Procedure kojima se utvrđuju mogućnosti pružanja prve medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja te organizacija djelovanja drugih nositelja reagiranja

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera CZ	liječnici u ambulantomama
Prikupljanje informacija o stanju medicinske opreme, zaliha lijekova i sanitetskog materijala	član Stožera CZ	liječnici u ambulantomama
Analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, voditelj Doma zdravlja
Organizacija prijevoza povrijeđenih do mjesta za trijažu	voditelj liječničkog tima	liječnici zdravstvenih službi, članovi Crvenog križa, pripadnici PON CZ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do bolnice	voditelj liječničkog tima	liječnici zdravstvenih službi, članovi Crvenog križa, pripadnici PON CZ
Pozivanje ovlaštenih mrtvozornika u cilju identifikacije i proglašenja smrti	član Stožera CZ	ovlašteni mrtvozornici

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Organizacija pružanje veteinarske pomoći	Stožer CZ	djelatnici veterinarskih ustanova

– Zadaće operativnih kapaciteta za otklanjanje posljedica od potresa

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Stožer CZ Općine Klis	<ul style="list-style-type: none"> – aktiviranje vatrogasnih snaga, – mobilizacija operativnih snaga vatrogastva, – mobilizacija pravnih osoba u sustavu civilne zaštite – davatelji materijalno-tehničkih sredstava, – organiziranje prijema operativnih snaga za spašavanje u ruševinama, – analiziranje funkcioniranja objekata kritične infrastrukture, – upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju: <ul style="list-style-type: none"> – sustava za opskrbu električnom energijom, – sustava za opskrbu vodom, – sustava komunikacijske i informacijske tehnologije, – prohodnosti prometnica, – komunikacija s PU SDŽ i PP Solin, – analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite, – procjena situacije i utvrđivanje trenutka kada počinje evakuacija, – uspostavljanje kontakta sa susjednim JLS zbog utvrđivanja mogućnosti zbrinjavanja, – uspostavljanje kontakta s prijevoznikom tvrtkom, – uspostavljanje kontakta s MUP PP Solin zbog prometnog osiguranja evakuacije, – stavljanje u stanje pripravnosti kapaciteta za zdravstveno zbrinjavanje, – procjenjivanje trenutne situacije pružanja psihološke pomoći, – upućivanje zahtjeva za angažiranje timova za psihološku pomoć, – analiza stanja DDD mjera zaštite na ugroženom području, – traženje dodatne pomoći od više hijerarhijske razine, – informiranje stanovništva.
Vatrogasne snage	<ul style="list-style-type: none"> – raščišćavanje srušenih objekata, prometnica na području općine, – pomoć pri saniranju i dovođenju u stanje rada objekata i sustava kritične infrastrukture (proizvodnju i distribuciju električne energije, vodoopskrbu, promet, pošta i telekomunikacije, javne službe, nacionalni spomenici i vrijednosti), – osiguravanje pristupa objektima kritične infrastrukture, – evakuacija stanovništva, životinja i kulturnih dobara, – osiguranje prohodnosti prometnica.
Vlasnici i operateri kritične infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> – stavljanje u funkciju objekata kritične infrastrukture.

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaci
Povjerenici/zamjenici povjerenika CZ	<ul style="list-style-type: none"> – pomoć pri evakuaciji, smještaju i zbrinjavanju ugroženog stanovništva i životinja, – pomoć pri asanaciji terena, – logistika na mjestima prihvata, – pomoć pri organizaciji provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – distribucija hrane ugroženom stanovništvu, – informiranje stanovništva.
Postrojba civilne zaštite opće namjene	<ul style="list-style-type: none"> – asanacija terena, – potpora u provođenju mjera evakuacije, spašavanja, prve pomoći, zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – logistika na mjestima prihvata, – organizacija provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – distribucija hrane ugroženom stanovništvu.

Nositelji mjera (načelnik, operativne snage sustava civilne zaštite, sustav zdravstvenih kapaciteta, MUP) u slučaju nastajanja potresa postupaju sukladno Planu djelovanja civilne zaštite Općine Klis.

Nakon proglašenja prirodne nepogode, u cilju dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda, nadležna tijela iz članka 5. Zakona provode odgovarajuće radnje.

7.1.2. Druge mjere koje uključuju suradnju u slučaju potresa s nadležnim tijelima i raznim institucijama

Unatoč suvremenim uvjetima i uz naprednu tehnologiju, predviđanje potresa koje bi omogućilo pravovremeno reagiranje i evakuiranje ugroženih građana nije moguće.

Razvijene države u seizmički aktivnim područjima pokušavaju ostvariti barem kratkoročno upozoravanje na pojavu potresa s namjerom ostvarivanja barem minimalne vremenske prednosti u slučaju katastrofalnog događaja. Posebnim senzima moguće je zabilježiti dolazak valova, identificirati položaj žarišta i odrediti očekivanu jačinu potresa. Djelovanje se temelji na suradnji posebno sa znanstvenim sektorom i ključnim tijelima koje se bave okolišem.

U slučaju potresa bitna je suradnja sa Zavodom za seizmologiju.

U provođenju mjera zaštite od potresa ujedno problem predstavlja nedostatak pouzdanih parametara:

- ne postoje sistematizirane baze podataka o tipologiji gradnje,
- veliki broj nezakonito izvedenih građevina (bez valjane dokumentacije) koje uključuju i nepo-

voljne intervencije (npr. rušenje nosivih zidova za izloge) u nosivu konstrukciju odnosno promjenu bitnih zahtjeva za građevinu,

- nesigurnost u procjeni ranjivosti pojedinih građevina zbog razlike u znanju o starim građevinama u odnosu na građevine projektirane sukladno suvremenim propisima,
- ne postoje podaci o izvedbi građevina, korištenim materijalima, mogućim pogreškama u gradnji, naknadnim sanacijama,
- ne postoje podaci o djelovanju potresa na građevine (kvartove) kroz povijest i eventualnim posljedicama,
- građevine su obično projektirane na vijek trajanja od 50 godina što je premašeno (degradacija materijala) kod većeg dijela postojećeg stambenog fonda.

Posebno važan element, neposredno nakon potresa, je neprekinuto funkcioniranje odgovornih institucija (prihvatni centri, kapaciteti bolnica, opskrba hrane i vode itd.).

Posebno su važni sustavi javnog informiranja koji ne smiju biti prekinuti.

7.2. Suša na području općine Klis

Meteorološka suša ili dulje razdoblje bez obovine može uzrokovati ozbiljne štete u poljodjelstvu, vodnom gospodarstvu te u drugim gospodarskim djelatnostima. Suša je često posljedica nailaska i duljeg zadržavanja anticiklone nad nekim područjem, kada uslijedi veća potražnja za vodom od opskrbe. Opskrba vodom je definirana meteorološkim uvjetima, a potražnja uključuje eko-sustave i ljudske aktivnosti. Za poljodjelstvo mogu biti

opasne suše koje nastanu u vegetacijskom razdoblju, dok ljetne suše na Jadranu pogoduju širenju šumskih požara. Nedostatak oborina u duljem vremenskom razdoblju može, s određenim faznim pomakom, uzrokovati i hidrološku sušu koja se očituje smanjenjem površinskih i dubinskih zaliha vode. U ovoj studiji za ocjenu ugroženosti od suše analizirani su dani bez oborine definirani kao dani u kojima nema oborine ili padne manje od 0,1 mm oborine.

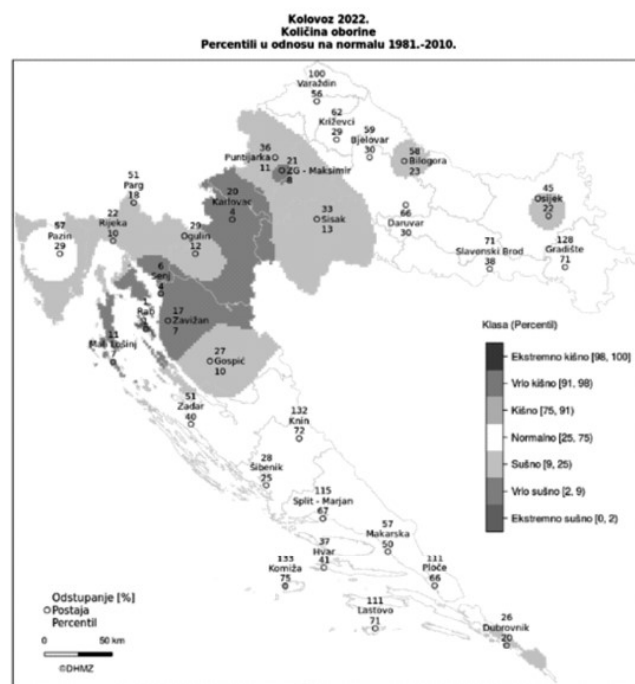
Posljedice dugotrajnih suša mogu biti višestruke:

- poljoprivredna proizvodnja se smanjuje, smanjuje se proizvodnja stočne hrane, a u težim slučajevima stradavaju i višegodišnje kulture (vinogradi i voćnjaci),
- vodocrpilištima se smanjuje kapacitet, pritisak vode u sustavu pada,
- zbog smanjenja protoka vodotoka dolazi do pomora organizama koji žive u vodi, manje količine opasnih tvari koje dođu u vodotok mogu izazvati teže posljedice,
- uništavanje (sušenje) višegodišnjih nasada te ostale poljoprivredne proizvodnje kao i do uginuća stoke i do 40 %.

Prema podacima navedenim u Procjeni rizika od velikih nesreća za područje općine Klis prosječno godišnje ima 261 dan bez oborine. U prosjeku najviše takvih dana javlja se u srpnju i kolovozu (26 dana mjesečno), dok ih je najmanje u studenom i veljači (19 dana).

Budući da je najveća ugroza od suše upravo ljeti, na sljedećoj slici je dano odstupanje količine oborine za kolovoz 2022. godine.

Oborinske prilike u Hrvatskoj u kolovozu 2022. godine izražene percentilima bile su normalne u cijeloj Županiji.

Slika 1. Odstupanje količine oborine za kolovoz 2022. godine (percentili u odnosu na normalu 1981. - 2010. godine)

Obzirom na klimatske promjene koje su nastupile posljednjih godina, a koje karakteriziraju dugi ljetni sušni periodi, kao i zbog promjene vodnog režima, u budućnosti se mogu očekivati veće i češće suše.

Iako je općina relativno dobro opskrbljena vodom iz vodovodne mreže i ne očekuju se veći problemi s opskrbom vodom i za vrijeme ljetnih mjeseci meteoroloških suša ili dulje razdoblje bez oborina može izazvati ozbiljne štete u gospodarstvu općine. Za poljoprivredu su opasne suše koje nastaju u vegetacijskom razdoblju.

Kako je poljoprivredna proizvodnja temeljna grana djelatnosti stanovnika općine, štete na usjevima, kao posljedica suše, mogu izazvati bitno smanjenje financijskog i materijalnog potencijala stanovništva.

Za otklanjanje posljedica hidrološke suše operativne snage civilne zaštite se mogu koristiti za snabdijevanje vodom onog dijela stanovništva koji nisu priključeni na zajednički vodoopskrbni sustav

i kojima nije dostupna higijenski ispravna voda ili im je dostupna na velikoj udaljenosti u odnosu na mjesto stanovanja.

7.2.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju suše

Mjere civilne zaštite u slučaju suše uključuju:

- Organizaciju obavještanja o pojavi opasnosti (standardni operativni postupak u suradnji s komunikacijskim centrom 112)

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prijem obavijesti o nadolazećoj opasnosti od i/ili kad se proglasi stanje velike nesreće	PU CZ Split	Načelnik
Pozivanje Stožera CZ Općine Klis	Načelnik / načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ
Prikupljanje informacija o lokacijama pogođenih sušom	načelnik Stožera CZ	povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o funkcioniranju sustava za vodoopskrbu	član Stožera CZ	vlasnik kritične infrastrukture, povjerenici CZ
Aktiviranje vatrogasnih snaga	Načelnik / načelnik Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga
Utvrđivanje minimalne dnevne količine vode po stanovniku	član Stožera CZ	povjerenici CZ, djelatnici Općine Klis
Utvrđivanje punktova na koje će se vršiti dovoz vode za piće i na taj način osigurati snabdijevanje stanovništva vodom za piće i tehnološkom vodom	načelnik Stožera CZ	povjerenici CZ, koordinatori na lokaciji
Informiranje stanovništva koristeći megafon na vozilu prolazeći kroz naselja	načelnik Stožera CZ	povjerenici CZ, djelatnici Općine Klis
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju vodoopskrbe sljedećim prioritetom: 1. zdravstveni objekti, 2. zgrada općinske uprave, 3. škole, 4. pekare, 5. objekti za pripremu hrane, 6. vatrogasni dom, 7. društveni domovi, 8. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za vodoopskrbu	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnici objekata KI
Analiziranje trenutnog stanja s obzirom na razmjere štete i donošenje odluke o opsegu mjera civilne zaštite	Načelnik	Stožer CZ
Pozivanje povjerenika i zamjenika povjerenika civilne zaštite	Načelnik	članovi Stožera CZ

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Pozivanje upravljačke skupine Postrojbe opće namjene civilne zaštite (PON CZ)	Načelnik	načelnik Stožera, zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Pozivanje vlasnika poduzeća i obrta koji se bave takvom vrstom djelatnosti koja može izvršiti privremenu sanaciju štete	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Traženje angažmana PON CZ	Načelnik	ŽC 112, načelnik Stožera CZ
Mobilizacija pripadnika PON	načelnik Stožera CZ	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Izveštavanje župana i predlaganje aktiviranja Povjerenstava za procjenu šteta od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima	Načelnik	djelatnici Općine Klis
Upućivanje zahtjeva za žurnom objavom potrebnih informacija, ukoliko se na radijskim postajama nije objavilo najavu vremenske nepogode i upute stanovništvu za postupanje u takvim situacijama	načelnik Stožera CZ	sredstva javnog priopćavanja
Kada su prethodno upotrijebljene sve sposobnosti operativnih snaga sustava civilne zaštite i iskorišteni svi kapaciteti ili ako su nedostatni za učinkovitost spašavanja na razini općine Klis, načelnik Stožera upućuje Načelniku Zahtjev kojim traži pomoć od više hijerarhijske razine	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Uspostavljanje 24-satnog dežurstva zbog informiranja stanovništva o trenutnoj situaciji, u cilju smanjenja osjećaja nesigurnosti i suzbijanja panike	načelnik Stožera CZ	djelatnici Općine Klis
Povjerenstva nastavljaju aktivnosti na popisu i procjeni šteta sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ("Narodne novine", broj 16/19)		

- Organizaciju provođenja mjera i aktivnosti sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite za preventivnu zaštitu i otklanjanje posljedica suše

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o naseljima u kojima je moguća pojava suše i procjena stanja što bi bilo ugroženo na zahvaćenom području	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, vodovodno poduzeće, povjerenici CZ
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava kritične infrastrukture	Načelnik	Načelnik Stožera CZ, vlasnici objekata KI

- Procedure kojima se utvrđuju mogućnosti pružanja prve medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja te organizacija djelovanja drugih nositelja reagiranja

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera CZ	liječnici u ambulantama
Prikupljanje informacija o stanju medicinske opreme, zaliha lijekova i sanitetskog materijala	član Stožera CZ	liječnici u ambulantama
Analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, voditelj Doma zdravlja
Organizacija prijevoza povrijeđenih do mjesta za trijažu	voditelj liječničkog tima	liječnici zdravstvenih službi, članovi Crvenog križa, pripadnici PON CZ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do bolnice	voditelj liječničkog tima	liječnici zdravstvenih službi, članovi Crvenog križa, pripadnici PON CZ
Pozivanje ovlaštenih mrtvozornika u cilju identifikacije i proglašenja smrti	član Stožera CZ	ovlašteni mrtvozornici
Organizacija pružanje veterinarske pomoći	Stožer CZ	djelatnici veterinarskih ustanova

- Zadaće operativnih kapaciteta za otklanjanje posljedica od suše

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Stožer CZ Općine Klis	<ul style="list-style-type: none"> – prikupljanje informacija o zahvaćenom području, – upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za opskrbu vodom, – stavljanje u stanje pripravnosti kapaciteta za zdravstveno zbrinjavanje, – analiza stanja DDD mjera zaštite na ugroženom području, – traženje dodatne pomoći od više hijerarhijske razine, – informiranje stanovništva.
Vatrogasne snage	<ul style="list-style-type: none"> – provesti/potvrditi početnu procjenu, – organizacija dobave pitke vode, – evakuacija stanovništva, životinja i kulturnih dobara, – osiguravanje pristupa objektima kritične infrastrukture.
Vodovodno poduzeće	<ul style="list-style-type: none"> – briga o osiguranju vode za piće.
Vlasnici i operateri kritične infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> – stavljanje u funkciju objekata kritične infrastrukture.
Povjerenici/zamjenici povjerenika CZ	<ul style="list-style-type: none"> – pomoć pri distribuciji vode ugroženom stanovništvu, – informiranje stanovništva.

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Postrojba civilne zaštite opće namjene	<ul style="list-style-type: none"> – potpora u provođenju mjera prve pomoći, zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – logistika na mjestima prihvata, – dopremanje najnužnijih sredstava za život, – pomoć pri distribuciji hrane ugroženom stanovništvu.

Nositelji mjera su Načelnik, operativne snage sustava civilne zaštite, zdravstveni djelatnici te MUP.

Nakon proglašenja prirodne nepogode, u cilju dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda, nadležna tijela iz članka 5. Zakona provode odgovarajuće radnje.

7.2.2. Druge mjere koje uključuju suradnju u slučaju suše s nadležnim tijelima i raznim institucijama

Prateći i analizirajući brojne meteorološke, hidrološke i hidrogeološke parametre, sušu je ipak moguće predvidjeti. Prema podacima Državnog povjerenstva za procjenu šteta od prirodnih nepogoda u razdoblju u Hrvatskoj suša uzrokuje najveće ekonomske gubitke od svih prirodnih nepogoda (44 %). Osobito je ugrožen poljoprivredni sektor u kojemu se smanjenje uroda uzrokovano sušom, ovisno o intenzitetu i duljini trajanja, kreće od 20 % do 90 % te se kao jedna od mjera predlaže osiguranje usjeva od suše.

Navodnjavanje poljoprivrednih površina na kojima su zasijane poljoprivredne kulture ključna je stvar za poljoprivrednu proizvodnju u vrijeme opaženih klimatskih promjena. Jedno od važnih polazišta za planiranje navodnjavanja jest utvrđivanje raspoloživosti i kvalitete vodnih resursa. Kada se radi o racionalnom gospodarenju vodnim resursima za potrebe navodnjavanja tada se to prvenstveno odnosi na stvaranje uvjeta za osiguranje zaliha vode za navodnjavanje. Kao mjere za ublažavanje posljedica potrebno je mjerama i instrumentima agrarne politike poticati proizvođače na ulaganje u sustav navodnjavanja za što danas stoje na raspolaganju i sredstva fondova EU.

Jedna od mjera je i uzgoj poljoprivrednih kultura, odnosno, sorti otpornijih na sušna razdoblja.

Tijekom obrade tla, cilj je povećanje njegove sposobnosti da akumulira što veću količinu oborina te da je zadrži u tlu i spriječi isparavanje kako bi u zadanom trenutku bila biljkama na raspolaganju. Na zadržavanje vlage u tlu utječu struktura tla, organska tvar u tlu i biljni ostaci na tlu koji pospješuju

upijanje oborina, a ujedno štite tlo od erozije i utječu na mikrobiološku aktivnost tla. Prilikom obrade tla zahtijeva se primjereno korištenje mehanizacije na način da se mehanizacija ne koristi na poljoprivrednim površinama ako je tlo zasićeno vodom, poplavljeno (osim prilikom berbe/žetve uroda). Nakon žetve žitarice, najpoželjnije je odmah obaviti plitko oranje kako bi se zaustavio kapilarni uspon vode, spriječilo isparavanje i sačuvala voda u tlu. Osim same obrade tla, veoma je bitna i gnojidba tla. U periodu suše, način gnojidbe treba prilagoditi vremenskom periodu trajanja sušnih uvjeta. Ako biljke pokazuju teže posljedice suše, uvenuće/žučenje listova, gnojidba im ne može pomoći. Tijekom visokih temperatura i nedostatka vlage, treba izbjegavati gnojidbu dušičnim gnojivima (KAN, UREA), prije svega na travnjacima jer u nedostatku vlage gnojiva ne mogu djelovati kako treba.

7.3. Ekstremne temperature – toplinski val na području općine Klis

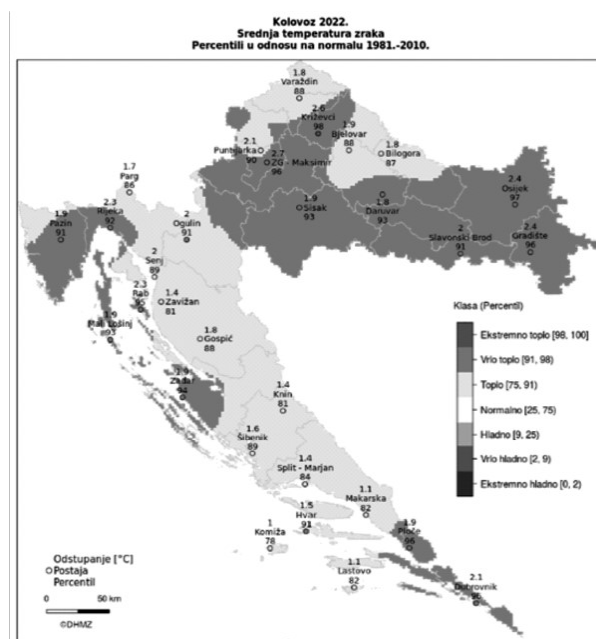
Ekstremne temperature zraka mogu uzrokovati zdravstvene probleme i povećani broj smrtnih slučajeva i stoga predstavljaju javnozdravstveni problem. Očekuje se da bi zatopljenje uzrokovano klimatskim promjenama moglo povećati učestalost toplinskih valova. Osobito ugrožene skupine ljudi su mala djeca, kronični bolesnici, starije osobe te ljudi koji rade na otvorenom prostoru. Toplinski val, kao prirodna pojava uzrokovana klimatskim promjenama, nastaje naglo bez prethodnih najava, neočekivano. Ekstremni događaji poput vrućih dana i tropskih noći postaju učestaliji i vjerojatno će se pojavljivati čak i češće u budućnosti. Temperature veće od 35° C s velikim postotkom vlažnosti zraka mogu kod građana izazvati zdravstvene smetnje, a kod osjetljivih osoba i teže zdravstvene posljedice pa čak i smrt. Veoma je važno pravovremeno prepoznati simptome toplotnog udara te što prije započeti s hlađenjem tijela: hladni oblozi, prskanje vodom, hlađenje klima uređajem/ventilatorom.

Analiza zdravstvenih učinaka i prilagodbe na klimatske promjene ukazuje na direktne i indirektno posljedice na zdravlje od pojave ekstremnih temperatura uslijed klimatskih promjena to su: povećana

smrtnost i broj ozljeda, povećan rizik od zaraznih bolesti, prehrana i razvoj djece, negativan utjecaj na mentalno zdravlje i kardio-respiratorne bolesti. Zbog gubitka tekućine i soli iz organizma, daljnjim izlaganjem povišenim temperaturama dolazi do toplinske iscrpljenosti: hladna, vlažna koža, žeđ, nervoza, glavobolja, mučnina, povraćanje, ubrzanje pulsa i disanja te nesvjestica. Simptomi sunčanice su suha koža uz osjetno povišenu tjelesnu temperaturu. Osoba se žali na glavobolju, vrtoglavicu, nemir, smušenost. Vidljivo je crvenilo lica. Blagi ili umjereni simptomi su crvenilo, edemi, sinkopa, grčevi, iscrpljenost. Najopasnije stanje je toplinski udar koji zahtjeva hitnu medicinsku intervenciju. Manifestira se povišenom tjelesnom temperaturom iznad 40° C, crvena i topla suha koža, jaka glavobolja, mučnina, smetenost, gubitak svijesti, smanjenje količine urina. Neprovođenje pravovremenih mjera zaštite rezultira simptomima toplotnog udara koji može imati i smrtonosne posljedice.

Prema raspodjeli percentila, temperaturne prilike u Hrvatskoj za kolovoz 2022. godine opisane su sljedećim kategorijama: toplo (sjever Hrvatske, gorska Hrvatska, dijelovi Kvarnera i glavnina južnog Hrvatskog primorja), vrlo toplo (istočna i dijelovi

središnje Hrvatske, Ogulin, Istra, riječko područje, Cres i Lošinj, šire zadarsko područje, grad Hvar, šira okolica Ploča i veći dio južne Dalmacije) i ekstremno toplo (okolica Križevaca).

Slika 2. Odstupanje srednje temperature zraka za kolovoz 2022. godinu za Republiku Hrvatsku

Tablica 6. Ugrožene skupine stanovništva u periodu toplinskog vala na području općine Klis

Skupine stanovništva	Broj stanovnika na području općine prema Popisu stanovništva iz 2021. godine	Postotak u odnosu na ukupni broj stanovnika općine
Djeca od 0-14 godina	849	16,25 %
Osobe starije od 60 godina	1.366	26,14 %
Stanovništvo s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti	890*	19 %*
Radnici na otvorenom	54*	1 %*
Ukupno	3.159*	60,45 %

NAPOMENA: za kategoriju "Stanovništvo s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti i Radnici na otvorenom" podatak je uzet iz Popisa stanovništva 2011. godine, budući da još uvijek nisu objavljeni detaljni podaci stanovništva Popisom 2021. godine.

Ugrožene skupine društva obuhvaćaju 60,45 % ukupnog broja stanovnika općine Klis. Pojavnost ekstremnih temperatura poklapa se s razdobljem turističke sezone kada je koncentracija osoba, a samim time i opasnost, veća.

7.3.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju toplinskog vala

Mjere civilne zaštite u slučaju toplinskog vala uključuju:

- Organizaciju obavještanja o pojavi opasnosti (standardni operativni postupak u suradnji s komunikacijskim centrom 112)

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prijem obavijesti o nadolazećoj opasnosti od i/ili kad se proglašuje stanje velike nesreće	PU CZ Split	Načelnik
Pozivanje Stožera CZ Općine Klis	Načelnik / načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ
Prikupljanje informacija o funkcioniranju sustava za vodoopskrbu	član Stožera CZ	vlasnik kritične infrastrukture, povjerenici CZ
Aktiviranje vatrogasnih snaga	član Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga
Analiziranje trenutnog stanja s obzirom na razmjere štete i donošenje odluke o opsegu mjera zaštite i spašavanja	Načelnik	Stožer CZ
Pozivanje vlasnika poduzeća i obrta koji se bave takvom vrstom djelatnosti koja može izvršiti privremenu sanaciju štete	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Pozivanje povjerenika CZ	Načelnik	načelnik Stožera
Traženje angažmana PON CZ	Načelnik	ŽC 112, načelnik Stožera CZ
Mobilizacija pripadnika PON CZ	načelnik Stožera CZ	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Izještavanje župana i predlaganje aktiviranja Povjerenstava za procjenu šteta od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima	Načelnik	djelatnici Općine Klis
Povjerenstva nastavljaju aktivnosti na popisu i procjeni šteta sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ("Narodne novine", broj 16/19)		

- Organizaciju provođenja mjera i aktivnosti sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite za preventivnu zaštitu i otklanjanje posljedica toplinskog vala

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o naseljima u kojima je moguća pojava ekstremnih temperatura i procjena stanja što bi bilo ugroženo na zahvaćenom području	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, vodovodno poduzeće, povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvenih usluga te stanju medicinske opreme i zaliha lijekova te sanitetskog materijala	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ
Mogućnost dopreme vode iz izvorišta, cisterni i bunara	načelnik Stožera CZ	Vatrogasne snage

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Pomoć u donošenju hrane i vode do stanovništva	načelnik Stožera CZ	Pravne osobe od interesa za sustav CZ – davatelji MTS
Snabdijevanje vodom stanovništva i životinja	načelnik Stožera CZ	Vlasnici KI – vodopskrba
Organizacija logistike	Načelnik / načelnik Stožera CZ	PON CZ
Pružanje prve pomoći stanovništvu koje osjeća posljedice uslijed ekstremnih temperatura	načelnik Stožera CZ	Gradsko društvo Crvenog križa Solin
Pružanje prve pomoći stanovništvu koje osjeća posljedice uslijed ekstremnih temperatura te njihovo medicinsko zbrinjavanje Provođenje higijensko - epidemioloških mjera	načelnik Stožera CZ	Zdravstvene službe
Pružanje prve pomoći stanovništvu koje osjeća posljedice uslijed ekstremnih temperatura	načelnik Stožera CZ	HGSS Split
Praćenje stanja i provođenje aktivnosti na sprječavanju nastanka ili širenja zaraznih bolesti	načelnik Stožera CZ	Veterinarska ambulanta
Prikupljanje informacija o stoci i domaćim životinjama koje su bez nadzora	Stožer CZ	Lovačka udruga

– Procedure kojima se utvrđuju mogućnosti pružanja prve medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja te organizacija djelovanja drugih nositelja reagiranja

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera CZ	liječnici u ambulantama
Prikupljanje informacija o stanju medicinske opreme, zaliha lijekova i sanitetskog materijala	član Stožera CZ	liječnici u ambulantama
Analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ voditelj DZ SDŽ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do mjesta za trijažu	voditelj liječničkog tima	liječnici zdravstvenih službi, članovi Crvenog križa, pripadnici PON CZ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do bolnice	voditelj liječničkog tima	liječnici zdravstvenih službi, članovi Crvenog križa, pripadnici PON CZ
Pozivanje ovlaštenih mrtvozornika u cilju identifikacije i proglašenja smrti	član Stožera CZ	ovlašteni mrtvozornici
Organizacija pružanje veterinarske pomoći	Stožer CZ	djelatnici veterinarskih ustanova

– Zadaće operativnih kapaciteta za otklanjanje posljedica od toplinskog vala

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Stožer CZ Općine Klis	<ul style="list-style-type: none"> – prikupljanje informacija o ugroženom stanovništvu i životinjama, – poduzimanje svih potrebnih aktivnosti u nadležnosti Stožera CZ, – stavljanje u stanje pripravnosti kapaciteta za zdravstveno zbrinjavanje, – analiza stanja DDD mjera zaštite na ugroženom području, – informiranje stanovništva.
Vodovodno poduzeće	<ul style="list-style-type: none"> – briga o osiguranju vode za piće.
Vatrogasne snage	<ul style="list-style-type: none"> – provesti/potvrditi početnu procjenu, – pružanje prve pomoći do predaje na stručnu medicinsku skrb, – organizacija dobave pitke vode, – pomoć stanovništvu i životinjama.
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – davatelji materijalno-tehničkih sredstava	<ul style="list-style-type: none"> – pomoć stanovništvu i životinjama.
Zdravstvene službe	<ul style="list-style-type: none"> – organizacija pružanja prve medicinske pomoći, – zbrinjavanje težih bolesnika, – pružanje medicinske pomoći ozlijeđenima, – prevencija i suzbijanje zaraznih bolesti.
Veterinarske snage	<ul style="list-style-type: none"> – zbrinjavanje živih i uginulih životinja u ugroženim područjima, – prevencija i suzbijanje zaraznih bolesti.
Gradsko društvo Crveni križ Solin	<ul style="list-style-type: none"> – evidentiranje ugroženih osoba, – pružanje prve medicinske pomoći, – zadaće vezane uz zbrinjavanje.
Povjerenici/zamjenici povjerenika CZ	<ul style="list-style-type: none"> – logistika na mjestima prihvata, – pomoć pri organizaciji provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – distribucija hrane ugroženom stanovništvu, – informiranje stanovništva.
Postrojba civilne zaštite opće namjene	<ul style="list-style-type: none"> – potpora u provođenju mjera prve pomoći, zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – logistika na mjestima prihvata, – dopremanje najnužnijih sredstava za život, – pomoć pri distribuciji hrane i vode ugroženom stanovništvu.

Nositelji mjera su Načelnik, operativne snage sustava civilne zaštite, zdravstveni djelatnici te MUP.

Nakon proglašenja prirodne nepogode, u cilju dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda, nadležna tijela iz članka 5. Zakona provode odgovarajuće radnje.

7.3.2. Druge mjere koje uključuju suradnju u slučaju toplinskog vala s nadležnim tijelima i raznim institucijama

Kako bi se građani što bolje zaštitili uveden je sustav upozoravanja na opasnost od vrućine koji se provodi u razdoblju od 15. svibnja do 15. rujna. Temeljem prognoze temperature zraka za tekući dan

i sljedeća četiri dana, Državni hidrometeorološki zavod objavljuje upozorenja na opasnost od vrućine na sljedeće četiri razine:

- a) Nema opasnosti,
- b) Umjeren opasnost,
- c) Velika opasnost,
- d) Vrlo velika opasnost.

Pravovremene preventivne mjere mogu smanjiti broj umrlih odnosno oboljelih od toplotnog udara, te su zbog toga veoma bitne preporuke za zaštitu od velikih vrućina. Neke od preporuka za zaštitu od velikih vrućina su: rashlađenje privatnih i poslovnih prostorija, sklanjanje od vrućine, unos dovoljne količine tekućine i dr.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) prati povećanje pobola i smrtnosti vezano uz povišene temperature prikupljajući izvješća o pobolu i smrtnosti iz Zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije.

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (SZO), mortalitetna statistika je jedan od najpouzdanijih izvora zdravstvenih podataka. Mortalitetni pokazatelji su ključni za ocjenu zdravstvenog stanja stanovništva, kreiranje zdravstvenih politika, evaluaciju nacionalnih zdravstvenih programa te za regionalnu i međunarodnu usporedbu.

Stupnjevi rizika od toplinskih valova za maksimalnu i minimalnu temperaturu zraka te za bio-meteorološki indeks se izračunavaju za fiziološku ekvivalentnu temperaturu. Kritična temperatura (heat cut point) je temperatura iznad koje se pojavljuje povećana smrtnost, umjeren opasnost – smrtnost 5 % viša od prosječne, velika opasnost – smrtnost 7,5 % viša od prosječne i vrlo velika (ekstremna) opasnost – smrtnost 10 % viša od prosječne.

Ministarstvo zdravlja Republike Hrvatske za razdoblje od svibnja do rujna propisuje provođenje preventivnih mjera u skladu s Protokolom o postupanju i preporukama za zaštitu od vrućine, kako bi se pravovremeno i učinkovito djelovalo na očuvanje zdravlja i spriječile moguće posljedice visokih temperatura na zdravlje populacije. Uočen

trend povećanja zdravstvenih rizika kao i povećanja stope smrtnosti tijekom ljetnih toplinskih valova, navodi na nužnost provedbe preventivnih mjera kako bi se ublažile moguće negativne posljedice po zdravlje te smanjio broj umrlih zbog vrućina.

7.4. Olujno i orkansko nevrijeme na području općine Klis

Olujni i orkanski vjetrovi manifestiraju se jakim oborinama (često u obliku pljuskova), olujnim ili orkanskim vjetrom, jakim električnim izbijanjima, a nerijetko i tučom. Karakteristično je za nevrijeme njegova prostorna i vremenska ograničenost i veliki intenzitet. U načelu zahvaća mala područja i kratko traje, uglavnom se pojavljuje u toploj polovici godine, osobito svibanj - srpanj. Učinci nevremena su raznovrsni, ovisno o tome u kojim se vremenskim pojavama ono manifestira i to kao: olujni i orkanski vjetar, pljusak, tuča, atmosferskim električnim izbijanjima i sl.

Prema definiciji olujni vjetar je onaj koji, prema Beafortovoj ljestvici za ocjenu jačine vjetra ima 8 stupnjeva – bofora (na ljestvici od 1 do 12). On niže cijela veća stabla, lomi velike grane, sprječava svako hodanje protiv vjetra. Takvom vjetru odgovaraju brzine od 17,2 do 20,7 m/s, odnosno 62 do 74 km/h. Pod orkanskim smatra se onaj koji prema Beafortovoj ljestvici ima oznaku 12, najveću moguću na Zemljinoj površini. Prema opisu učinka ima uništavajuće djelovanje i pustoši cijeli kraj. Takvom vjetru odgovara brzina vjetra od 32,7 do 36,9 m/s odnosno od 118 do 133 km/h. Odgovarajuće brzine vjetra odnose se na izmjerene na 10 metara iznad tla.

Olujni i orkanski vjetar opaža se u sljedećim vremenskim situacijama:

- za vrijeme lokalnog nevremena, povezanog s kumulonimbusima;
- prilikom vrlo izraženih prodora hladnog zraka, najčešće sa sjeverozapada, kad zahvaća šire područje;
- prilikom puhanja određenih lokalnih vjetrova, kao što su bura i jugo.

Tablica 7. Broj dana s jakim i olujnim vjetrom te maksimalnim udarima vjetra na meteorološkoj postaji Split – Marjan od 2011. - 2020. godine

Broj dana s jakim vjetrom

Mjeseci	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	God.
SRED	10.8	12.2	11.8	6.8	6.0	3.7	3.1	2.0	4.2	7.6	10.0	10.4	88.6
MIN	4	3	6	2	1	1	/	/	/	2	2	/	39
MAKS	18	19	17	14	12	9	5	5	7	14	18	18	130

Broj dana s olujnim vjetrom

SRED	1.4	2.2	2.0	1.1	0.6	0.2	0.1	/	0.6	0.7	2.4	1.8	13.1
MIN	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	2
MAKS	3	4	5	4	4	1	1	/	2	2	7	6	26

Izvor: DHMZ

S obzirom na svoje rušilačko djelovanje, olujni i orkanski vjetar vrlo štetno djeluje na građevinarsku djelatnost jer onemogućava radove, ruši dizalice, krovove i loše izvedene građevinske objekte. U području elektroprivrede i telekomunikacija, kidaju se električni i telekomunikacijski vodovi, ruše njihovi nosači. Ujedno uzrokuje velike materijalne štete na objektima (nosi krovove), nasadima i ostalim materijalnim sredstvima.

Usljed olujnog ili orkanskog nevremena može doći do štete na staklenicima, krovištima, drvenim stupovima javne rasvjete, gubitka električne energije zbog kvara na dalekovodu, kidanja telekomunikacijskih vodova, lomljenja grana i čupanja stabala te pojave posolice, po cestama može biti

odlomljenih grana, prometnih znakova, kontejnera za smeće što znatno otežava promet. Na cestama može doći do prekida prometa uslijed, primjerice, pada stabla na dio prometnice. Olujno ili orkansko nevrijeme može prouzročiti materijalne štete na brojnim objektima i vozilima. Olujno ili orkansko nevrijeme za sobom često nosi jaku kišu i nerijetko pojavu tuče što još više otežava svakodnevno funkcioniranje života stanovništva, kao i dodatne materijalne štete.

7.4.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju olujnog i orkanskog nevremena

Mjere civilne zaštite u slučaju olujnog i orkanskog nevremena su:

- Organizacija obavještanja o pojavi opasnosti (standardni operativni postupak u suradnji s komunikacijskim centrom 112)

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prijem obavijesti o nadolazećoj opasnosti od i/ili kad se proglaši stanje velike nesreće	PU CZ Split	Načelnik
Pozivanje Stožera CZ Općine Klis	Načelnik / načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera CZ
Prikupljanje informacija o prohodnosti prometnica	član Stožera CZ	povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o funkcioniranju sustava za elektroopskrbu, vodoopskrbu, telekomunikacije	član Stožera CZ	vlasnici KI, povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju društvenih i stambenih objekata na prostoru	član Stožera CZ	povjerenici CZ
Aktiviranje vatrogasnih snaga	Načelnik / načelnik Stožera CZ	Zapovjednici vatrogasnih snaga
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju opskrbu električnom energijom po sljedećim prioritetima: 1. zdravstveni objekti, 2. komunikacijska i informacijska tehnologija, 3. vodoopskrbni sustav, 4. vatrogasni domovi, 5. smještajni kapaciteti, 6. objekti za pripremu hrane, 7. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ, odgovorne osobe objekata

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za opskrbu električnom energijom	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnik objekata kritične infrastrukture
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju vodoopskrbu po sljedećim prioritetima: 1. zdravstveni objekti, 2. vatrogasni domovi, 3. objekti za pripremu hrane, 4. smještajni kapaciteti, 5. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera za odgovorne osobe objekata
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za vodoopskrbu	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnik objekata kritične infrastrukture
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju komunikacijske i informacijske tehnologije sljedećim prioritetom: 1. zgrada općinske uprave, 2. pošta, 3. zdravstveni objekti, 4. vatrogasni domovi, 5. smještajni kapaciteti, 6. objekti za pripremu hrane, 7. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera za odgovorne osobe objekata
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava komunikacijske i informacijske tehnologije	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnik objekata kritične infrastrukture
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju prometa sljedećim prioritetom: 1. državne ceste, 2. županijske ceste, 3. lokalne ceste, ili kako utvrdi načelnik Stožera	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera za odgovorne osobe objekata kritične infrastrukture
Upućivanje zahtjeva za osiguranje prohodnosti prometnica	Načelnik	načelnik Stožera, odgovorna osoba kritične infrastrukture
Analiziranje trenutnog stanja s obzirom na razmjere štete i donošenje odluke o opsegu mjera zaštite i spašavanja	Načelnik	Stožer CZ
Pozivanje povjerenika CZ	Načelnik	načelnik Stožera
Pozivanje upravljačke skupine PON CZ	Načelnik	načelnik Stožera, zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Pozivanje vlasnika poduzeća i obrta koji se bave takvom vrstom djelatnosti koja može izvršiti privremenu sanaciju štete	Načelnik	načelnik Stožera CZ

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Traženje angažmana PON CZ	Načelnik	ŽC 112, načelnik Stožera CZ
Mobilizacija pripadnika PON CZ	načelnik Stožera CZ	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Pomoć pripadnika PON CZ u sanaciji štete	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ	Zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Izveštavanje župana i predlaganje aktiviranja Povjerenstava za procjenu šteta od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima	Načelnik	djelatnici Općine Klis
Sukladno Standardnom operativnom postupku o korištenju prognoza DHMZ	Načelnik / načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera CZ
Pozivanje Stožera CZ	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Analiza dobivenih informacija i procjena posljedica koje vremenska nepogoda može izazvati na području općine Klis, definirajući pri tome područja koja će prva biti ugrožena	Načelnik	Stožer CZ
Upućivanje zahtjeva za žurnom objavom potrebnih informacija, ukoliko se na radijskim postajama nije objavilo najavu vremenske nepogode i upute stanovništvu za postupanje u takvim situacijama	načelnik Stožera CZ	sredstva javnog priopćavanja
Kada su prethodno upotrijebljene sve sposobnosti operativnih snaga sustava civilne zaštite i iskorišteni svi kapaciteti ili ako su nedostatni za učinkovitost spašavanja na razini općine Klis, načelnik Stožera upućuje Načelniku Zahtjev kojim traži pomoć od više hijerarhijske razine	Načelnik	Načelnik Stožera CZ
Uspostavljanje 24-satnog dežurstva zbog informiranja stanovništva o trenutnoj situaciji, u cilju smanjenja osjećaja nesigurnosti i suzbijanja panike	načelnik Stožera CZ	djelatnici Općine Klis
Povjerenstva nastavljaju aktivnosti na popisu i procjeni šteta sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ("Narodne novine", broj 16/19)		

- Organizacija provođenja mjera i aktivnosti sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite za preventivnu zaštitu i otklanjanje posljedica olujnog i orkanskog nevremena

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o naseljima u kojima je moguća pojava orkanskog nevremena i procjena stanja što bi bilo ugroženo na zahvaćenom području	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, vodovodno poduzeće, povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvenih usluga te stanju kritične infrastrukture	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ, zdravstveni djelatnici, vlasnici KI

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava kritične infrastrukture	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnici objekata KI
Organizacija logistike	Načelnik / načelnik Stožera CZ	PON CZ
Čišćenje prometnica i javnih površina	načelnik Stožera CZ	Vatrogasne snage, Pravne osobe od interesa za sustav CZ – davatelji MTS, HGSS Split
Pružanje prve pomoći stanovništvu	načelnik Stožera CZ	Gradsko društvo Crvenog križa Solin, HGSS Split
Pružanje prve pomoći unesrećenima te njihovo medicinsko zbrinjavanje	načelnik Stožera CZ	Zdravstvene službe

– Procedure kojima se utvrđuju mogućnosti pružanja prve medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja te organizacija djelovanja drugih nositelja reagiranja

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera CZ	zdravstveni djelatnici
Prikupljanje informacija o stanju medicinske opreme, zaliha lijekova i sanitetskog materijala	član Stožera CZ	zdravstveni djelatnici
Analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, voditelji objekata zdravstvene zaštite
Organizacija prijevoza povrijeđenih do mjesta za trijažu	voditelji objekata zdravstvene zaštite	zdravstveni djelatnici, članovi Gradskog društva Crveni križ, pripadnici PON CZ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do bolnice	voditelj DZ Split	zdravstveni djelatnici, članovi Gradskog društva Crveni križ, pripadnici PON CZ
Pozivanje ovlaštenih mrtvozornika u cilju identifikacije i proglašenja smrti	član Stožera CZ	ovlašteni mrtvozornici

– Zadaće operativnih kapaciteta za otklanjanje posljedica od olujnog i orkanskog nevremena

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Stožer CZ Općine Klis	<ul style="list-style-type: none"> – prikupljanje informacija o razmjerima ugroze zahvaćenog područja, – poduzimanje svih potrebnih aktivnosti u nadležnosti Stožera CZ, – aktiviranje operativnih snaga sustava CZ, – upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za opskrbu električnom energijom, sustava za opskrbu vodom te sustava komunikacijske i informacijske tehnologije, – prohodnosti prometnica, – komunikacija s PU SDŽ, – analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite, – stavljanje u stanje pripravnosti kapaciteta za zdravstveno zbrinjavanje, – traženje dodatne pomoći od više hijerarhijske razine, – informiranje stanovništva.
Vatrogasne snage	<ul style="list-style-type: none"> – provesti/potvrditi početnu procjenu, – pružanje prve pomoći do predaje na stručnu medicinsku skrb, – osiguravanje pristupa objektima kritične infrastrukture, – osiguranje prohodnosti prometnica, – pomoć stanovništvu i životinjama.
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – davatelji materijalno-tehničkih sredstava	<ul style="list-style-type: none"> – pomoć stanovništvu i životinjama, – osiguranje pristupa objektima kritične infrastrukture, – osiguranje prohodnosti prometnica.
Komunalno poduzeće	<ul style="list-style-type: none"> – osiguranje prohodnosti prometnica, – osiguranje pristupa objektima, – odvoz porušenih granja, otpada na predviđeno mjesto.
Vlasnici i operateri kritične infrastrukture – proizvodnja i distribucija električnom energijom	<ul style="list-style-type: none"> – stavljanje u funkciju objekata kritične infrastrukture, – iskapčanje električne energije.
Pravne osobe od interesa za sustav CZ – smještajni kapaciteti i osiguranje prehrane	<ul style="list-style-type: none"> – osiguranje smještaja i pripreme hrane za ugrožene osobe .
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – prijevoznici	<ul style="list-style-type: none"> – transport unesrećenih s područja ugroze, – suradnja i koordinacija aktivnosti s poduzećima građevinske djelatnosti i komunalnim službama.
Zdravstvene službe	<ul style="list-style-type: none"> – organizacija pružanja prve medicinske pomoći, – pružanje medicinske pomoći ozlijeđenima.
Veterinarske snage	<ul style="list-style-type: none"> – zbrinjavanje žive i uginule stoke u ugroženim područjima.

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Gradsko društvo Crveni križ Solin	<ul style="list-style-type: none"> – evidentiranje ugroženih osoba, – pružanje prve medicinske pomoći, – zadaće vezane uz evakuaciju i zbrinjavanje.
Povjerenici/zamjenici povjerenika CZ	<ul style="list-style-type: none"> – logistika na mjestima prihvata, – pomoć pri organizaciji provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – distribucija hrane ugroženom stanovništvu, – informiranje stanovništva.
Postrojba civilne zaštite opće namjene	<ul style="list-style-type: none"> – potpora u provođenju mjera spašavanja, prve pomoći, zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – logistika na mjestima prihvata, – dopremanje najnužnijih sredstava za život, – pomoć pri distribuciji hrane i vode ugroženom stanovništvu.

Nositelji mjera su Načelnik, operativne snage sustava civilne zaštite, zdravstveni djelatnici te MUP.

Nakon proglašenja prirodne nepogode, u cilju dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda, nadležna tijela iz članka 5. Zakona provode odgovarajuće radnje.

7.4.2. Druge mjere koje uključuju suradnju u slučaju olujnog i orkansnog nevremena s nadležnim tijelima i raznim institucijama

DHMZ može prognozirati pojavu olujnog i orkansnog nevremena s vrlo velikom vjerojatnošću.

Pojavnost jake oluje (10 stupanj Baufortove ljestvice) i posljedice koje bi ona izazvala zahtijevaju angažman većeg broja ljudi, budući da je

on takve snage da pomiče predmete i baca crijepe s krovova, obara drveće i čupa ga s korijenjem te čini znatne štete na građevinskim objektima.

7.5. Snijeg i led na području općine Klis

Snijeg može predstavljati ozbiljnu poteškoću za normalno odvijanje svakodnevnih aktivnosti kao što je npr. cestovni promet ili može predstavljati opterećenje na građevinskoj infrastrukturi (dalekovodi, zgrade i dr.). Iako mali, rizik od snijega javlja se od prosinca do ožujka.

Područje općine Klis ne može očekivati padanje snijega svake godine, ali u zimskim razdobljima može doći do njegove pojave. Dosadašnja iskustva rada zimske službe u smislu održavanja županijskih i lokalnih cesta su dobra budući da je osigurana prohodnost cesta u ovim uvjetima.

Tablica 8. Godišnji hod odabranih meteoroloških parametara s meteorološke postaje Split – Marjan, 2011. - 2020. god. (količina oborina $\geq 0,1$ mm)

Mjeseci	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	Zbroj
Broj dana s padanjem snijega													
SRED	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8
STD	0,0	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,8
MIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MAKS	0	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maksimalna visina snijega (cm)													
MAKS	0	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Izvor: DHMZ

Mogući su problemi na prometnicama gdje uslijed iznenadnog nanosa snijega može doći do prekida ili otežanog odvijanja cestovnog prometa i prohodnosti do udaljenih dijelova naselja na uzvisinama, što za

posljedicu ima otežano pružanja zdravstvene skrbi. U periodu pojave većeg snijega mogu nastupiti i štete u gospodarstvu, elektroprivredi, poljoprivredi, graditeljstvu i sl.

Mjere zaštite od snježnih oborina obuhvaćaju redovne akcije čišćenja snijega od strane zimske službe. Planirana širina prometnica omogućuje efikasno čišćenje snijega. Sustav oborinske odvodnje planiran je za količine koje mogu nastati otapanjem očekivanih količina snijega.

Pojava zaleđenih kolnika može biti uzrokovana meteorološkim pojavama ledene kiše, poledice i

površinskog leda (zaleđeno i klizavo tlo). To su izvanredne meteorološke pojave koje u hladno doba godine ugrožavaju promet i ljudsko zdravlje, a u motriteljskoj praksi Republike Hrvatske opažaju se i bilježe.

Ledena kiša odnosi se na kišu koju čine kapljice koje se u doticaju s hladnim predmetima i tlom zamrzavaju, te tvore glatku ledenu koru na zemlji meteorološkog naziva poledica.

Na meteorološkoj postaji Split – Marjan godišnje prosječno nema povoljnih dana za poledicu.

Tablica 9. Godišnji hod odabranih meteoroloških parametara na meteorološkoj postaji Split - Marjan, 2011. - 2021. godine

Broj dana s poledicom ($R_d \geq 0,1 \text{ mm}$ i $t_{\text{min}2m} \leq 3,0^\circ \text{C}$)													
Mjeseci	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	Zbroj
SRED	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,1
MIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MAKS	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Izvor: DHMZ

Mjere zaštite od poledice obuhvaćaju redovno zasoljavanje prometnica od strane zimske službe. Planske mjere zaštite od poledice uključuju efikasnu površinsku odvodnju oborinskih voda s prometnih i drugih javnih površina.

7.5.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju snijega i leda

Mjere civilne zaštite u slučaju snijega i leda su:

- Organizacija obavještanja o pojavi opasnosti (standardni operativni postupak u suradnji s komunikacijskim centrom 112)

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prijem obavijesti o nadolazećoj opasnosti od i/ili kad se proglašuje stanje velike nesreće	PU CZ Split	Načelnik
Pozivanje Stožera CZ	Načelnik / načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera CZ
Prikupljanje informacija o prohodnosti prometnica	član Stožera CZ	povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o funkcioniranju sustava za elektroopskrbu, vodoopskrbu, telekomunikacije	član Stožera CZ	vlasnici kritične infrastrukture, povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju društvenih i stambenih objekata na prostoru	član Stožera CZ	povjerenici CZ
Aktiviranje vatrogasnih snaga	Načelnik / načelnik Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju opskrbu električnom energijom po sljedećim prioritetima: 1. zdravstveni objekti, 2. komunikacijska i informacijska tehnologija, 3. vodoopskrbni sustav, 4. vatrogasni domovi, 5. smještajni kapaciteti, 6. objekti za pripremu hrane, 7. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ, odgovorne osobe objekata
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za opskrbu električnom energijom	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnik objekata kritične infrastrukture
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju vodoopskrbu po sljedećim prioritetima: 1. zdravstveni objekti, 2. vatrogasni domovi, 3. objekti za pripremu hrane, 4. smještajni kapaciteti, 5. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera za odgovorne osobe objekata
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za vodoopskrbu	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju komunikacijske i informacijske tehnologije sljedećim prioritetom: 1. zgrada općinske uprave, 2. pošta, 3. zdravstveni objekti, 4. vatrogasni domovi, 5. smještajni kapaciteti, 6. objekti za pripremu hrane, 7. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera za odgovorne osobe objekata KI
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava komunikacijske i informacijske tehnologije	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju prometa sljedećim prioritetom: 1. državne ceste, 2. županijske ceste, 3. lokalne ceste, ili kako utvrdi načelnik Stožera	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera za odgovorne osobe objekata kritične infrastrukture
Upućivanje zahtjeva za osiguranje prohodnosti prometnica	Načelnik	načelnik Stožera CZ, odgovorna osoba KI
Analiziranje trenutnog stanja s obzirom na razmjere štete i donošenje odluke o opsegu mjera zaštite i spašavanja	Načelnik	Stožer CZ
Pozivanje povjerenika CZ	Načelnik	načelnik Stožera

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Pozivanje upravljačke skupine PON CZ	Načelnik	načelnik Stožera CZ, zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Pozivanje vlasnika poduzeća i obrta koji se bave takvom vrstom djelatnosti koja može izvršiti privremenu sanaciju štete	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Traženje angažmana PON CZ	Načelnik	ŽC 112, načelnik Stožera CZ
Mobilizacija pripadnika PON CZ	načelnik Stožera CZ	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Pomoć pripadnika PON CZ u sanaciji štete	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ	Zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Izveštavanje župana i predlaganje aktiviranja Povjerenstava za procjenu šteta od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima	Načelnik	djelatnici Općine
Povjerenstva nastavljaju aktivnosti na popisu i procjeni šteta sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ("Narodne novine", broj 16/19)		
Sukladno Standardnom operativnom postupku o korištenju prognoza DHMZ	Načelnik / Načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera CZ
Analiza dobivenih informacija i procjena posljedica koje vremenska nepogoda može izazvati na području općine Klis, definirajući pri tome područja koja će prva biti ugrožena	Načelnik	Stožer CZ
Upućivanje zahtjeva za žurnom objavom potrebnih informacija, ukoliko se na radijskim postajama nije objavilo najavu vremenske nepogode i upute stanovništvu za postupanje u takvim situacijama	načelnik Stožera CZ	sredstva javnog priopćavanja
Informiranje stanovništva koristeći megafon na vozilu prolazeći kroz naselja: vozila vatrogasnih službi	načelnik Stožera CZ	povjerenici CZ, djelatnici Općine Klis
Uspostavljanje 24-satnog dežurstva zbog informiranja stanovništva o trenutnoj situaciji, u cilju smanjenja osjećaja nesigurnosti i suzbijanja panike	načelnik Stožera CZ	djelatnici Općine Klis
Kada su prethodno upotrijebljene sve sposobnosti operativnih snaga sustava civilne zaštite i iskorišteni svi kapaciteti ili ako su nedostatni za učinkovitost spašavanja na razini općine Klis, načelnik Stožera upućuje Načelniku Zahtjev kojim traži pomoć od više hijerarhijske razine	Načelnik	Načelnik Stožera CZ

- Organizacija provođenja mjera i aktivnosti sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite za preventivnu zaštitu i otklanjanje posljedica snijega i leda

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o naseljima u kojima je moguća pojava snijega i leda i procjena stanja što bi bilo ugroženo na zahvaćenom području	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvenih usluga te stanju kritične infrastrukture	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ, zdravstveni djelatnici, vlasnici kritične infrastrukture
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava kritične infrastrukture	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnici objekata kritične infrastrukture
Organizacija logistike	Načelnik / načelnik Stožera CZ	PON CZ
Čišćenje prometnica i javnih površina	načelnik Stožera CZ	Vatrogasne snage, Pravne osobe od interesa za sustav CZ – davatelji MTS, HGSS Split
Pružanje prve pomoći unesrećenima te njihovo medicinsko zbrinjavanje	načelnik Stožera CZ	Gradsko društvo Crvenog križa Solin, HGSS Split, zdravstvene službe

- Procedure kojima se utvrđuju mogućnosti pružanja prve medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja te organizacija djelovanja drugih nositelja reagiranja

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera CZ	zdravstveni djelatnici
Prikupljanje informacija o stanju medicinske opreme, zaliha lijekova i sanitetskog materijala	član Stožera CZ	zdravstveni djelatnici
Analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ voditelji zdravstvenih ustanova
Organizacija prijevoza povrijeđenih do mjesta za trijažu	voditelji zdravstvenih ustanova	zdravstveni djelatnici, članovi Gradskog društva Crveni križ, pripadnici PON CZ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do bolnice	voditelji zdravstvenih ustanova	zdravstveni djelatnici, članovi Gradskog društva Crveni križ, pripadnici PON CZ

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Pozivanje ovlaštenih mrtvozornika u cilju identifikacije i proglašenja smrti	član Stožera CZ	ovlašteni mrtvozornici
Organizacija pružanje veterinarske pomoći	Stožer CZ	djelatnici veterinarskih ustanova

– Zadaće operativnih kapaciteta za otklanjanje posljedica od snijega i leda

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Stožer CZ Općine Klis	<ul style="list-style-type: none"> – prikupljanje informacija o razmjerima ugroze zahvaćenog područja, – poduzimanje svih potrebnih aktivnosti u nadležnosti Stožera CZ, – aktiviranje operativnih snaga sustava CZ, – upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava kritične infrastrukture komunikacijske i informacijske tehnologije, – prohodnosti prometnica, – komunikacija s PU SDŽ, – analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite, – stavljanje u stanje pripravnosti kapaciteta za zdravstveno zbrinjavanje, – traženje dodatne pomoći od više hijerarhijske razine, – informiranje stanovništva.
Vatrogasne snage	<ul style="list-style-type: none"> – provesti/potvrditi početnu procjenu, – pružanje prve pomoći do predaje na stručnu medicinsku skrb, – osiguravanje pristupa objektima kritične infrastrukture, – osiguranje prohodnosti prometnica, – pomoć stanovništvu i životinjama.
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – davatelji materijalno-tehničkih sredstava	<ul style="list-style-type: none"> – pomoć stanovništvu i životinjama, – osiguranje pristupa objektima kritične infrastrukture, – osiguranje prohodnosti prometnica.
Komunalno poduzeće	<ul style="list-style-type: none"> – osiguranje prohodnosti prometnica, – osiguranje pristupa objektima, – odvoz porušenih granja, otpada na predviđeno mjesto.
Vlasnici i operateri kritične infrastrukture – proizvodnja i distribucija električnom energijom	<ul style="list-style-type: none"> – stavljanje u funkciju objekata kritične infrastrukture, – iskapčanje električne energije,
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – smještajni kapaciteti i osiguranje prehrane	<ul style="list-style-type: none"> – osiguranje smještaja i pripreme hrane za ugrožene osobe.

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – prijevoznici	<ul style="list-style-type: none"> – transport unesrećenih s područja ugroze, – suradnja i koordinacija aktivnosti s poduzećima građevinske djelatnosti i komunalnim službama.
Zdravstvene službe	<ul style="list-style-type: none"> – organizacija pružanja prve medicinske pomoći, – pružanje medicinske pomoći ozlijeđenima.
Veterinarske snage	<ul style="list-style-type: none"> – zbrinjavanje živih i uginulih životinja na ugroženim područjima.
Gradsko društvo Crveni križ Solin	<ul style="list-style-type: none"> – evidentiranje ugroženih osoba, – pružanje prve medicinske pomoći, – zadaće vezane uz evakuaciju i zbrinjavanje.
Povjerenici/zamjenici povjerenika CZ	<ul style="list-style-type: none"> – logistika na mjestima prihvata, – pomoć pri organizaciji provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – distribucija hrane ugroženom stanovništvu, – informiranje stanovništva.
Postrojba civilne zaštite opće namjene	<ul style="list-style-type: none"> – potpora u provođenju mjera spašavanja, prve pomoći, zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – logistika na mjestima prihvata, – dopremanje najnužnijih sredstava za život, – pomoć pri distribuciji hrane i vode ugroženom stanovništvu.

Nositelji mjera su Načelnik, operativne snage sustava civilne zaštite, zdravstveni djelatnici te MUP.

Nakon proglašenja prirodne nepogode, u cilju dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda, nadležna tijela iz članka 5. Zakona provode odgovarajuće radnje.

7.5.2. Druge mjere koje uključuju suradnju u slučaju snijega i leda s nadležnim tijelima i raznim institucijama

DHMZ može prognozirati pojavu snijega i leda s vrlo velikom vjerojatnošću.

Pod održavanjem nerazvrstanih cesta u zimskim uvjetima podrazumijevaju se radovi neophodni za održavanje prohodnosti nerazvrstanih cesta i sigurnog odvijanja prometa, za režim prometa u zimskim uvjetima koji je određen posebnim propisima. Cesta se smatra prohodnom kada je radovima na uklanjanju snijega omogućeno prometovanje vozila uz upotrebu zimske opreme, u skladu s posebnim propisom o prometovanju vozila u zimskim uvjetima.

Pod redovnim održavanjem ulica u zimskim uvjetima podrazumijeva se:

– pripremni radovi prije nastupanja zimskih uvjeta,

- organiziranje mjesta pripravnosti zimske službe,
- zaštitne mjere protiv stvaranja poledice, snježnih nanosa, zapuha,
- čišćenje snijega s kolnika i prometne signalizacije i pješačkih prijelaza,
- u slučaju velikih snježnih oborina stalno obavješćivanje o stanju prohodnosti,
- uklanjanje vozila koja su ostala na kolniku i onemogućuju normalno čišćenje ulica od snijega,
- osiguranje odvodnje s kolnika i nogostupa kad nastupa otapanje snijega.

S obzirom na tehničke karakteristike i prometno-ekonomski značaj svakog prometnog pravca Planom zimske službe utvrđuje se:

- mjesto pripravnosti zimske službe,
- stupnjevi pripravnosti,
- potreban broj ljudstva, mehanizacije i materijala za posipanje i njihov razmještaj po mjestima pripravnosti,
- redoslijed izvođenja radova, uzimajući u obzir utvrđene razine prednosti,
- dinamiku provođenja pojedinih aktivnosti,
- nadzor i kontrolu provođenja zimske službe,

- uvjete kada se zbog sigurnosti prometa isti ograničava ili zabranjuje za pojedine vrste vozila,
- sistem veze,
- procjenu troškova zimske službe,
- obavješćivanje o stanju i prohodnosti cesta.

7.6. Tuča na području općine Klis

Ako se ledene kapljice za vrijeme padanja tuče sastanu s jakim strujom zraka koja se diže uvis, ona ponese sa sobom ove smrznute kuglice, na koje se lijepe nove kišne kapljice. Prilikom ponovnog prolaza kroz hladni zračni pojas, nove naljepljene kišne kapi oko njih stvaraju sloj koji se smrzava i tako se stvaraju veća zrna tuče. Ovaj proces dizanja i spuštanja ledenih kuglica u zraku može se ponavljati sve dok njihova težina ne postane tolika da ih zračna struja više ne može podizati i one tada padaju na zemlju. Zrna tuče ponekad mogu biti krupna kao kokošje jaje i težiti i do pola kilograma. Oborina tog tipa može nanijeti štetu od 50-80 %, a nerijetko se dogodi da za jakih oluja u samo 15-20 minuta nastane 100 %-tna šteta. Komadi leda svojim padom s velike visine nanose direktnu mehaničku štetu svim izloženim dijelovima biljke pa nakon kratkog vremenskog roka usjevi mogu biti potpuno uništeni. Uz grmljavinsko nevrijeme su česte popratne pojave kao što su jak vjetar i tuča. Pojavnost tuče kao prirodne nepogode u posljednje vrijeme sve je češća u različita doba godine čemu je osnovi uzrok prisutnost globalnih klimatskih promjena. Kraj proljeća i početak ljeta predstavlja razdoblje gdje u našem podneblju postoji velika mogućnost od nastajanja tuče. Osim velikih šteta u poljoprivredi (sezonske kulture, trajni nasadi, šume) učinci tuče izazivaju i velike štete građevinama (krovovi, staklenici, infrastruktura).

Tablica 10. Prikaz veličine komada leda i karakterističnih šteta nastalih tučom

Veličina zrna	Promjer zrna (mm)		Karakteristične štete
	od	do	
Zrno pšenice	–	3	Nema štete
Zrno graška	4	8	Mala šteta na biljnim kulturama
Zrno graha	9	12	Značajna šteta na voću, poljoprivrednim kulturama i vegetaciji

Veličina zrna	Promjer zrna (mm)		Karakteristične štete
	od	do	
Lješnjak	13	20	Velika šteta na vegetaciji, šteta na staklu, plastici, boji i drvu
Orah	21	30	Velika šteta na staklu i karoseriji vozila
Golublje jaje	31	35	Potpuno uništenje staklenih površina, štete na krovovima i mogućnost ranjavanja
Kokošje jaje	36	50	Udubljenja na karoserijama vozila i oštećenja zidova

Danas se koriste razne metode obrane od tuče. U drugoj polovici dvadesetog stoljeća osobito su bile popularne protugradne rakete koje bi se ispaljivale u olujne oblake. Rakete su bile napunjene kemijskim spojevima koji bi se u oblacima ponašali kao kondenzacijske jezgre pa bi nastao veći broj manjih zrnaca tuče, samim time bi se šteta smanjila. Ipak, nema pouzdanih dokaza o uspješnosti ove zastarjele metode koja se uglavnom još koristi u nekoliko istočnoeuropskih zemalja. Efikasnija, ali znatno skuplja metoda je "oprašivanja oblaka" specijaliziranim zrakoplovima. Važno je istaknuti da je ipak, najsigurniji način otklanjanja štete nastale zbog tuče i drugih prirodnih pojava osiguranje poljoprivrednih površina. Poštivanjem urbanističkih mjera u izgradnji objekata smanjit će se posljedice uzrokovane tučom.

Na meteorološkoj postaji Split – Marjan srednji godišnji broj dana s krutom oborinom iznosi 2,6 dana. U prosjeku najviše takvih dana javlja se u siječnju i veljači 0,6; odnosno 0,5 dana, dok se srednji broj dana u ostalim mjesecima kreće između 0,1 i 0,4 dana. U svibnju i studenom nije zabilježen ni jedan dan s krutom oborinom.

Tablica 11. Pregled broja dana s tučom na meteorološkoj postaji Split-Marjan za razdoblje 2011. - 2021. god.

Broj dana s tučom													
Mjeseci	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	Zbroj
SRED	0,6	0,5	0,4	0,1	/	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	/	0,2	2,6
MIN	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	1
MAKS	3	2	2	1	/	1	1	1	1	1	/	1	7

Izvor: DHMZ

7.6.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju tuče

Mjere civilne zaštite u slučaju tuče uključuju:

- Organizaciju obavještavanja o pojavi opasnosti (standardni operativni postupak u suradnji s komunikacijskim centrom 112)

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prijem obavijesti o nadolazećoj opasnosti od i/ili kad se proglasi stanje velike nesreće	PU CZ Split	Načelnik
Pozivanje Stožera CZ Općine Klis	Načelnik / Načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera CZ
Prikupljanje informacija o prohodnosti prometnica	član Stožera CZ	povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o funkcioniranju sustava za elektroopskrbu, vodoopskrbu, telekomunikacije	član Stožera CZ	vlasnici kritične infrastrukture, povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju društvenih i stambenih objekata na prostoru	član Stožera CZ	povjerenici CZ
Aktiviranje vatrogasnih snaga	član Stožera CZ	Zapovjednici vatrogasnih snaga
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju opskrbu električnom energijom po sljedećim prioritetima: 1. zdravstveni objekti, 2. komunikacijska i informacijska tehnologija, 3. vodoopskrbni sustav, 4. smještajni kapaciteti, 5. objekti za pripremu hrane, 6. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera – odgovorne osobe objekata
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za opskrbu električnom energijom	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju vodoopskrbu po sljedećim prioritetima: 1. zdravstveni objekti, 2. objekti za pripremu hrane, 3. smještajni kapaciteti, 4. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera za odgovorne osobe objekata

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za vodoopskrbu	Načelnik	Načelnik Stožera CZ
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju komunikacijske i informacijske tehnologije sljedećim prioritetom: 1. zgrada općinske uprave, 2. pošta, 3. zdravstveni objekti, 4. smještajni kapaciteti, 5. objekti za pripremu hrane, 6. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera za odgovorne osobe objekata
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava komunikacijske i informacijske tehnologije	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnik objekata kritične infrastrukture
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju prometa	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera za odgovorne osobe objekata kritične infrastrukture
Upućivanje zahtjeva za osiguranje prohodnosti prometnica na području	Načelnik	načelnik Stožera, odgovorna osoba kritične infrastrukture
Analiziranje trenutnog stanja s obzirom na razmjere štete i donošenje odluke o opsegu mjera zaštite i spašavanja	Načelnik	Stožer CZ
Pozivanje povjerenika CZ	Načelnik	načelnik Stožera
Pozivanje vlasnika poduzeća i obrta koji se bave takvom vrstom djelatnosti koja može izvršiti privremenu sanaciju štete	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Traženje angažmana PON CZ	Načelnik	ŽC 112, načelnik Stožera
Mobilizacija pripadnika PON CZ	načelnik Stožera CZ	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Pomoć pripadnika PON CZ u sanaciji štete	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ	Zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Izvještavanje župana i predlaganje aktiviranja Povjerenstava za procjenu šteta od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima	Načelnik	djelatnici Općine Klis
Sukladno Standardnom operativnom postupku o korištenju prognoza DHMZ	Načelnik / Načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera CZ
Analiza dobivenih informacija i procjena posljedica koje vremenska nepogoda može izazvati na području općine Klis, definirajući pri tome područja koja će prva biti ugrožena	Načelnik	Stožer CZ

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Upućivanje zahtjeva za žurnom objavom potrebnih informacija, ukoliko se na radijskim postajama nije objavila najava vremenske nepogode i upute stanovništvu za postupanje u takvim situacijama	načelnik Stožera CZ	sredstva javnog priopćavanja
Kada su prethodno upotrijebljene sve sposobnosti operativnih snaga sustava civilne zaštite i iskorišteni svi kapaciteti ili ako su nedostadni za učinkovitost spašavanja na razini općine Klis, načelnik Stožera upućuje Načelniku Zahtjev kojim traži pomoć od više hijerarhijske razine	Načelnik	Načelnik Stožera CZ
Uspostavljanje 24-satnog dežurstva zbog informiranja stanovništva o trenutnoj situaciji, u cilju smanjenja osjećaja nesigurnosti i suzbijanja panike	načelnik Stožera CZ	djelatnici Općine Klis
Povjerenstva nastavljaju aktivnosti na popisu i procjeni šteta sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ("Narodne novine", broj 16/19)		

- Organizaciju provođenja mjera i aktivnosti sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite za preventivnu zaštitu i otklanjanje posljedica tuče

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o naseljima u kojima je moguća pojava snijega i leda i procjena stanja što bi bilo ugroženo na zahvaćenom području	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvenih usluga te stanju kritične infrastrukture	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ, zdravstveni djelatnici, vlasnici KI
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava kritične infrastrukture	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnici objekata kritične infrastrukture
Organizacija logistike	Načelnik / načelnik Stožera CZ	PON CZ
Čišćenje prometnica i javnih površina	načelnik Stožera CZ	Vatrogasne snage, Pravne osobe od interesa za sustav CZ – davatelji MTS, HGSS Split
Pružanje prve pomoći stanovništvu	načelnik Stožera CZ	Gradsko društvo Crvenog križa Solin, HGSS Split
Pružanje prve pomoći unesrećenima te njihovo medicinsko zbrinjavanje	načelnik Stožera CZ	Zdravstvene službe

- Procedure kojima se utvrđuju mogućnosti pružanja prve medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja te organizacija djelovanja drugih nositelja reagiranja

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera CZ	liječnici u ambulancama
Prikupljanje informacija o stanju medicinske opreme, zaliha lijekova i sanitetskog materijala	član Stožera CZ	liječnici u ambulancama
Analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do mjesta za trijažu	voditelj DZ SDŽ	Djelatnici zdravstva, članovi GDCK, pripadnici PON CZ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do bolnice	voditelj DZ SDŽ	Djelatnici zdravstva, članovi GDCK, pripadnici PON CZ
Pozivanje ovlaštenih mrtvozornika u cilju identifikacije i proglašenja smrti	član Stožera CZ	ovlašteni mrtvozornici

- Zadaće operativnih kapaciteta za otklanjanje posljedica od tuče

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Stožer CZ Općine Klis	<ul style="list-style-type: none"> – prikupljanje informacija o razmjerima ugroze zahvaćenog područja, – poduzimanje svih potrebnih aktivnosti u nadležnosti Stožera CZ, – aktiviranje operativnih snaga sustava CZ, – upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava kritične infrastrukture komunikacijske i informacijske tehnologije, – prohodnosti prometnica, – komunikacija s PU SDŽ, – analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite, – stavljanje u stanje pripravnosti kapaciteta za zdravstveno zbrinjavanje, – traženje dodatne pomoći od više hijerarhijske razine, – informiranje stanovništva.
Vatrogasne snage	<ul style="list-style-type: none"> – provesti/potvrditi početnu procjenu, – pružanje prve pomoći do predaje na stručnu medicinsku skrb, – osiguravanje pristupa objektima kritične infrastrukture, – osiguranje prohodnosti prometnica, – pomoć stanovništvu i životinjama.
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – davatelji materijalno - tehničkih sredstava	<ul style="list-style-type: none"> – pomoć stanovništvu i životinjama, – osiguranje pristupa objektima kritične infrastrukture, – osiguranje prohodnosti prometnica.
Komunalno poduzeće	<ul style="list-style-type: none"> – osiguranje prohodnosti prometnica, – osiguranje pristupa objektima, – odvoz porušenih granja, otpada na predviđeno mjesto.

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Vlasnici i operateri kritične infrastrukture	– stavljanje u funkciju objekata kritične infrastrukture.
Pravne osobe od interesa za sustav CZ – smještajni kapaciteti i osiguranje prehrane	– osiguranje smještaja i pripreme hrane za ugrožene osobe.
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – prijevoznici	– transport unesrećenih s područja ugroze, – suradnja i koordinacija aktivnosti s poduzećima građevinske djelatnosti i komunalnim službama.
Zdravstvene službe	– organizacija pružanja prve medicinske pomoći, – pružanje medicinske pomoći ozlijeđenima.
Veterinarske snage	– zbrinjavanje žive i uginule stoke u ugroženim područjima.
Gradsko društvo Crveni križ	– evidentiranje ugroženih osoba, – pružanje prve medicinske pomoći, – zadaće vezane uz zbrinjavanje.
Povjerenici/zamjenici povjerenika CZ	– logistika na mjestima prihvata, – pomoć pri organizaciji provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – distribucija hrane ugroženom stanovništvu, – informiranje stanovništva.
Postrojba civilne zaštite opće namjene	– potpora u provođenju mjera spašavanja, prve pomoći, zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – logistika na mjestima prihvata, – dopremanje najnužnijih sredstava za život, – pomoć pri distribuciji hrane i vode ugroženom stanovništvu.

Nositelji mjera su Načelnik, operativne snage sustava civilne zaštite, zdravstveni djelatnici te MUP.

Nakon proglašenja prirodne nepogode, u cilju dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda, nadležna tijela iz članka 5. Zakona provode odgovarajuće radnje.

7.6.2. Druge mjere koje uključuju suradnju u slučaju tuče s nadležnim tijelima i raznim institucijama

Protugradne rakete kao i mreže su izvrstan način obrane od tuče, no njihov veliki nedostatak je njihova visoka cijena po hektaru.

Autonomne mjere su promjena sortimenta, datuma sjetve/žetve, upotreba gnojiva i pesticida i sl. Dugoročne mjere podrazumijevaju strukturne promjene u svrhu prilagodbe na klimatske promje-

ne. To uključuje način korištenja poljoprivrednog zemljišta, njegovu lokaciju, tip uzgoja, sorte te razne agrotehničke mjere. Jedno od rješenja i odgovora na klimatske promjene svakako je prelazak na ekološku poljoprivredu. Iako je prelazak na ovaj tip proizvodnje dugotrajan proces te zahtijeva znatno podizanje kapaciteta u smislu edukacije i tehnologija, on se svakako može nazvati mjerom prilagodbe klimatskim promjenama.

7.7. Požar otvorenog tipa na području općine Klis

Požar otvorenog prostora, pri čemu se prije svega misli na požare raslinja, složena su pojava u kojoj se isprepliću različita termodinamička i aerodinamična događanja. Na njih značajno utječe konfiguracija terena kojim se požar kreće, karakteristike vegetacije koja gori te lokalni meteorološki uvjeti na mjestu požarišta. Opasnosti od požara

ljeti pridonosi smanjena pojava oborina i pojave ljetnih suša.

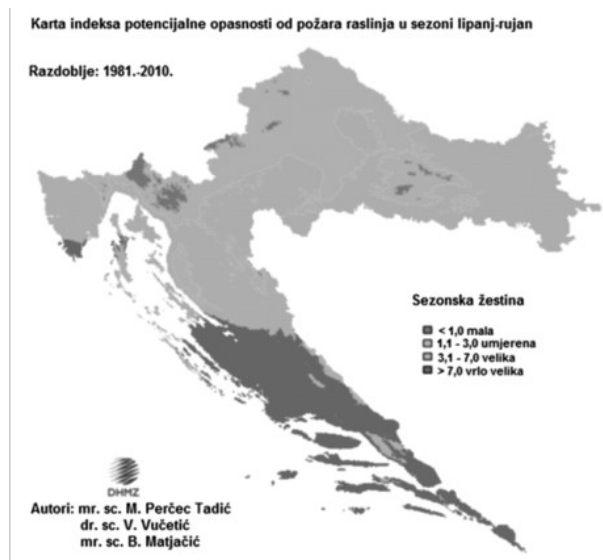
Obzirom na geografski položaj i značajne površine pod šumama i drugim raslinjem, kao i periode suša, općina Klis ima određeni potencijal ugroze požarima otvorenog tipa. Požari raslinja stvaraju znatne izravne i neizravne štete, a njihovo gašenje ponekad iziskuje angažiranje velikog materijalnog, tehničkog i kadrovskog potencijala sustava civilne zaštite.

Zbog izrazito velike opasnosti od izbijanja požara na otvorenom prostoru, prvenstveno šumama i poljoprivrednim površinama zabranjeno je bilo kakvo loženje vatre u blizini šumskih površina ili površina pod usjevima, stambenih naselja, željezničkih pruga, vodova dalekovoda, plinovoda, naftovoda i sl. Prije početka spaljivanja površinu na kojoj se vrši spaljivanje treba izolirati od ostalih površina odoravanjem ili na drugi pogodni način. Zabranjeno je spaljivanje za vjetrovita vremena, a za vrijeme spaljivanja potrebna je stalna nazočnost izvršioca spaljivanja s priručnom opremom za gašenje požara, sve do potpunog završetka procesa gorenja. Upravo zbog nekontroliranog spaljivanja biljnog i drugog gorivog otpada, u zadnje vrijeme je evidentirano više požara na otvorenim prostorima.

Svako mjesto ima svoj požarni režim koji se može opisati izvedenim veličinama koje su rezultat međudjelovanja vlažnosti/suhoće prirodnog gorivog materijala i klimatskih prilika određenog kraja. Jedna od takvih bezdimenzionalnih veličina je ocjena žestine. Ona može biti mjesečna (*Monthly Severity Rating, MSR*) i sezonska (*Seasonal Severity Rating, SSR*), a određuje se kanadskom metodom za procjenu opasnosti od požara raslinja (*Canadian Forest Fire Weather Index System, CFFWIS*) ili poznatija kao skraćena FWI (*Fire Weather Index*). Ocjena žestine u sebi sadrži meteorološke uvjete i stanje vlažnosti mrtvog šumskog gorivog materijala i služi za klimatsko-požarni prikaz prosječnog stanja na nekom području. Općenito se smatra da je potencijalna opasnost od požara raslinja vrlo velika ako je SSR > 7. Prema analizi razdoblja 1981. - 2010. srednje vrijednosti SSR na području oko općine Klis su veće od sedam.

Prostorna analiza srednjih sezonskih žestina (SSR) posljednja tri desetljeća je pokazala širenje područja s velikom potencijalnom opasnošću od požara raslinja od dalmatinskih otoka i obale prema zaleđu u odnosu na standardno klimatsko razdoblje 1961. - 1990. Analiza linearnih trendova pokazuje produljenje požarne sezone na Jadranu od svibnja do listopada zbog klimatskih promjena.

Najvjerojatniji neželjeni događaj u načelu se događa svake godine. Tijekom sušnih razdoblja, kao i ljeti na području priobalja nastaje više istovremenih požara raslinja. Požari mogu mjestimično ugrožavati ljude i imovinu te je moguće kratkotrajno (od nekoliko sati ili jedan do dva dana) premještanje ljudi i imovine na sigurna područja. Takvi požari na jednom području neće trajati dulje vremensko razdoblje.

Slika 3. Prostorna analiza srednjih sezonskih žestina (SSR) posljednja tri desetljeća

7.7.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju požara otvorenog tipa

Mjere i aktivnosti sustava civilne zaštite u gašenju požara otvorenog tipa operativno se provode na način kako je utvrđeno zakonskim odredbama iz područja zaštite od požara. Operativno djelovanje vatrogasnih snaga definirano je u Planu zaštite od požara općine Klis.

– Organizaciju obavještanja o pojavi opasnosti (standardni operativni postupak u suradnji s komunikacijskim centrom 112)

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Pozivanje Stožera CZ Općine Klis	Načelnik / načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ
Dojava o izbijanju požara	zapovjednici vatrogasnih snaga	ŽC 112, vatrogasni djelatnici

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Pozivanje povjerenika i zamjenika povjerenika civilne zaštite	Načelnik	članovi Stožera CZ
Aktiviranje vatrogasnih snaga	Načelnik / načelnik Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga
Uzbunjivanje vatrogasnih snaga ustrojenih izvan prostora općine Klis	Zapovjednik vatrogasnih snaga, načelnik Stožera CZ	Županijski vatrogasni zapovjednik
Pozivanje djelatnika Općine	Načelnik	članovi Stožera CZ
Prikupljanje informacija o broju uništenih objekata i stanova, stanje školskih objekata, vrtića, društvenih domova, ugostiteljskih objekata, trgovačkih centara i sl. Utvrđuje se koje su se aktivnosti odvijale u njima prije požara i koliko je ljudi boravilo u njima	načelnik Stožera CZ	povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju prohodnosti prometnica	član Stožera, predstavnik PU	povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera za medicinsko zbrinjavanje	voditelji objekata zdravstvene zaštite
Organizacija pružanja medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja	član Stožera za medicinsko zbrinjavanje	voditelji objekata zdravstvene zaštite
Ovisno o prikupljenim informacijama s terena traženje angažmana: operativnih snaga vatrogastva	Načelnik	načelnik Stožera CZ, zapovjednici vatrogasnih snaga, zapovjednik PON CZ
Pozivanje povjerenika CZ	Načelnik	načelnik Stožera
Mobilizacija operativnih snaga vatrogastva i PON CZ	načelnik Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga, zapovjednici PON CZ
Organizacija informativnih punktova u svim mjesnim odborima u cilju prikupljanja informacija o nestalim osobama	zamjenik načelnika Stožera CZ	povjerenici CZ
Utvrđivanje prioriteta u raščišćavanju ruševina kako slijedi: 1. raščišćavanje objekata gdje boravi više ljudi (škole, vrtići, ugostiteljski objekti), 2. osiguranje prohodnosti prometnica, 3. pristup kritičnoj infrastrukturi, 4. raščišćavanje ruševina obiteljskih kuća i stanova.	načelnik Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga, zapovjednici PON CZ
Aktivacija svih pripadnika vatrogasnih snaga te članova udruga	načelnik Stožera CZ	vatrogasne snage, članovi udruga

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Mobiliziranje pravnih osoba – davatelja materijalno-tehničkih sredstava	načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera, odgovorne osobe u pravnoj osobi
Raspoređivanje pripadnika PON CZ prema utvrđenim prioritetima raščišćavanja	načelnik Stožera CZ	zapovjednik PON CZ, voditelji operativnih skupina
Organizacija odvoza građevinskog otpada na za to predviđene lokacije	član Stožera za komunalne djelatnosti	pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – davatelji MTS, PON CZ
Organiziranje prijema operativnih snaga za spašavanje iz ruševina – mjesto prihvata i razmještaja	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ
Upućivanje zahtjeva za žurnom objavom potrebnih informacija, ukoliko se na radijskim postajama nije objavila najava vremenske nepogode i upute stanovništvu za postupanje u takvim situacijama	načelnik Stožera CZ	sredstva javnog priopćavanja
Kada su prethodno upotrijebljene sve sposobnosti operativnih snaga sustava civilne zaštite i iskorišteni svi kapaciteti ili ako su nedostatni za učinkovitost spašavanja na razini Općine Klis, načelnik Stožera upućuje Načelnik Zahtjev kojim traži pomoć od više hijerarhijske razine	Načelnik	Načelnik Stožera CZ
Uspostavljanje 24-satnog dežurstva zbog informiranja stanovništva o trenutnoj situaciji, u cilju smanjenja osjećaja nesigurnosti i suzbijanja panike	načelnik Stožera CZ	djelatnici Općine Klis
Povjerenstva nastavljaju aktivnosti na popisu i procjeni šteta sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ("Narodne novine", broj 16/19)		

– Organizaciju provođenja mjera i aktivnosti sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite za preventivnu zaštitu i otklanjanje posljedica požara

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Organizacija gašenja požara na prostoru sa snagama s područja općine Klis	Zapovjednici vatrogasnih snaga	pripadnici vatrogasnih snaga
Isključenje energenata zbog opasnosti koje nosi kombinacija struja - voda	zapovjednik akcije gašenja	vlasnici kritične infrastrukture
Uključivanje pravnih osoba od interesa za sustav civilne zaštite koje mogu sudjelovati u akcijama gašenja požara (vlasnici materijalno tehničkih sredstava)	Koordinator na lokaciji / načelnik Stožera CZ	odgovorne osobe pravnih osoba
U slučaju potrebe zatvaranja prometnica na području općine zbog izvođenja intervencija gašenja požara	Koordinator na lokaciji / načelnik Stožera CZ	vlasnici kritične infrastrukture

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
U slučaju potrebe zatvaranja vode u vodovodnoj mreži ili ograničenja potrošnje vode određenim područjima ili potrošačima u svrhu osiguranja propisanog tlaka i protoka vode za gašenje požara	Koordinator na lokaciji / načelnik Stožera CZ	Vlasnici kritične infrastrukture
U slučaju nastanka požara na šumskim površinama potrebno pozvati nadležnu šumariju	Koordinator na lokaciji ili Načelnik Stožera CZ	Šumarija Split
Uključivanje službi za pružanje prve medicinske pomoći u akciju gašenja požara	Načelnik Stožera CZ	djelatnici zdravstvenih ustanova
Uključivanje pravnih osoba od interesa za sustav civilne zaštite zaduženih za opskrbu hranom i vodom u akcijama gašenja požara	Načelnik Stožera CZ	Pravne osobe u sustavu civilne zaštite – osiguranje prehrane
Čuvanje zgarišta do konačnog raščišćavanja objekata	Zapovjednici vatrogasnih snaga	Pripadnici vatrogasnih snaga
Odvoz građevinskog otpada na za to predviđene lokacije	Koordinator na lokaciji /načelnik Stožera CZ	Djelatnici komunalnih tvrtki, pravne osobe u sustavu CZ – nositelji MTS

– Procedure kojima se utvrđuju mogućnosti pružanja prve medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja te organizacija djelovanja drugih nositelja reagiranja

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera CZ	liječnici u ambulantomama
Prikupljanje informacija o stanju medicinske opreme, zaliha lijekova i sanitetskog materijala	član Stožera CZ	liječnici u ambulantomama
Analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, voditelj Doma zdravlja
Organizacija prijevoza povrijeđenih do mjesta za trijažu	voditelj liječničkog tima	liječnici zdravstvenih službi, članovi GDCK, pripadnici PON CZ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do bolnice	voditelj liječničkog tima	liječnici zdravstvenih službi, članovi GDCK, pripadnici PON CZ
Pozivanje ovlaštenih mrtvozornika u cilju identifikacije i proglašenja smrti	član Stožera CZ	ovlašteni mrtvozornici
Organizacija pružanje veterinarske pomoći	Stožer CZ	djelatnici veterinarskih ustanova

– Zadaće operativnih kapaciteta za otklanjanje posljedica od požara

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Stožer CZ Općine Klis	<ul style="list-style-type: none"> – aktiviranje vatrogasnih snaga, – mobilizacija operativnih snaga vatrogastva, – mobilizacija pravnih osoba u sustavu civilne zaštite – davatelji materijalno-tehničkih sredstava, – organiziranje prijema operativnih snaga za spašavanje iz ruševina, – analiziranje funkcioniranja objekata kritične infrastrukture, – upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za opskrbu električnim energijom, sustava za opskrbu vodom, sustava komunikacijske i informacijske tehnologije, – prohodnosti prometnica, – komunikacija s PU SDŽ i PP Solin, – analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite, – procjena situacije i utvrđivanje trenutka kada počinje evakuacija, – uspostavljanje kontakta sa susjednim JLS zbog utvrđivanja mogućnosti zbrinjavanja, – uspostavljanje kontakta s prijevozničkom tvrtkom, – uspostavljanje kontakta s MUP PP Solin zbog prometnog osiguranja evakuacije, – stavljanje u stanje pripravnosti kapaciteta za zdravstveno zbrinjavanje, – procjenjivanje trenutne situacije pružanja psihološke pomoći, – upućivanje zahtjeva za angažiranje timova za psihološku pomoć, – analiza stanja DDD mjera zaštite na ugroženom području, – traženje dodatne pomoći od više hijerarhijske razine, – informiranje stanovništva.
Vatrogasne snage	<ul style="list-style-type: none"> – gašenje i sprječavanje širenja požara, – pomoć pri saniranju i dovođenju u stanje rada objekata i sustava kritične infrastrukture (proizvodnju i distribuciju električne energije, vodoopskrbu, promet, pošta i telekomunikacije, javne službe, nacionalni spomenici i vrijednosti), – osiguravanje pristupa objektima kritične infrastrukture, – evakuacija stanovništva, životinja i kulturnih dobara, – osiguranje prohodnosti prometnica.
Vlasnici i operateri kritične infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> – stavljanje u funkciju objekata kritične infrastrukture.
Povjerenici/zamjenici povjerenika CZ	<ul style="list-style-type: none"> – pomoć pri evakuaciji, smještanju i zbrinjavanju ugroženog stanovništva i životinja, – pomoć pri asanaciji terena, – logistika na mjestima prihvata, – pomoć pri organizaciji provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – distribucija hrane ugroženom stanovništvu, – informiranje stanovništva.

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaci
Postrojba civilne zaštite opće namjene	<ul style="list-style-type: none"> – asanacija terena, – potpora u provođenju mjera evakuacije, spašavanja, prve pomoći, zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – logistika na mjestima prihvata, – organizacija provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – distribucija hrane ugroženom stanovništvu.

Nositelji mjera su Načelnik, operativne snage sustava civilne zaštite, zdravstveni djelatnici te MUP te u slučaju nastajanja požara otvorenog tipa postupaju sukladno Planu djelovanja civilne zaštite Općine Klis.

Nakon proglašenja prirodne nepogode, u cilju dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda, nadležna tijela iz članka 5. Zakona provode odgovarajuće radnje.

7.7.2. Druge mjere koje uključuju suradnju u slučaju požara otvorenog tipa s nadležnim tijelima i raznim institucijama

Nastanak požara raslinja uglavnom je povezan s ljudskom djelatnošću. Najčešći način izazivanja je nemar ili nepažnja. Prisutno je i namjerno paljenje zbog pretvorbe zemljišta u građevinsko, tradicija obnove pašnjaka paljenjem suhe trave, a u manjoj mjeri i piromanija, osveta, krivolov i terorističko djelovanje. Najčešći uzroci požara su otvoreni plamen, a nešto manji postotak požara je uzrokovan pražnjenjem atmosferskog elektriciteta ili toplinom koja nastaje trenjem (kao npr. kočenje vlaka i ispadanje užarenih kočionih obloga).

Potrebno je poduzimanje preventivskih mjera u fazama dozrijevanja (nadzor prostora, prosjeci uz prometnice i pružne pravce, informiranje i edukacija stanovništva). Tereni su relativno teško pristupačni za vatrogasnu tehniku, pronalaženje drugih načina. Požari na otvorenom prostoru su prirodna pojava koju se ne može zaustaviti i koji će se i pored svih provedenih mjera i dalje pojavljivati.

Navedeno preventivno djelovanje podrazumijeva:

- sadnju vegetacije koja je obzirom na kemijski sastav otpornija na početno paljenje i širenje požara,
- znanstveno istraživanje povezanosti aspekata požara raslinja, vegetacije, klime, meteorologije,
- sadnja mješovitih nasada koji neće ovisno o svojim karakteristikama biti ugroženi od požara u istom vremenskom periodu,

- obavljanje preventivno uzgojnih radova (njega sastojina, proreda, kresanje i uklanjanje suhog granja),
- gradnju i održavanje protupožarnih prosjeka s elementima šumske ceste,
- održavanje i uređivanje postojećih izvora vode,
- izgradnju i održavanje nadzemnih spremnika vode za gašenje požara i zahvat vode pomoću helikoptera i podvjesnog kontejnera,
- organiziranje i provođenje promidžbene aktivnosti radi upoznavanja i edukacije građana (posebno vrtičke i školske djece, turista i drugih korisnika takvih područja),
- povećanje svijesti stanovništva o značaju i koristima koje donosi šuma, odnosno sva ostala vegetacija i potrebu poduzimanja osnovnih preventivskih mjera,
- ustrojavanje, osposobljavanje i opremanje motriteljsko dojavnih službi, razvoj video nadzora ugroženih prostora, edukacija i razvoj službi zaštite od požara i interventnih skupina šumskih radnika opremljenih potrebnom opremom za gašenje početnih požara,
- zbrinjavanje ložišta i roštilja za pripremu hrane,
- izrada i donošenje planova zaštite te stalno neposredno kontaktiranje i komunikacija sa stanovništvom, jedinicama lokalne i regionalne samouprave, policijom i vatrogascima,
- pojačano djelovanje inspeksijskih službi (šumarske inspekcije, poljoprivredne inspekcije, inspekcije zaštite od požara policijskih uprava, inspekcije zaštite okoliša) te strogo provođenje propisa i zabrana (paljenja, odlaganja otpada).

7.8. Poplava (plavljenje bujičnih voda, uspor) na području općine Klis

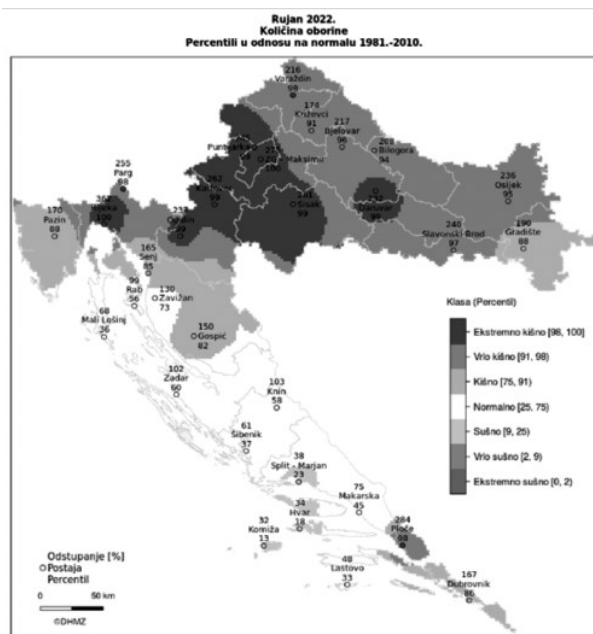
Poplave su prirodni fenomeni čije se pojave ne mogu izbjeći, ali se poduzimanjem različitih preventivnih građevinskih i ne građevinskih mjera rizici od poplavlivanja mogu smanjiti na prihvatljivu razinu. One su među opasnijim elementarnim nepogodama i na mnogim mjestima mogu uzro-

kovati ljudske gubitke, velike materijalne štete, devastiranje kulturnih dobara i ekološke štete.

Kratkotrajne i vrlo intenzivne kiše prouzrokuju brzo otjecanje sa slivova, stvaranje toka vode u do tada suhim koritima te formiranje bujice, kao vodotoka s ogromnom erozijskom snagom. Pri tome u najvećem broju slučajeva, osim protoka vode koja dolazi u kratkom vremenu nakon kiše, područje biva ugroženo i s materijalom koji se prenosi koritom bujice (nanos, blato, kamenje i druge nečistoće sa sliva).

Upravljanje i održavanje svih vodotoka su u nadležnosti Hrvatskih voda. U svrhu zaštite od bujica i njihovih erozijskih procesa potrebno je planirati i raditi: zaštitne vodne građevine (uređenja korita, izraditi kaskade), izvoditi zaštitne radove (pošumljavanje, održavanje vegetacije, trasiranje, krčenje raslinja, čišćenje korita i sl.), te provoditi mjere zaštite (ograničavanje sječe, prikladan način korištenja poljoprivrednog i drugog zemljišta i druge odgovarajuće mjere). Sukladno Zakonu o vodama ("Narodne novine", broj 66/19), obranom od poplava upravljaju Hrvatske vode, a poslovi obrane od poplava su hitna služba. Operativno upravljanje rizicima od poplava i neposredna provedba mjera obrane od poplava utvrđena je Državnim planom obrane od poplava ("Narodne novine", broj 84/10) i Glavnim provedbenim planom obrane od poplava (Hrvatske vode, veljača 2018. godine).

Oborinske prilike u Hrvatskoj u rujnu 2022. godine izražene percentilima bile su normalne u većem dijelu Županije, dok je područje općine Klis sušno.

Slika 4. Oborinske prilike u Hrvatskoj za rujnu 2022. godine

Izvor: DHMZ

Kod razmatranja poplava kao prirodne katastrofe u općini Klis razmatra se najvjerojatniji neželjeni događaj te događaj s najgorim mogućim posljedicama.

Usljed velikih kiša moguće je plavljenje većih površina. Usljed dužeg zadržavanja vode na površinama koje su bile pod vodom smanjeni su prinosi poljoprivrednih kultura. Također može doći do nanosa materijala na prometnice te tako ometaju promet.

Potencijalni vodotoci su bujice nastale uslijed velikih kiša. Kratkotrajne i vrlo intenzivne oborine pojavljuju se gotovo isključivo prilikom jakih lokalnih nevremena i stoga su lokalne prirode, dok su dugotrajne i intenzivne oborine posljedica atmosferskih procesa većih razmjera – jakih razvijenih ciklona i stoga zahvaćaju široka područja pa su i njihove posljedice štete veće. Smatra se da pljusak ima narav elementarne nepogode kad u vremenu kraćem od 15 minuta padne više od 15 mm kiše po m², dok je za jaku kišu ta mjera više od 15 mm u razdoblju kraćem od 3 sata. Kratkotrajne i vrlo intenzivne kiše prouzrokuju bujice. Bujične vodotoke karakterizira velika razorna moć, koji svojim pritocima ugrožavaju urbana područja, melioracijske objekte, prometnice, poljoprivredno zemljište i druge objekte. Svaka bujična poplava oštećuje objekte te objekti imaju manju propusnu moć ili čvrstoću, zbog čega kod malo jačih bujičnih voda dolazi do njegovog rušenja.

U općini Klis od poplava je ugroženo Konjsko polje zvano "Livade" koje se nalazi u blizini Klisa iza planine Kozjak, površine 80 ha – dužine oko 2 km. Ponori bujica u Konjskom polju – Veliki i Mali ponor, su uglavnom zapušteni, neuređeni i zatrpani, pa se i zbog njihove znatno smanjene propusne moći često javljaju poplave u polju. Poplavama su najviše i najduže izloženi dijelovi polja u depresijama ponorskih zona kao i oni dijelovi iz kojih se voda zbog raznih zapreka ne može slobodno odlijevati. Poplave u Konjskom polju se javljaju i do više puta godišnje u trajanju od 3 - 15 dana i to pretežno u zimskom dijelu godine u razdoblju od studenog do konca ožujka, premda su ponekad prisutne i ljeti. Na području Konjskog polja nema ugroženih kuća niti poljoprivrednih površina jer se na ovom području ne uzgajaju poljoprivredne kulture zbog stalnog plavljenja od jeseni do kasnog proljeća. Na području općine Klis, uslijed bujičnih plavljenja, nije ugrožena kritična infrastruktura.

7.8.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju poplave

Zbog očuvanja i održavanja zaštitnih vodnih građevina te drugih vodnih građevina i sprječavanja pogoršanja vodnog režima ne preporuča se:

- na zaštitnim vodnim građevinama kopati i odlagati zemlju, pijesak, šljunak, puštati i napasati stoku, prelaziti i voziti motornim vozilima osim na mjestima na kojima je to izričito dopušteno te obavljati druge radnje kojima se može ugroziti sigurnost ili stabilnost tih građevina,
- u uređenom i neuređenom inundacijskom pojasu orati zemlju, saditi i sjeći drveće i grmlje,
- u vodotoke odlagati zemlju, kamen, otpadne i druge tvari te obavljati druge radnje kojima se može utjecati na promjenu toka, vodostaja, količine ili kakvoće vode ili otežati održavanje vodnog sustava,
- betoniranje i popločenje dna korita,
- graditi stambene i druge objekte u zoni propagacije vodnog vala.

Potrebno je zaštititi postojeće lokalne izvore vode, bunare i cisterne te je iste potrebno održavati i ne smiju se zatrpavati ili uništavati na drugi način. U područjima gdje je prisutna vjerojatnost od plavljenja bujičnih voda (prostor uz vodotoke), a prostorno planskom dokumentacijom je dozvoljena gradnja, preporuča se gradnja objekata od čvrstog

materijala na način da dio objekta ostane nepoplavljen i za najveće procijenjene visine vode.

Na bujičnim tokovima potrebno je provesti zaštitu od erozije i uređenje bujica koja obuhvaća biološke i hidrotehničke radove (čišćenje korita bujica, po potrebi obloga korita i dr.). Utjecaj vegetacijskog pokrivača, prvenstveno šuma, zatim travnjaka i mnogih višegodišnjih kultura je vrlo značajan za režim otjecanja i razvoj erozijskih procesa na bujičnom slivu, stoga je potrebno voditi računa o održavanju istog. Biološki radovi na zaštiti od štetnog djelovanja bujica odnose se na održavanje zelenila u slivnom području, krčenje raslinja i izgradnju terasa.

Izgradnjom i uređenjem područja u urbaniziranim područjima postojeći bujični kanali postaju glavni odvodni kolektori oborinskih voda s urbaniziranih područja te površinskih voda s ostalih dijelova slivnog područja.

Nositelj obrane od poplava je Ministarstvo nadležno za vodno gospodarstvo koje usklađuje politiku obrane od poplava, a mjere obrane od poplava na vodama provode Hrvatske vode.

Mjere civilne zaštite u slučaju poplave uključuju:

- Organizaciju obavještanja o pojavi opasnosti (standardni operativni postupak u suradnji s komunikacijskim centrom 112)

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prijem obavijesti o nadolazećoj opasnosti od i/ili kad se proglasi stanje velike nesreće	PU CZ Split	Načelnik
Pozivanje Stožera CZ Općina Klis	Načelnik / načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ
Pozivanje povjerenika i zamjenika povjerenika civilne zaštite	Načelnik	članovi Stožera CZ
Aktiviranje vatrogasnih snaga	Načelnik / načelnik Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga
Pozivanje djelatnika Općine Klis	Načelnik	članovi Stožera CZ
Prikupljanje informacija o broju poplavljenih objekata i stanova, stanje školskih objekata, vrtića, društvenih domova, ugostiteljskih objekata, trgovačkih centara i sl. Utvrđuje se koje su se aktivnosti odvijale u njima prije poplave i koliko je ljudi boravilo u njima	načelnik Stožera CZ	povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju prohodnosti prometnica	član Stožera, predstavnik PU	povjerenici CZ

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera za medicinsko zbrinjavanje	voditelji objekata zdravstvene zaštite
Organizacija pružanja medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja	član Stožera za medicinsko zbrinjavanje	voditelji objekata zdravstvene zaštite
Ovisno o prikupljenim informacijama s terena traženje angažmana operativnih snaga vatrogastva	Načelnik	načelnik Stožera CZ, zapovjednici vatrogasnih snaga, zapovjednik PON CZ
Pozivanje povjerenika CZ	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Mobilizacija operativnih snaga vatrogastva i PON CZ	načelnik Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga, zapovjednici PON CZ
Organizacija informativnih punktova u svim mjesnim odborima u cilju prikupljanja informacija o nestalim osobama	Stožer CZ	povjerenici CZ
Aktivacija svih pripadnika vatrogasnih snaga te članova udruga	načelnik Stožera CZ	vatrogasne snage, članovi udruga
Mobiliziranje pravnih osoba – davatelja materijalno-tehničkih sredstava	načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera, odgovorne osobe u pravnoj osobi
Raspoređivanje pripadnika PON CZ prema utvrđenim prioritetima raščišćavanja	načelnik Stožera CZ	zapovjednik PON CZ, voditelji operativnih skupina
Organizacija odvoza otpada na za to predviđene lokacije	član Stožera za komunalne djelatnosti	pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – davatelji MTS, PON CZ
Organiziranje prijema operativnih snaga za spašavanje iz poplava – mjesto prihvata i razmještaja	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ
Upućivanje zahtjeva za žurnom objavom potrebnih informacija, ukoliko se na radijskim postajama nije objavila najava vremenske nepogode i upute stanovništvu za postupanje u takvim situacijama	načelnik Stožera CZ	sredstva javnog priopćavanja
Kada su prethodno upotrijebljene sve sposobnosti operativnih snaga sustava civilne zaštite i iskorišteni svi kapaciteti ili ako su nedostatni za učinkovitost spašavanja na razini općine Klis, načelnik Stožera upućuje Načelniku Zahtjev kojim traži pomoć od više hijerarhijske razine	Načelnik	Načelnik Stožera CZ

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Uspostavljanje 24-satnog dežurstva zbog informiranja stanovništva o trenutnoj situaciji, u cilju smanjenja osjećaja nesigurnosti i suzbijanja panike	načelnik Stožera CZ	djelatnici Općine Klis

- Organizaciju provođenja mjera i aktivnosti sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite za preventivnu zaštitu i otklanjanje posljedica poplave

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o razmjeru poplave, prohodnosti prometnica, funkcioniranju sustava za elektroopskrbu, vodoopskrbu i telekomunikacije	Načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, povjerenici CZ,
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava kritične infrastrukture	Načelnik	Načelnik Stožera CZ, vlasnici objekata kritične infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> – čišćenje površina oko zdravstvenih ambulanti, – čišćenje površina oko školskih objekata (slobodni djelatnici škole), – čišćenje površina oko društvenih domova, – čišćenje zelenih površina (djelatnici komunalnog poduzeća), – čišćenje površina oko trgovina i pošta (slobodni djelatnici trgovine i pošte), – čišćenje javnih površina ispred kuća (vlasnici i korisnici objekata na kućnom broju). 	Načelnik Stožera CZ	Vatrogasne snage, Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – davatelji materijalno – tehničkih sredstava, HGSS Split
Pružanje prve pomoći unesrećenima te njihovo medicinsko zbrinjavanje	načelnik Stožera CZ	Gradsko društvo Crvenog križa Solin, HGSS Split, zdravstvene službe

- Procedure kojima se utvrđuju mogućnosti pružanja prve medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja te organizacija djelovanja drugih nositelja reagiranja

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera CZ	zdravstveni djelatnici
Prikupljanje informacija o stanju medicinske opreme, zaliha lijekova i sanitetskog materijala	član Stožera CZ	zdravstveni djelatnici
Analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite	načelnik Stožera	član Stožera CZ, voditelji zdravstvenih ustanova
Organizacija prijevoza povrijeđenih do mjesta za trijažu	voditelji zdravstvenih ustanova	zdravstveni djelatnici, članovi Crvenog križa, pripadnici PON CZ

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Organizacija prijevoza povrijeđenih do bolnice	voditelji zdravstvenih ustanova	zdravstveni djelatnici, članovi Crvenog križa, pripadnici PON CZ
Pozivanje ovlaštenih mrtvozornika u cilju identifikacije i proglašenja smrti	član Stožera CZ	ovlašteni mrtvozornici
Organizacija pružanje veterinarske pomoći	Stožer CZ	djelatnici veterinarskih ustanova

– Zadaće operativnih kapaciteta za otklanjanje posljedica od poplava

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Stožer CZ Općine Klis	<ul style="list-style-type: none"> – aktiviranje vatrogasnih snaga, – mobilizacija operativnih snaga vatrogastva, – mobilizacija pravnih osoba u sustavu civilne zaštite – davatelji materijalno-tehničkih sredstava, – organiziranje prijema operativnih snaga za spašavanje iz poplava, – analiziranje funkcioniranja objekata kritične infrastrukture, – upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju: <ul style="list-style-type: none"> – sustava za opskrbu električnom energijom, – sustava za opskrbu vodom, – sustava komunikacijske i informacijske tehnologije, – prohodnosti prometnica, – komunikacija s PU SDŽ i PP Solin, – analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite, – procjena situacije i utvrđivanje trenutka kada počinje evakuacija, – uspostavljanje kontakta sa susjednim JLS zbog utvrđivanja mogućnosti zbrinjavanja, – uspostavljanje kontakta s prijevoznikom tvrtkom, – uspostavljanje kontakta s MUP PP Solin zbog prometnog osiguranja evakuacije, – stavljanje u stanje pripravnosti kapaciteta za zdravstveno zbrinjavanje, – procjenjivanje trenutne situacije pružanja psihološke pomoći, – upućivanje zahtjeva za angažiranje timova za psihološku pomoć, – analiza stanja DDD mjera zaštite na ugroženom području, – traženje dodatne pomoći od više hijerarhijske razine, – informiranje stanovništva.
Vatrogasne snage	<ul style="list-style-type: none"> – pomoć pri saniranju i dovođenju u stanje rada objekata i sustava kritične infrastrukture (proizvodnju i distribuciju električne energije, vodoopskrbu, promet, pošta i telekomunikacije, javne službe, nacionalni spomenici i vrijednosti), – osiguravanje pristupa objektima kritične infrastrukture, – evakuacija stanovništva, životinja i kulturnih dobara, – osiguranje prohodnosti prometnica.

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaci
Vlasnici i operateri kritične infrastrukture	– stavljanje u funkciju objekata kritične infrastrukture.
Povjerenici/zamjenici povjerenika CZ	– pomoć pri evakuaciji, smještanju i zbrinjavanju ugroženog stanovništva i životinja, – pomoć pri asanaciji terena, – logistika na mjestima prihvata, – pomoć pri organizaciji provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – distribucija hrane ugroženom stanovništvu, – informiranje stanovništva.
Postrojba civilne zaštite opće namjene	– asanacija terena, – potpora u provođenju mjera evakuacije, spašavanja, prve pomoći, zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – logistika na mjestima prihvata, – organizacija provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – distribucija hrane ugroženom stanovništvu.

Nositelji mjera (Načelnik, operativne snage sustava civilne zaštite, sustav zdravstvenih kapaciteta, MUP) u slučaju nastajanja poplave postupaju sukladno Planu djelovanja civilne zaštite Općine Klis.

Nakon proglašenja prirodne nepogode, u cilju dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda, nadležna tijela iz članka 5. Zakona provode odgovarajuće radnje.

7.8.2. Druge mjere koje uključuju suradnju u slučaju poplave s nadležnim tijelima i raznim institucijama

Operativno upravljanje rizicima od poplava i neposredna provedba mjera obrane od poplava utvrđeno je Državnim planom obrane od poplava ("Narodne novine", broj 84/10), kojeg donosi Vlada RH, Glavnim provedbenim planom obrane od poplava (ožujak 2018.), kojeg donose Hrvatske vode. Svi tehnički i ostali elementi potrebni za upravljanje redovnom i izvanrednom obranom od poplava utvrđuju se Glavnim provedbenim planom obrane od poplava i provedbenim planovima obrane od poplava branjenih područja. Državnim planom obrane od poplava uređuju se: teritorijalne jedinice za obranu od poplava, stupnjevi obrane od poplava, mjere obrane od poplava (uključivo i preventivne mjere), nositelji obrane od poplava, upravljanje obranom od poplava (s obvezama i pravima rukovoditelja obrane od poplava), sadržaj provedbenih planova obrane od poplava sustav za obavješćivanje i upozoravanje i sustav veza, mjere za obranu od leda na vodotocima.

Obveze Državnog hidrometeorološkog zavoda su prikupljanje i dostava podataka, prognoza

i upozorenja o hidrometeorološkim pojavama od značenja za obranu od poplava, upute za izradu izvještaja o provedenim mjerama obrane od poplava, kartografski prikaz granica branjenih područja.

Zahtjevi civilne zaštite u slučaju poplave obuhvaćaju:

- pokrivenost ugroženog područja uređajima za uzbunjivanje građana,
- mjere i putove evakuacije s ugroženog područja,
- zaštitne građevine (nasipi, retencije, odteretni kanali, propusti i sl.),
- analizom kriterija nadvišenja izraziti potrebe rekonstrukcije vodnih građevina.

7.9. Mraz na području općine Klis

Mraz je oborina koje nastaje pri tlu. Ako je temperatura niža od 0° C, izravnim prijelazom vodene pare u led (depozicijom) na tlu, niskom bilju i predmetima koji nisu dobri vodiči topline nastaje naslaga bijelih ledenih kristala koju nazivamo mraz. Mraz najčešće nastaje u dolinama u koje se slijeva hladan zrak s okolnih obronaka. Mraz iščezava nakon izlaska Sunca, kad se tlo i sloj zraka uz tlo zagriju. Na svim postajama mraz se pojavljuje u hladnom dijelu godine kad su najpovoljniji uvjeti za njegov nastanak, a najčešći je u prosincu i siječnju. Na Jadranu je mraz mnogo rjeđi nego u unutrašnjosti, a broj dana s mrazom smanjuje se od sjevernog prema južnom Jadranu.

Kod pojave slabih i umjerenih mrazova dolazi do oštećenja zelenih dijelova biljaka, što nije veliki problem za biljke. Kod pojave jakih i vrlo jakih mrazeva dolazi do oštećenja tkiva, što može iza-

zvati značajna oštećenja na deblu, granama, krošnji i sl. Prilikom smrzavanja tla dolazi do odumiranja korijena i "izbacivanja" korijena ako biljka nije prilagođena takvim uvjetima.

Najveće štete od mraza nastaju u poljoprivredi, najčešće uslijed kasnih proljetnih mrazova. U trenutku kretanja vegetacije biljke u tkivu imaju veliki

postotak vode. Prilikom pojave niske temperature dolazi do smrzavanja vode što dovodi do pucanja i širenja tkiva te odumiranja biljaka.

7.9.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju mraza

Mjere civilne zaštite u slučaju mraza uključuju:

- Organizacija obavještanja o pojavi opasnosti (standardni operativni postupak u suradnji s komunikacijskim centrom 112)

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prijem obavijesti o nadolazećoj opasnosti od i/ili kad se proglaši stanje velike nesreće	PU CZ Split	Načelnik
Pozivanje Stožera CZ	Načelnik / načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera CZ
Prikupljanje informacija o prohodnosti prometnica	član Stožera CZ	članovi Stožera CZ
Prikupljanje informacija o funkcioniranju sustava za elektroopskrbu, vodoopskrbu, telekomunikacije	član Stožera CZ	vlasnik KI, povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju društvenih i stambenih objekata na ugroženom prostoru	načelnik Stožera CZ	povjerenici CZ
Aktiviranje vatrogasnih snaga	član Stožera CZ	zapovjednici vatrogasnih snaga
Utvrđivanje redoslijeda stavljanja u potpunu funkciju opskrbu električnom energijom po sljedećim prioritetima: 1. vodoopkrbni sustav, 2. zgrada općinske uprave, 3. pošta i telekomunikacije, 4. škola, 5. zdravstveni objekti, 6. pekare, 7. objekti za pripremu hrane, 8. vatrogasni dom, 9. društveni domovi, 10. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera, odgovorne osobe objekata
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za opskrbu električnom energijom	Načelnik	načelnik Stožera CZ, odgovorne osobe objekata KI
Utvrđivanje redoslijeda stavljanja u potpunu funkciju telekomunikacija po sljedećim prioritetima: 1. zgrada općinske uprave, 2. pošta i telekomunikacije, 3. vatrogasni dom, 4. zdravstveni objekti, 5. škola, 6. pekare i objekti za pripremu hrane, 7. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava telekomunikacija	Načelnik	načelnik Stožera CZ, odgovorne osobe objekata kritične infrastrukture
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju vodoopskrbe sljedećim prioritetom: 1. zdravstveni objekti, 2. zgrada općinske uprave, 3. škole, 4. pekare, 5. objekti za pripremu hrane, 6. vatrogasni dom, 7. društveni domovi, 8. ostali korisnici.	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, odgovorne osobe objekata
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za vodoopskrbu	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnik objekata kritične infrastrukture
Utvrđivanje redoslijeda stavljanja u potpunu funkciju prometnica po sljedećim prioritetima: 1. državne ceste, 2. županijske ceste, 3. lokalne ceste, ili kako utvrdi načelnik Stožera	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera za odgovorne osobe objekata kritične infrastrukture
Upućivanje zahtjeva za osiguranjem prohodnosti cestovnih prometnica	Načelnik	načelnik Stožera CZ, odgovorne osobe objekata kritične infrastrukture
Analiziranje trenutnog stanja s obzirom na razmjere štete i donošenje odluke o opsegu mjera zaštite i spašavanja	Načelnik	Stožer CZ
Utvrđivanje redoslijeda u smislu privremene sanacije oštećenja sljedećih objekata: 1. zdravstveni objekti, 2. škola, 3. zgrada općinske uprave, 4. vatrogasni dom, 5. privatni objekti prema stupnju oštećenja.	Načelnik	Stožer CZ
Pozivanje upravljačke skupine PON CZ	Načelnik	načelnik Stožera, zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Pozivanje vlasnika poduzeća i obrta koji se bave takvom vrstom djelatnosti koja može izvršiti privremenu sanaciju štete	Načelnik	načelnik Stožera CZ
Pozivanje povjerenika CZ	Načelnik	načelnik Stožera

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Traženje angažmana PON CZ	Načelnik	ŽC 112, načelnik Stožera
Mobilizacija pripadnika PON	načelnik Stožera CZ	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Pomoć pripadnika PON CZ u sanaciji štete	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ	zapovjednik upravljačke skupine PON CZ
Izveštavanje župana i predlaganje aktiviranja Povjerenstava za procjenu šteta od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima	Načelnik	djelatnici Općine
Sukladno Standardnom operativnom postupku o korištenju prognoza DHMZ	Načelnik / načelnik Stožera CZ	načelnik Stožera CZ
Analiza dobivenih informacija i procjena posljedica koje vremenska nepogoda može izazvati na području općine Klis, definirajući pri tome područja koja će prva biti ugrožena	Načelnik	Stožer CZ
Upućivanje zahtjeva za žurnom objavom potrebnih informacija, ukoliko se na radijskim postajama nije objavilo najavu vremenske nepogode i upute stanovništvu za postupanje u takvim situacijama	načelnik Stožera CZ	sredstva javnog priopćavanja
Informiranje stanovništva koristeći megafon na vozilu prolazeći kroz naselja	načelnik Stožera CZ	povjerenici CZ, djelatnici Općine Klis
Uspostavljanje 24-satnog dežurstva zbog informiranja stanovništva o trenutnoj situaciji, u cilju smanjenja osjećaja nesigurnosti i suzbijanja panike	načelnik Stožera CZ	djelatnici Općine Klis

– Organizaciju provođenja mjera i aktivnosti sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite za preventivnu zaštitu i otklanjanje posljedica izvanrednih događaja od mraza

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o naseljima u kojima je moguća pojava mraza i procjena stanja što bi bilo ugroženo na zahvaćenom području	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ, povjerenici CZ
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvenih usluga te stanju kritične infrastrukture	načelnik Stožera CZ	članovi Stožera CZ, zdravstveni djelatnici, vlasnici KI
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava kritične infrastrukture	Načelnik	načelnik Stožera CZ, vlasnici objekata KI
Organizacija logistike	Načelnik / načelnik Stožera CZ	PON CZ
Čišćenje prometnica i javnih površina	načelnik Stožera CZ	Vatrogasne snage, Pravne osobe od interesa za sustav CZ – davatelji MTS, HGSS Split

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Pružanje prve pomoći stanovništvu	načelnik Stožera CZ	Gradsko društvo Crvenog križa Solin, HGSS Split
Pružanje prve pomoći unesrećenima te njihovo medicinsko zbrinjavanje	načelnik Stožera CZ	Zdravstvene službe

– Procedure kojima se utvrđuju mogućnosti pružanja prve medicinske pomoći i medicinskog zbrinjavanja te organizacija djelovanja drugih nositelja reagiranja

Radnje i postupci	Rukovođenje	Izvršenje/Suradnja
Prikupljanje informacija o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite	član Stožera CZ	liječnici u ambulancama
Prikupljanje informacija o stanju medicinske opreme, zaliha lijekova i sanitetskog materijala	član Stožera CZ	liječnici u ambulancama
Analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite	načelnik Stožera CZ	član Stožera CZ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do mjesta za trijažu	voditelj DZ SDŽ	Djelatnici zdravstva, članovi GDCK, pripadnici PON CZ
Organizacija prijevoza povrijeđenih do bolnice	voditelj DZ SDŽ	Djelatnici zdravstva, članovi GDCK, pripadnici PON CZ
Pozivanje ovlaštenih mrtvozornika u cilju identifikacije i proglašenja smrti	član Stožera CZ	ovlašteni mrtvozornici

– Zadaće operativnih kapaciteta za otklanjanje posljedica od mraza

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Stožer CZ Općine Klis	<ul style="list-style-type: none"> – prikupljanje informacija o razmjerima ugroze zahvaćenog područja, – poduzimanje svih potrebnih aktivnosti u nadležnosti Stožera CZ, – aktiviranje operativnih snaga sustava CZ, – upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava kritične infrastrukture komunikacijske i informacijske tehnologije, – prohodnosti prometnica, – komunikacija s PU SDŽ, – analiziranje mogućnosti pružanja zdravstvene zaštite, – stavljanje u stanje pripravnosti kapaciteta za zdravstveno zbrinjavanje, – traženje dodatne pomoći od više hijerarhijske razine, – informiranje stanovništva.
Vatrogasne snage	<ul style="list-style-type: none"> – provesti/potvrditi početnu procjenu, – pružanje prve pomoći do predaje na stručnu medicinsku skrb, – osiguravanje pristupa objektima kritične infrastrukture, – osiguranje prohodnosti prometnica.

Sudionici / Operativna snaga civilne zaštite	Zadaće
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – davatelji materijalno-tehničkih sredstava	<ul style="list-style-type: none"> – osiguravanje pristupa objektima kritične infrastrukture, – osiguranje prohodnosti prometnica.
Vlasnici i operateri kritične infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> – stavljanje u funkciju objekata kritične infrastrukture.
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – smještajni kapaciteti i osiguranje prehrane	<ul style="list-style-type: none"> – osiguranje smještaja i pripreme hrane za ugrožene osobe.
Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite – prijevoznici	<ul style="list-style-type: none"> – transport unesrećenih s područja ugroze.
Zdravstvene službe	<ul style="list-style-type: none"> – organizacija pružanja prve medicinske pomoći te zbrinjavanje unesrećenih.
Veterinarske snage	<ul style="list-style-type: none"> – zbrinjavanje žive i uginule stoke u ugroženim područjima, – zbrinjavanje – evakuacija stoke iz ugroženih područja, – prevencija i suzbijanje zaraznih bolesti.
Gradsko društvo Crvenog križa	<ul style="list-style-type: none"> – pružanje prve medicinske pomoći.
Povjerenici/zamjenici povjerenika CZ, Postrojba civilne zaštite opće namjene	<ul style="list-style-type: none"> – logistika na mjestima prihвата, – potpora u provođenju mjera prve pomoći, zbrinjavanja ugroženog stanovništva, – organizacija provođenja zbrinjavanja ugroženog stanovništva.

Nositelji mjera su Načelnik, operativne snage sustava civilne zaštite, zdravstveni djelatnici te MUP.

Nakon proglašenja prirodne nepogode, u cilju dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda, nadležna tijela iz članka 5. Zakona provode odgovarajuće radnje.

7.9.2. Druge mjere koje uključuju suradnju u slučaju mraza s nadležnim tijelima i raznim institucijama

Mjere za ublažavanje smrzavanja mora odabrati proizvođač za svako mjesto. Kako bi se ublažavanje smrzavanja uspješno primijenilo, mora se postupati jednako pažljivo kao i kod ostalih agrotehničkih mjera. Uspjeh ovisi o pravilnoj upotrebi odgovarajuće opreme, iskustvene prosudbe, pažnje na detaljima i predanosti. Kišenje, prvenstveno

raspršivačima, pokazalo se kao najpouzdaniji i najisplativiji način smanjivanja ili ublažavanja mraza. Uspješna primjena sustava navodnjavanja može značiti razliku između potpunog gubitka usjeva i minimalne štete. Sustavima kap na kap i navodnjavanjem raspršivačima bori se protiv mraza. Razvoj inovativnih tehnologija, uz najveći standard kvalitete omogućili su prilagođavanje sustava za borbu protiv mraza svakom nasadu i njegovim potrebama.

Pravilan odabir sustava za ublažavanje smrzavanja je ključno pitanje. Prije svega, to je ekonomski izazov. Cilj je osigurati dovoljnu zaštitu usjeva, osiguravajući redovitu količinu i kvalitetu berbe i trenutne operativne troškove nasuprot mogućem trošku izbjegavanja oštećenja.

Da bi se odabrao odgovarajući sustav za ublažavanje mraza, treba uzeti u obzir:

- dostupnost vode,

- dostupnost energije,
- veličinu zaštićenog područja,
- meteorološka svojstva mjesta,
- topografiju mjesta i posebnosti mikroklimе,
- očekivanu učestalost pojave mraza,
- očekivano trajanje pojave mraza,
- udaljenost između stabala/redova i promjera drveća (za lokalnu pokrivenost),
- kritičnu temperaturu biljke u svakoj svojoj fazi rasta.

Obično se koristi jedan od tri raspoloživa suštava:

1. Puna prekrivenost prskanja nasada raspršivačima – Raspršivači pokrivaju čitavu površinu nasada, postavljaju se iznad krošnji i stvaraju ravnomjernu kišu.
2. Prskanje raspršivačima podloge ispod krošnji nasada – Za razliku od prethodne metode, ova ne pokriva pupoljke i cvijeće na krošnjama. Led se stvara na podlozi ispod nasada i u procesu zamrzavanja vode dolazi do oslobađanja energije koja zagrijava zrak u krošnjama.
3. Lokalizirano navodnjavanje s raspršivačima (Strip aplikacija) – Toplinska energija usmjerena je samo na usjev. Tretira se samo površina krošnji nasada što značajno štedi količinu vode i energije potrebne u borbi protiv mraza.

8. TROŠKOVI ANGAŽIRANIH PRAVNIH OSOBA I REDOVNIH SLUŽBI

Način i uvjeti za ostvarivanje materijalnih prava koja se odnose na naknadu plaće, troškova prijevoza, osiguranja i drugih naknada mobiliziranim pripadnicima za vrijeme sudjelovanja u aktivnostima u sustavu civilne zaštite na području Republike Hrvatske definirani su Uredbom o načinu utvrđivanja naknade za privremeno oduzete pokretnine radi provedbe mjera zaštite i spašavanja ("Narodne novine", broj 85/06). Troškove materijalnih prava snosi nadležno tijelo (Općina Klis) koje je izdalo nalog za mobilizaciju.

Mobiliziran pripadnik ima prava koja se odnose na:

- naknadu po danu mobilizacije,
- naknadu troškova prijevoza,
- osiguranje smještaja i prehrane (osigurava jedinica lokalne samouprave),
- osiguranje od odgovornosti i/ili posljedica nesretnog slučaja (osigurava jedinica lokalne samouprave).

Obveza Općine Klis je i plaćanje obveznog osiguranja za mobiliziranog pripadnika, primjenom najniže osnove za obračun doprinosa razmjerno broju dana osiguranja, odnosno mobilizacije.

Tablica 12. Pregled troškova

Naknada	Vrijeme mobilizacije	Iznos naknade	Isplata naknade
Naknada po danu mobilizacije	12 - 24 sata	150,00 kn	do 10. dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec na račun
	8 - 12 sati	75,00 kn	
Naknada troškova prijevoza	–	osigurava jedinica lokalne samouprave	–
		iznos prijevoza najjeftinijim sredstvom javnog prijevoza	
		vlastiti prijevoz – 0,75 kn/km	

Način i uvjeti za ostvarivanje materijalnih prava koji se odnose na naknadu privremeno oduzete pokretnine i naknadu štete na pokretнини pravnim osobama definirana je Uredbom o načinu utvrđivanja naknade za privremeno oduzete pokretnine radi provedbe mjera zaštite i spašavanja ("Narodne novine", broj 85/06). Odgovorna osoba u pravnoj osobi radi ostvarivanja materijalnih prava za pravnu osobu, jedinici lokalne samouprave – Općina Klis podnosi Zahtjev za naknadu za privremeno oduzetu pokre-

tninu. Isplata naknada za vrijeme privremenog oduzimanja pokretnine za potrebe sustava civilne zaštite isplatiti će se po modelu:

- za teretna vozila, vozila za prijevoz putnika u cestovnom prometu, plovila i radne strojeve – prema važećim tržišnim cijenama,
- za osobna vozila: sukladno visini naknade po prijađenom kilometru.

Naknada štete na pokretnini također se utvrđuje prema tržišnoj vrijednosti.

9. ZAKLJUČAK

Ovim se Planom uređuju kriteriji i ovlasti za proglašenje prirodne nepogode, procjena štete od prirodne nepogode, dodjela pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih na području JLS, Registar šteta od prirodnih nepogoda te druga pitanja u vezi s dodjelom pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda.

Dokumentom su evidentirane moguće prirodne nepogode na području općine Klis, na temelju kojih će se preventivne radnje, koje je Općina u mogućnosti provesti, kontinuirano provoditi tijekom godine.

Sredstva za provedbu obveza koje proizlaze iz Plana djelovanja osigurat će se u proračunima izvršitelja zadataka.

Izvješće o provedbi ovog Plana Općinski načelnik će podnijeti Općinskom vijeću do kraja mjeseca ožujka 2024. godine.

KLASA: 244-01/22-01/01

URBROJ: 2180-03-02-22-4

Klis, 28. studenog 2022. godine

Predsjednik
OPĆINSKOG VIJEĆA
Josip Didović, v.r.

Na temelju članka 17., stavak 3., podstavak 2. Zakona o sustavu civilne zaštite ("Narodne novine", broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 144/22) i Pravilnika o vrstama i načinu provođenja vježbi operativnih snaga sustava civilne zaštite ("Narodne novine", broj 49/16), Općinski načelnik Općine Klis, dana 28. studenog 2022. godine donosi

PLAN VJEŽBI civilne zaštite za 2023. godinu

Jedinice lokalne samouprave dužne su konstantno provoditi edukaciju i osposobljavanje članova civilne zaštite kako bi se oformio efikasan sustav civilne zaštite. Takav sustav će koordinacijom raspoloživih resursa zajednice biti sposoban odgovoriti potrebama u zaštiti ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša u ugrozama, stradanjima i drugim izazovima suvremenog društva, a prema potrebi pružiti pomoć drugim ili primiti pomoć od drugih jedinica lokalne samouprave.

Naziv i vrsta vježbe:	Angažiranje i koordinacija žurnih službi u slučaju požara otvorenog tipa
Mjesto izvođenja:	Općina Klis
Ciljevi vježbe:	Opći cilj pokazne vježbe je provjera spremnosti i osposobljenosti sudionika vježbe, a posebni ciljevi su praktičnim radom na terenu provjeriti razine osposobljenosti operativnih snaga i pravnih osoba od interesa za CZ
Scenarij vježbe:	Angažiranje i koordinacija žurnih službi u slučaju požara otvorenog tipa
Sastav i zadaće upravljačke skupine vježbe:	Sudionici i operativne snage sustava CZ koji planiraju vježbu (izrada elaborata vježbe i priprema vježbovne lokacije s potrebnom logistikom), prate njezino provođenje, pripremaju vježbovnu skupinu za provedbu vježbe te su odgovorni za sigurnost na vježbi
Sastav i zadaće vježbovne skupine vježbe:	Sudionici i operativne snage sustava civilne zaštite koji provode vježbu sukladno svojim nadležnostima i sposobnostima te nisu upoznati sa scenarijem vježbe zbog realnosti provedbe iste
Financijski plan vježbe	Provođenje vježbe civilne zaštite, naknade za rad na terenu

Ustrojavanje organizacijskih tijela za pripremu i provedbu vježbi na području općine	<ul style="list-style-type: none">– Stožer Civilne zaštite Općine Klis,– Postrojba opće namjene civilne zaštite,– Povjerenici i zamjenici povjerenika,– DVD Klis i DVD Zagora,– GDCK Solin,– HGSS Split,– Hitna medicinska pomoć.
Vrijeme trajanja vježbe	Ovisno o zahtjevnosti odabrane vježbe i broju sudionika
Period održavanja vježbe	Travanj - svibanj 2023. godine
Analiza i izrada izvješća o provedbi vježbe	U roku 30 dana od dana završetka vježbe provodi se završna analiza. Konačno izvješće o provedbi vježbe dostavlja se u elektroničkom obliku svim sudionicima vježbe u roku od 45 dana po završetku vježbe.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u “Službenom vjesniku Općine Klis”.

KLASA: 240-04/22-01/01

URBROJ: 2180-03-22-01-22-1

Klis, 28. studenog 2022. godine

Općinski načelnik
Jakov Vetma, v.r

S A D R Ź A J

Stranica

OPĆINSKO VIJEĆE

1. Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Klis za 2023. godinu.....457
2. Analiza stanja sustava civilne zaštite na području općine Klis za 2022. godinu.....477
3. Godišnji plan razvoja sustava civilne zaštite na području općine Klis za 2023. godinu s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje484
4. Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda za 2023. godinu486

OPĆINSKI NAČELNIK

1. Plan vježbi civilne zaštite za 2023. godinu.....557

